ಪೊನ್ನಿ - ಮಾಯಿ - ಸುಗ್ಗಿ

ಮದಿಪು

4

ದಲಿತ - ದನಿ

ಬಾರಣೆ

1997

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ

ಮದಿಪು

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕೆರ್

ಪ್ರೊ. ಬಿ. ಎ. ವಿವೇಕ ರೈ

ಸಂಪಾದಕೆರ್

ಅ. ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಶೆಟ್ಟಿ ಪೊಳಲಿ

ಡಾ. ವಾಮನ ನಂದಾವರ

ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ಸಂಪಾದಕೆರ್

ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ

ಕುಡಲ - ೫೭೫ ೦೦೩

Madipu - A quarterly on Tulu language, literature and culture : Published by Karnataka Tulu Sahitya Academy, Mangalore - 575 003

Chief Editor : Prof. B.A. Viveka Rai

Editors : A. Balakrishna Shetty Polali
Dr. Vamana Nandavara

Managing Editor : Dr. Palthady Ramakrishna Achar

Printed at : Sharada Press, Car Street, Mangalore - 575 001

Pages : 56

Vol. : 1 Issue : 4

January - February - March - 1997

Price: Rs. 10/-

ಚಂದಾ ಬೊಕ್ಕ ಪ್ರತಿಕುಲು :
ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್
ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ
ನಗರ ಪಾಲಿಕೆ ಕಟ್ಟಡ, ಲಾಲ್‌ಬಾಗ್, ಕುಡಲ - 575 003

ಎದುರು ಪುಟ ಚಿತ್ರ : 'ಮಡಿಸಡಗರ' ಉದಿಪನ ಕೂಟ, ಮುದುಂಗಾರು ಕಟ್ಟೆ
ಪಿರವು ಪುಟ ಚಿತ್ರ : 'ನಲಿಕೆ ಕಲಿಕೆ' ಉದಿಪನ ಕೂಟ, ಮೂಡುಬಿದಿರೆ

ಬಿಲೆ: ಪತ್ತ್ ರುಪಾಯಿ

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ

ಅಧ್ಯಕ್ಷೆ

ಪ್ರೊ. ಬಿ.ಎ.ವಿವೇಕ ರೈ

ಸದಸ್ಯೆರ್

1.	**ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರ**	2.	**ಕುದ್ಕಾಡಿ ವಿಶ್ವನಾಥ ರೈ**
3.	**ಡಾ. ಯು. ಪಿ. ಉಪಾಧ್ಯಾಯ**	4.	**ಪಿ. ಎಸ್.ರಾವ್**
5.	**ಸೀತಾರಾಮ ಕೆದಿಲಾಯ**	6.	**ಕೆ. ಲೀಲಾವತಿ**
7.	**ಡಾ. ವಾಮನ ನಂದವಾರ**	8.	**ಕೆ. ಗುಣಪಾಲ ಕಡಂಬ**
9.	**ಮಾಧವ ಕುಲಾಲ್**	10.	**ಅ. ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಶೆಟ್ಟಿ ಪೊಳಲಿ**
11.	**ವೆಂಕಟರಾಜ ಪುಣಿಂಚತ್ತಾಯ**		

ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್

ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್

ತುಳು ಅಕಾಡೆಮಿದ ಪ್ರಕಟಣೆಲು

'ಮದಪ್ಪಿಯರಾವಂದಿ ತುಳುವೆರ್' ಮಾಲೆ

1. ರೆವರೆಂಡ್ ಆಗಸ್ಟ್‌ಮೇನರ್ (1995) : ಡಾ. ಪದ್ಮನಾಭ ಕೇಕುಣ್ಣಾಯ
2. ಬಾಯಾರು ಸಂಕಯ್ಯ ಭಾಗೋತೆರ್ (1995) : ವೆಂಕಟರಾಜ ಪುಣಿಂಚತ್ತಾಯ
3. ಬಡಕೈಲ್ ಪರಮೇಸ್ರಯ್ಯೆರ್ (1995) : ಮಂದಾರ ಕೇಶವ ಭಟ್
4. ಮೂವೆರ್ ತಿಂಗಳಾಯೆರ್ (1995) : ಯಜ್ಞಾವತಿ ಕೇಶವ ಕಂಗೆನ್
5. ಎನ್. ಎ. ಶೀನಪ್ಪ ಹೆಗ್ಗಡ್ರ್, ಪೊಳಲಿ (1995) : ಅ. ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಶೆಟ್ಟಿ ಪೊಳಲಿ
6. ಧರ್ಮಸ್ಥಳ ಮಂಜಯ್ಯ ಹೆಗ್ಗಡೆರ್ (1995) : 'ನಾ' ಉಜಿರೆ
7. ಎನ್. ಎಸ್.ಕಿಲ್ಲೆ (1995) : ಕಯ್ಯಾರ ಕಿಞ್ಞಣ್ಣ ರೈ
8. ಎಸ್.ಯು.ಪಣಿಯಾಡಿ (1996) : ಮುರಳೀಧರ ಉಪಾಧ್ಯ ಹಿರಿಯಡಕ
9. ದೂಮಪ್ಪ ಮಾಸ್ಟರ್ (1996) : ಕೆ. ಲೀಲಾವತಿ
10. ಮಟ್ಟಾರು ವಿಠಲ ಹೆಗ್ಡೆ (1997) : ಎಂ. ರತ್ನ ಕುಮಾರ್

ಬಾಕಿ ಪ್ರಕಟಣೆಲು

1. ಆಕಾಶವಾಣಿ ತುಳು ಕತೆಕುಲು (1996) : (ಸಂ) ವಸಂತ ಕುಮಾರ್ ಪೆರ್ಲ
2. ಬೀರದ ಬೊಲ್ಪು (1997) : ಮಂದಾರ ಕೇಶವ ಭಟ್

ವಿಶೇಷ ಘಟಕ ಯೋಜನೆಡ್ ತುಳುಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಕಟ ಮಲ್ತಿ ಬೂಕುಲು

1. ಮುಗೇರರು - ಜನಾಂಗ ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನ : ಡಾ. ಅಭಯ ಕುಮಾರ್ ಕೌಕ್ರಾಡಿ
2. ಡಾ. ಬಾಬಾ ಸಾಯೇಬ ಅಂಬೇಡ್ಕರ : ಪಿ. ಡೀಕಯ್ಯ
3. ನಿಲೆ (ತುಳು ದಲಿತ ಕಾದಂಬರಿ) : ಮಾಧವ ಪೆರಾಜೆ

ಮದಿಪುಗು ಲೇಖನ ಕಡಪುಡುನಕ್ಲೆಗ್

ಸೂಚನೆ

- ಕತೆ/ಕಬಿತೆ/ಅಧ್ಯಯನ ಲೇಖನ/ಹರಟೆ/ಪ್ರವಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಲೇಖನೊಲೆನ್ ಮದಿಪುಗು ಕಡಪುಡು ಕೊರೊಲಿ.
- ತುಳು ನಾಡ್‌ದ ಭಾಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಕಲೆಕ್ ಸಮ್ಮಂದ ಪಟ್ಟಿನ ಲೇಖನೊಲೆಗ್ ಆದ್ಯತೆ.
- ಲೇಖನೊಲು ಫುಲ್ ಸ್ಕೇಪ್ ನಾಲ್ ಪುಟತ್ತ ಅಂದಾಜಿಡ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಎಡ್ಡೆ.
- ಲೇಖನೊಲೆನ್ ಕಾಕಜಿದ ಒಂಜೇ ಪುಡೆಟ್ ವಿರಳವಾದ್ ಪೊರ್ಲುಡೇ ಬರೇದ್ ಕಡಪುಡಿ.
- ಲೇಖಕೆರೆನ ಪುದರ್ ಪತ್ತೆ ದಾಂತಿ ಬರವುಲೆನ್ ಸ್ವೀಕಾರ ಮಲ್ಪುಜಿ.
- ಬೇತೆ ಬಾಸೆಲೆಡ್ದ್ ಅನುವಾದ ಮಲ್ತ್ ಕಡಪುಡುನಕುಲು ಮೂಲ ಲೇಖಕೆರೆನ ಒಪ್ಪಿಗೆನ್ ಬರವುಡು ದೆತೊಂದು ಕಡಪುಡು ಕೊರೊಡು.
- ಪ್ರಕಟ ಆವಂದಿ ಬರವುಲೆನ್ ಪಿರ ಕಡಪುಡುನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇಜ್ಜಿ.

ಸಂಪಾದಕೆರ್ : ಮದಿಪು,
ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ,
ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆ ಕಟ್ಟಡ, ಲಾಲ್‌ಬಾಗ್, ಮಂಗಳೂರು - 575 003

ಪೊಸ ಬೂಕುಲೆನ್ ಕಡಪುಡ್ದ್ ಕೊರ್ಲೆ

ಪೊಸ ಬೂಕುಲೆ ಪರಿಚಯ ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ಪಿನವುಲಾ ಮದಿಪುದ ಕೆಲಸ. ಬರಹಗಾರೆರ್ ಅತ್ತ್‌ಂಡ ಪ್ರಕಾಶಕೆರ್ ಪ್ರತಿಯೊಂಜಿ ಬೂಕುದಲಾ ರಡ್ದ್ ರಡ್ದ್ ಪ್ರತಿಕುಲೆನ್ ಸಂಪಾದಕೆರೆಗ್ ಕಡಪುಡು ಕೊರೊಡುಂದು ಕೇಂಡೊನುವ.

ಸಂಪಾದಕೆರ್: ಮದಿಪು
ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ,
ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆ ಕಟ್ಟಡ, ಲಾಲ್‌ಬಾಗ್, ಮಂಗಳೂರು-575 003

ಒಂಜಿ ವರ್ಸದ ಕಿಸ್ತ್‌ದ ಪಣವು ರೂ. 40/- ಕಡಪುಡುದು ಕೊರಿನಕುಲೆಗ್ ವರ್ಸೊಡು ಬುಡುಗಡೆ ಆಪುನ ನಾಲ್ ಮದಿಪು ಬೂಕುಲೆನ್ ಟಪ್ಪಾಲ್ದ್ ಕಡಪುಡುದು ಕೊರ್ಪೊ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರ್ನ ಮದಿಪು

ಅಣಿ ಏರ್ಪಾಡ್ ನಲಿಕೆ ನಲಿತ್‌ದ್ ಬಾರಣೆದ ಪೊರ್ತುಗು ಪನ್ಪಿನ ಮದಿಪು ಇತ್ತೆ ನಿಕ್ಲೆ ಕೈಟುಂಡು. ಒಯ್ತ್‌ದ್ ಪನ್ಪುನ ಪಾರ್ದನದ ಸೊರ, ಕುಡ್ತು ಲಕ್ಕ್‌ದ್ ನಲಿಪುನ ಅಣಿತ ನಲಿಕೆ, ತುಳುಸಾಹಿತ್ಯದ ಒರುಟು ತೋಜುನ ಪೊರ್ಲುನು ಈ ಮದಿಪು ಕೇನಾವೊಂದುಂಡು, ತೋಜಾವೊಂದುಂಡು.

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರಕಾರದ ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆದ ವಿಶೇಷ ಘಟಕದ ಯೋಜನೆ ಬೊಕ್ಕ ಗಿರಿಜನ ಉಪಯೋಜನೆ ಇಂದೆಟ್ಟ್ ನಮ್ಮ ಅಕಾಡೆಮಿ ಮಲ್ತಿ ಕಜ್ಜೊಲೆ ಉಳಮರ್ಗಿಲ್‌ದ ಸೊರೊಕ್ಕುಲು ಒಟ್ಟುಸೇರ್ದ್ ಈ ಮದಿಪು ಊರೊರ್ಮೆ ಕೇನ್ನಲೆಕಾತ್‌ಂಡ್. ದುಡಿಸಡಗರ, ನಲಿಕೆ-ಕಲಿಕೆ, ಪಾಣಾರ-ನಲಿಕೆ, ಕುಡಿಯೆರ್ನ ಕನ, ಕೊರಗ ಜೋಕುಳೆ ಕಳ-ಉಂದು ಒಂಜೊಂಜಿಲ ನಮ್ಮ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಪೊಸ ಅನುಬವ, ಅಕ್‌ಲೆನ ಬದ್‌ಕ್‌ದ ಒಂಜಿ ಪೊಸ ಮರ್ಗಿಲ್.

ಗಟ್ಟದ ಮಿತ್ತ್‌ದ ಮಲೆಟ್ಟ್ ಮಲೆತ್ತ ಜೋಕುಲು ಕುಡಿಯೆರ್, ಪದಪಂಡ್‌ದ್ ನಲಿತೆರ್, ಸಾಲೆಗ್ ಪೋಯರೆ ಸುರುಮಲ್ತಿನ ಕುಡಿಯೆರ್ನ ಜೋಕುಲು ಮಲೆತ್ತ ಮಿತ್ತ್ ತುಳುಟು ಕವಿ ಕೂಟ ನಡಪಾಯೆರ್. ಸಾಲೆ ಕಾಲೇಜಿಗ್ ಪೋಯಿನ ಮುಗೇರೆರ್ನ ಜವಣೆರ್ ಇಲ್ಲ್‌ದ ಅಟ್ಟೊಡಿತ್ತಿನ ದುಡಿಕ್ಕ್‌ಲೆನ್ ಪಿದಯಿ ದೆತ್ತ್‌ದ್, ಬಾರ್ಪಾದ್, ನಲ್ತ್‌ದ್ ಪೇಂಟೆದ ಮೈ ಕುರ್ಕವುನ ಡ್ಯಾನ್ಸ್‌ದಕುಲು ಬೆಕ್ಕಸಾಪಿಲೆಕೊ ಮಲ್ತೆರ್. ನಲಿಕೆದಕ್ಲೆನ, ಪಾಣಾರೆರ್ನ ಆಣ್‌ಪೊಣ್ಣುಲು, ತನ್ಕುಲೆ ಬೆನ್ಪುನ ಕೆಲಸದೊಟ್ಟುಗೆ ಕಂಗಿಲ್, ಕಂರ್ಗೊಲು, ಚೆನ್ನುನಲ್ಕೆ ನಲ್ತ್‌ದ್ ಬೆನ್ಪಾಟಿಕೆಗ್ ಪೊಸ ಅರ್ತ ಕೊನೊದು ಬತ್ತೆರ್. ಪಾಣಾರ ಕೂಟದಕುಲು, ತುಳುಟು ಆಟಗೊಬ್ಬುದು ಪ್ರಬಂಧ ಬರೆದ್ ಮೆಯಿತ್ತಲಾ ಮನಸ್‌ದಲಾ ರಡ್ಡ್ ರೀತಿಡ್‌ಲಾ ಅಕ್ಲೆ ಸಾಮರ್ತಿಗೆನ್ ತೊಯಿಪಾಯೆರ್. ಕೊರಗೆರ್ನ ಜೋಕುಲು ಅಕ್‌ಲ್ನ ಪಿರಾಕ್‌ದ ಗುರ್ಕಾರೆ ಹುಬಾಶಿಕನ ಕತೆನ್ ನಾಟಕ ಮಲ್ತ್‌ದ ಗೊಬ್ಬುದು ಇತ್ತೆಲಾ ಅಕ್ಲೆಗುಪ್ಪುನ ಪಿಸ್‌ರ್‌ನ್ ರಂಗಸ್ಥಳೊಟ್ಟು ಕೇನ್ಪಯೆರ್. ಇಂಚಿತ್ತಿ ಪನ್ಪುನ ಬರೆಪುನ ನಲಿಪುನ ಗೊಬ್ಬುನ ಸಂಗತಿಲೆನ್ ಬರವುದ ಒರುಕು ಕೊನೊದು ಬರ್ಪುನ ಬೆನ್ನಿ ಈ ಮದಿಪುಡು ಪೊರ್ಲುಡು ನಡತ್ತ್‌ದ್‌ಂಡ್. ಸಾರಸಾರ ಒರ್ಸೊಡ್ದು ಇಂಚ ಬಾಯಿಡ್ ಪದಪಂಡ್‌ನ ಕೈಕಾರ್‌ಡ್ ನಲಿತೊಂದು ಬತ್ತ್‌ನ ಈ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಮಣ್ಣ್‌ದ ಜೋಕುಲು ಇತ್ತೆ ಕೈಟ್ ಪೆನ್ನ್ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಪದಬರೆಯಿನೆನ್, ಪ್ರಬಂಧ ಬರೆಯಿನೆನ್, ತನ್ಕುಲೆ ಬದ್ಕ್‌ನ್ ಉಳದನಿನ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಲ್ತ್‌ನೆನ್ ತುಳುವರೆಗ್ ಬಾರಣೆ ಆದ್ ಬಳಸುನ ಕೆಲಸ ನಂಕ್ ಮಾತ ದಿಂಜ ಸಂತೋಸೊದ ಸಂಗತಿ.

ಅಕಾಡೆಮಿದ ಈ ಮದಿಪುದ ಬಾರಣೆಡ್ ದಲಿತ - ದನಿತ ಇಂಪುಸಂಪು, ಕಾರಕಮ್ಮೆನ ಗಮಸುಲೆಕ ಬಳಸ್‌ದ್ ಪೊದಿಕೆ ಕಟ್ ಕೊರ್ಯೆರೆ ಕಾರಣೆರಾತಿನ ಮುಲ್ತ ಮಾತ ಬರವುದಕ್‌ಲೆಗ್‌ಲಾ ಸಂಪಲಿತ್ ಕೊರ್ತಿನ ಅ. ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಶೆಟ್ಟಿ ಪೊಳಲಿದಾರೆಗ್‌ಲಾ ಡಾ. ವಾಮನ ನಂದಾವರರೆಗ್‌ಲಾ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಪುದರ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಸೊಲ್ಮೆ ಸಂದಾವೆ.

ಈ ಮದಿಪುದ ಬಾರಣೆದ ಅಟಿಲ್‌ನ್ ಅಚ್ಚಿದಿಲ್ಲಲ್ ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ನ ಶಾರದಾ ಪ್ರೆಸ್ಸ್‌ನ್‌ಲಾ ಅಕಾಡೆಮಿ ನೆನೆತೊನುಂಡು. ಬಾರಣೆಗ್ ತಯಾರಾತ್‌ಂಡ್. ಬರವುಸರವುದ ತುಳುವೆರ್ ಪೊರ್ಲುಡೆ ಕೈಕೊನೊಡುಂದು ಕೇಂಡೊನುವೆ.

ಪ್ರೊ. ಬಿ.ಎ. ವಿವೇಕ ರೈ
ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರ್

ದಲಿತ ದನಿ

ತುಳುವೆರೆ ಪರಂಪರೆದ ಬೆನ್ನಿದ ಅಜಲ್ ಅವು ಏತ್ ಮಲ್ಲವು ಪನ್ಪುನವು ನನಲಾ ನಮ್ಮ ಅಕಲ್‌ದ ಗೇನೊಗು, ಗೆನ್ಪುದ ಲಪ್ಪುಗು, ಪುಂಡಿದ ಪತ್ತ್‌ಗ್ ತಿಕ್ಕ್‌ದ್‌ಜಿ. ಆ ಬೆನ್ನಿಂದ್‌ಂಡ ಅಯಿಟ್ ಬೆನ್ಪುನಾಕ್‌ಲ್ ಇಜ್ಜಂದೆ ಪಡಿಲ್ ಬೂರಿನ ಕಂಡಕಳ ಜಾಗುಲೇ ಎಚ್ಚಿಗೆ.

ಈ ಒರ್ಸೊ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರಕಾರದ ವಿಶೇಷ ಘಟಕ ಯೋಜನೆಡ್ ತುಳುವೆರೆ ಪರಂಪರೆದ ಬೆನ್ನಿಡೊಂತೆ ಬೇಲಿ ನಡಪುಲೆಕ್ಕಾಂಡ್. ಈತ್‌ನೆಟ್ಟ ದಾಲಾ ಬೇಲೆ ಆವಂದಿನ ಬೈಲ ಕೋಡಿ ಕೊಲೆಂಜಲೆಡ್ ಗುಡ್ಡೆ ಜೇರ ಪಲ್ಕೆಲೆಡ್ ಒಂತೆ ಬೇಲೆ ತೋಜಿದ್ ಬರ್ಪುಲೆಕ್ಕಾಂಡ್. ತುಳುನಾಡ್ದ ದಲಿತ ಜನಾಂಗೊಲೆ ಪರಂಪರೆಲೆಡ್ ಎಂಚಿನಮಾತ ಉಂಡು, ಏತ್ ಮಾತ ಉಂಡು ಪುನ್ಪುನೆತ ನಿಲೆ ಗಾಂತ್ ಒಂತೆ ತೆರಿದ್ ಬತ್ತಿಲೆಕ್ಕಾಂಡ್.

ದಿನ ಇಡಿ ಬೆಂದ್‌ದ್ ಕತ್ತಲೆ ಆನಗ ದುಡಿ-ತೆಂಬರೆ ಪಂದದ್ ಅಯಿತ ಸೊರೊಕ್ಕು ಸೊರ ಕೊರ್ದು ಪದ ಪಂಡ್‌ದ್, ಪನ್ಪಾದ್, ನಲಿತ್ತ್‌ದ್ ನಲಿಪ್ಪಾದ್ ಬೆಂದಿ ಬೇಲೆದ ಬೇಸಲೆನ್, ಇತ್ತಿನ ಬತ್ತಿ ಕಷ್ಟಕೋಟಲೆಲೆನ್ ಮರಪುನವು ಅಕ್ಲೆ ಬದ್ಕ್‌ದ ಒಂಜಿ ಮಲ್ಲ ಮರ್ಗಿಲ್. ಉಂದು ಅಕ್ಲೆ ಬದ್ಕ್‌ಡ್ದೇ ಪುಟ್ಟುದು ತೋಜಿ ಬತ್ತಿನವು. ಅವು ಅಕ್ಲೆಗ್ ಮಾತ್ರ ಸುಕ ಉಲ್ಲೇಸ ಕೊರ್ಪುನವತ್ತ್. ತೂಯಿನಕ್ಲೆಗ್, ಕೇಂಡಿನಕ್ಲೆಗ್‌ಲಾ ಉಲ್ಲಾಸ ಪುಟ್ಟಾವುನವು. ಅಂಚಾದ್ ದುಡಿ ತೆಂಬರೆಲೆ ರಜನೆಡ್, ಅವೆನ್ ಬೊಟ್ಟುನೆಟ್ಟ್ ಬೊಟ್ಟುದು ಲಕ್ಕಾವು ಸೊರೊಕ್ಕುಲೆಡ್, ಸೊರೊಕ್ಕುಲೆಗ್ ತಕ್ಕ ನಲ್ಪುನೆಟ್ಟ್, ನಲ್ತಿದ್ ಪದ ಪನ್ಪುನೆಟ್ಟ್ ಒಂಜೊಂಜಿ ನಮೂನೆದ ಕಲೆಕ್ಕುಲೆ ಒರು ಸೊರ್ಪ ಉಂಡು. ಒಟ್ಟಾರೆ ಪನ್ಪುಂಡ ಅವು ದಲಿತೆರೆ ದನಿ. ಸುಕ ಸೊರ್ಕುದ ಪೊರ್ತುದ ದನಿಯತ್ತ್. ಅಕ್‌ಲೆ ಮಿತ್ತ್ ಆಯಿನ ಉಳ್ಳಾಕುಲು, ಬಲ್ಲಾಕುಲು, ಮಲ್ಲಾಕುಲು ದಣಿಕುಲೆ ತೊರಿಪು ಕಿಚ್ಚಿಮಚ್ಚರೊಲೆ, ಸಿರ್ಕ್‌ಸಂಕೊಡೊಲೆ, ಬೆಂಗ್‌ಬೇನೆಲೆ ಉಡಲಕೊದಿಪು ಸೊರದನಿಕುಲವು.

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರಕಾರದ ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆದ ವಿಶೇಷ ಘಟಕ ಯೋಜನೆ ಬೊಕ್ಕ ಗಿರಿಜನ ಉಪಯೋಜನೆಡ್ ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಈ ಒರ್ಸೊ ಇಡಿ ಅಲ್ಪಲ್ಪ ದಲಿತೆರೆ ಸೊರ ದನಿ ಕೇನುನಂಚಿತ್ತಿ ಕಜ್ಜೊಲೆನ್ ನಡಪ್ಪಾಯೆರೆ ಇಡೆ ಇಂಬು ಮಲ್ತೊಂಡು. ಈ ಮದಿಪುದ ಬಾರಣೆದ ಅಟಿಲ್‌ನ್ ದಲಿತ-ದನಿತ ವಿಶೇಷ ಸಂಚಿಕೆ ಕಟ್ ಕೊರ್ಯೆರೆ ಮಸ್ತ್ ಸಂತೋಸಾವೊಂದುಂಡು. ಅವು ಮಾತೆರೆಗ್‌ಲ ಪೊಸರುಚಿ ಕಮ್ಮೆನೊ ಕೊರುಂದು ತೆರಿಯೊಂದ.

ಅ. ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಶೆಟ್ಟಿ ಪೊಳಲಿ

ಡಾ. ವಾಮನ ನಂದಾವರ

ಸಂಪಾದಕೆರ್.

ಮದಿಪುಡು......

- ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರ್ನ ಮದಿಪು 5
- ಸಂಪಾದಕೆರೆ ಪಾತೆರ 6
- ಮದಿಪುಡು
- ನಲಿಕೆ ಜನಾಂಗ ಬೊಕ್ಕ ಆರಾಧನ ಕಲೆ - ಚೆನ್ನಪ್ಪ ಅಳಿಕೆ 8
- ದುಡಿನಲಿಕೆದ ಪೊರ್ಲುತಿರ್ಲ್ - ಎನ್. ಕೊಯಿರಾ ಬಾಳೆಪುಣಿ 14
- ತುಳು ಬಾಸೆ ಬೊಕ್ಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗ್ ದಲಿತೆರೆ ಕಾನಿಗೆ - ಪಿ. ಕಮಲಾಕ್ಷ 19
- ಮಲೆತಕ್ಲೆ ಸೃಷ್ಟಿ - ಮಲೆ ಕುಡಿಯೆರ್ - ಗಣಪ ಮಲೆಕುಡಿಯ 22
- ಕೊರಗ ತನಿಯೆ - ಸಂಜೀವ ಸೋಮೇಶ್ವರ 23
- ನಲಿಕೆ ಕಲಿಕೆ ಸಂವಾದ - ಡಾ. ವಾಮನ ನಂದಾವರ 26
- ಜೋಕುಲೆಗ್ ರಂಗ ಶಿಬಿರೊ ದಾಯೆ? - ಐ. ಕೆ. ಬೊಳುವಾರು 29
- ತುಳುನಾಡ್ ಪರಪೋಕು ಊರ ಬಲಿ - ಪಿ. ಡೀಕಯ್ಯ 32
- ಕರಿನ ದಿನ-ಪೊಸತ್‌ಕನ - ಟಿ. ಮೀನಾಕ್ಷಿ 33
- ಬೊಲ್ಪು - ಕೆ. ವಿಮಲಾ 34
- ತುಳು ಬಾಸೆ - ಎನ್. ಸಿ. ಕುಡಿಯ 34
- ಕಕ್ಕೆಂದ್ ಕಕ್ಕಡ - ಪ್ರಕೃತಿ ಪ್ರಿಯ, ಬಾಳೆಪುಣಿ 35
- ರಾಶಿಡ್ ಬದ್‌ಕ್‌ಗ - ಸಂಕಪ್ಪ ಕಾಂಚನ್, ಮಳವೂರು 36
- ರಡ್ಡ್ ಕಬಿತೆಲು - ದಾ. ನ. ಉಮಾಣ್ಣ, ಕೊಕ್ಕಪುಣಿ 37
- ತುಳುನಾಡ ಸಿರಿ - ರಾಜಕಿರಣ್ 38
- ಅಕಾಡೆಮಿದ ಕಜ್ಜೊಲು 40
- ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು 46
- ಮದಿಪುದ ಲೇಖಕೆರ್ 55

ನಲಿಕೆ ಜನಾಂಗ ಬೊಕ್ಕ ಆರಾಧನಾ ಕಲೆ

✍ ಚಿನ್ನಪ್ಪ, ಅಳಿಕೆ

ತುಳುನಾಡ್‌ದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಡ್ ಮಸ್ತ್ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಲು ಉಲ್ಲ. ಅೈಟ್ಟ್ ನಮ್ಮ ನಲಿಕೆ ಜನಾಂಗಲಾ ಒಂಜಿ. ನಲಿಕೆದಾಯೆ ಅಥವಾ ನಲಿಕೆ ಜಾತಿ ಪನ್ಪಿ ಪದೊಟ್ಟೇ ಆ ವರ್ಗದ ಜನಕ್ಲೆನ ಒಂಜಿ ಕಸುಬುದ ಪದಲಾ ಸೇರುಂಡು. ಅಂಚಾದೇ ನಲಿಕೆ ಜಾತಿ ಪನ್ಪಿ ಶಬ್ದ ಆರಾಧನಾ ಕಲೆತ್ತ ಅನ್ವರ್ಥನೇ ಆಪುಂಡು.

ಆರಾಧನಾ ಕಲೆ ಕೇವಲ ಈ ಒಂಜಿ ವರ್ಗದ ಜನಕ್ಲೆಗೇ ಸೀಮಿತ ಆಪುಜಿ. ಅವ್ವು ಸಮಾಜದ ಇತರ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಲಾಯಿನ ಪರವ, ಪಂಬದೆ ತೆಸ್ಕಾದ ಮಳವೆರ್ ನೆಕ್ಕರೆ, ಮನ್ಸ ಮೇರೆರ್ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಜಾತಿದಕ್ಲೆಗ್ಲಾ ಪದ್‌ರ್‌ದ್‌ಂಡ್. ಆ ಜಾತಿದಕ್ಲುಲಾ ಭೂತರಾಧನೆದ ಕಲೆನ್ ಒರಿತೊಂದು ಬರ್ಪಿನವುಲು ಮಸ್ತ್ ಬೆನ್ತೆರ್ - ಪುಣೆದೆರ್. ಆಂಡಾ ಈ ನಲಿಕ್ಕೆ ಜನಾಂಗ ಆರಾಧನಾ ಕಲೆನ್ ಒರಿತ್ತ್ ಬತ್ತಿನಾತ್ ಅಥವಾ ಆ ಕಲೆಕ್ಕ್ ಒರ್ಗಿನಾತ್ ವಾ ಜನಾಂಗಲಾ ಒರಿತೊಂದು ಬೈಜಿಪನ್ಪಿನೆಟ್ಟ್ ಸತ್ಯಾಂಶ ಉಂಡು. ಮೂಲತ: ಯಕ್ಷಗಾನ ಕಲೆಕ್ಕ್ ಭೂತರಾಧನೆನೇ ಕಾರಣಾಂದ್ ತೆರಿದಿನಕ್ಲು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಕೊರ್ತೆರ್. ಭೂತಾರಾಧನೆದ ಬಣ್ಣಗಾರಿಕೆ, ಮುತ್ತು ದಿರ್ಸ್ ಒಂತೆ ಮಾರ್ಪಾಡ್ ಆದ್ ಯಕ್ಷಗಾನೊಗು ಬತ್ತಿನೆನ್ ಮೂಲು ತೂವೊಲಿ. ಭೂತೊದ ಮುತ್ತೈತೊಡು ಕೆಬಿನಡೆ ಯಕ್ಷಗಾನದ ಕರ್ಣಪತ್ರ, ಚಪ್ಪರೊಂಬು ಆಣಿ-ಕಿರೀಟ, ತಲೆಮಣಿ-ಕೇದಿಗೆ, ತಲೆಪಟ್ಟ-ಮುಡಿಕೇದಿಗೆ ಕಲ್ಕುಡನ ಸಿರಿಮುಡಿ-ಕಲಸೆ ಕಿರೀಟ ಇಂಚ ಮಾರ್ಪಾಡ್ ಆದ್ ಪುರಾಣೊದ ಏಸೊನು ಪಾಡ್ದ್ ತುಳುವೆರ್ ಯಕ್ಷಗಾನೊದ ಮೂಲೊನು ಉಂಡು ಮಲ್ತೆರ್. ಪಿರವುಡೆ ತೆಂಬರೆ ಸಂದಿಡೇ ಉಲ್ಲಾಸ ಹುರುಪುಡು ಭೂತ ಲಕ್ಕಿಲೆಕ್ಕ ಯಕ್ಷಗಾನೊದ ಅಬ್ಬರ ಪದೊಕ್ಕು ಏಸ ಲಕ್ಕ್‌ದ್ ನಲಿತ್ತ್‌ದ್ ಅರ್ಥಗಾರಿಕೆ ಪಂಡೆರ್. ಪುರಾಣೊ ಮುಂಬುಡು ದಲಿತೆರೆ ಸೊತ್ತು ಆವಂದಿಪ್ಪುನಗ ದಲಿತೆರ್ನವ್ವೇ ಯಕ್ಷರಂಗೊಡು ತುಳು ಪ್ರಸಂಗ ಒಂಜಿ ಸುರೂತ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಯೋಗ ಆತ್‌ಂಡ್‌ಂದ್ ಪನ್ಪಿನೆನ್ ತುಳು ಪತ್ರಿಕೆಯೊಂಜೆಡ್ದ್ ಓದಿನ ನೆಂಪುಡು ಮೂಲು ಪ್ರಸ್ತುತ ಪಡಿಸಾದೆ.

ತುಳುನಾಡ್‌ಡೇ ಪುಟ್ಟು ಬಲತ್ತಿನ ಯಕ್ಷಗಾನದ ಮೂಲ ಪ್ರಸಂಗ ಕರ್ತೃ ಕುಂಬ್ಳೆದ ಪಾರ್ತಿ ಸುಬ್ಬನ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗೊಲೆದ ಪದ್ಯದ ವರ್ಣನೆಲೆಡ್‌ಲಾ, ಮುಲ್ತ ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆನ್ ಗುರ್ತಿಸಾವೊಲಿ. ಡಾ. ಚಿನ್ನಪ್ಪ ಗೌಡೆರೆನ ಭೂತಾರಾಧನೆ ಯಕ್ಷಗಾನೊದ ಮಿತ್ತ್ ಎಂಚ-ಏತ್ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರ್‌ದ್‌ಂಡ್‌ಂದ್ ತುಲನಾತ್ಮಕವಾದ್ ವಿವರಿತಿನೆನ್ ತೂವೊಲಿ.

ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂದರ್ಭೊನು ಗಮನಿಸಂಡ ಅೈಟ್ ಶಿಷ್ಟ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬೊಕ್ಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮೂಲತ: ಮೇಲ್ವರ್ಗದ ಜನಕ್ಲೆ ಭೋಗದ ನೆಲೆಟ್ಟೇ ಸೃಷ್ಟಿಯಾತಿನೆನ್ ತೂವೊಲಿ, ಅಂಚನೇ ಅವ್ವು ಮೇಲ್ವರ್ಗದ ಜನಕ್ಲೆನ ಮಿತ್ತ್ ಕೇರಾದಿನ ಕೆಲಸೊನು ಮಲ್ತ್‌ದ್‌ಂಡ್. ಅಲ್ಪ ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯೆರೆ ದೀನ ದಲಿತೆರೆ ರೀತಿ ನೀತಿದ ಉಲ್ಲೇಖ ದಾಲಾ ತೋಜುಜಿ. ಅಂಚಾದೇ ಭಾರತೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯೊಡು ಕೇವಲ ಒಂಜಿ ವರ್ಗದ ಜನಕ್ಲೆ ಮನೋವೃತ್ತಿನ್ ತೆರಿಪ್ಪಾವುನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿ ಆತಂಡ್. ಮಿತ್ತ ಜಾತಿದ ಜನಕ್ಲೆನ ಬದ್ಕ್‌ಗ್ ಭಿನ್ನವಾದ್ ಬದ್‌ಕಿನ ಜನ

ಅನಾದಿ ಕಾಲೊಡ್ದುಲಾ ಮೂಲು ಇತ್ತೆರ್. ಅಕ್ಲೆನ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆನಾವಡ್, ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿನಾವಡ್ ಏರ್ಲಾ ಗಮನಿಸಾದ್‌ಜೆರ್. ಅಂಚಾದ್ ಅವ್ವು ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಇತಿಹಾಸೊಡ್ದು ದೂರ ಒರಿಂಡ್. ಆ ಜನಕ್ಲೆಗ್ ಒಂಜಿ ಬದ್ಕ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್, ನಂಬಿಕೆ ಆಚರಣೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅಕ್ಲು ಬೇನೆ ಬೇಜಾರ್, ಸುಕ್ಕೊ-ದುಕ್ಕೊನು ವಾ ರೀತಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಗೊಳಿಸಾವೊಂದಿತ್ತೆರ್‌ಂದ ತೆರಿನಗ ನಿಜವಾದ್ ಆ ಜನಾಂಗದ ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಆಚಾರೊಲು ತೆರಿವುಂಡು. ಅಂಚಾದ್ ಭೂತಾರಾಧನೆ ಬೊಕ್ಕ ಯಕ್ಷಗಾನೊದ ನಡುಟುಪ್ಪಿ ದೂರ ಆೈತ ಉಲಮೈನ್ ನನಲಾ ಒಂಜಾತ್ ನಾಡ್ದ್ ಪತ್ತೊಡಾಯಿನವು ಸಂಶೋಧಕೆರೆ ಕೆಲಸಂದ್ ಪನೊಲಿ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಪನ್ಪುಂಡ ಮುಲ್ತ ದಲಿತೆರ್ ಆೈಟ್ಲಾ ನಮ್ಮ ನಲಿಕೆ ಜನಾಂಗ ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗ್ ಕೊರ್ತಿನ ಕೊಡುಗೆ ಅನನ್ಯವಾಯಿನವ್ವೊಂದು ಪನೊಲಿ.

ನಲಿಕೆ ಪನ್ಪಿ ಜಾತಿ ಸೂಚಕ ಶಬ್ದ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಮಾತಾ ಮೈಟೆಲಾ ಒಂಜೇ ರೀತಿ ಇಜ್ಜಿ. ಅವ್ವು ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾದ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಪುದಾರ್‌ಡ್ ಉಂಡು. ಮುಡಾಯಿಡೆ 'ಅಜಿಲೆ' ಅಜಲಾಯೆರ್‌ಂದ್‌ಲಾ ತೆನ್ಕಾಡೆ - 'ಕೋಪಲೆ'ಂದ್‌ಲಾ ಬಡಕಾಯಿಡೆ ಪಾಣಾರಂದ್‌ಲಾ ಅಂಚನೇ ಪಡ್ಡೋಯಿ ಮೈಟ್ ನಲಿಕ್ಕೆ ಪಂಡ್‌ದ್ ಉಪ್ಪುನೆನ್ ತೂವೊಲಿ. ಅಂಡಾ ಮೂಡಾಯಿದ ಅಜಲಾಯೆ (ಅಜಿಲೆ) ಪನ್ಪಿ ಪುದರ್‌ಗ್‌ಲಾ ಈ ನಲಿಕೆ ಪನ್ಪಿ ಪುದರ್‌ಗ್‌ಲಾ ಒಂಜಿ ರೀತಿದ ಸಾಮ್ಯತೆ ಉಂಡು. ಒರ್ಸೊದ ಪದ್‌ರಾಡ್ ತಿಂಗೊಲ್ದುಲಾ ಊರುದ ಮಿತ್ತೇ ಪೋದು ಉಡಲ್ ದಿಂಜಾವುನ ಕೆಲಸ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತಿ ಈ ವರ್ಗದ ಹಿರಿಯಾಕುಲು ಬಹುಶಃ ಅಲೆಮಾರಿ ಜೀವನ ಕ್ರಮೊನು ಬುಡ್ದು ಒಂಜಿ ದಿಕ್ಕ್‌ಡೇ ಉಂತೊಡಾಯಿನ ಅನಿವಾರ್ಯ ಬನ್ನಗ... ಓ ಅತ್ ಊರು ನಿಕ್ಕ್ ಈತ್ ಊರು ಎಂಕ್‌ಂದ ಪಾಲ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಆ ಅಜಲ್‌ಡೆ ತನ್ನ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರೊನು ಪಂಡ - ಕಲೆಂಜೆ, ಮಾದಿರ, ಕನ್ಯಾಪು, ಜೋಗಿ, ಇಂಚಿತ್ತಿ ನಲಿಕ್ಕೆಲೆನ್ ಕೊನೊಪೋಪಿನ ಅತ್ತಾಂದೇ ಭೂತಕಟ್ಟುನ ಕೆಲಸೊಗು ಊರುನು ಪಟ್ಟೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಅಂಚಾದೇ ಆಯೆ 'ಆ ಅಜಲ್‌ದಾಯೆ' ಇಂಬ್ಯೆ ಈ ಅಜಲ್‌ದಾಯೆಂದ್ ಲೆತ್ತ್ ಲೆತ್ತ್‌ದ್ ಅಜಲಾಯ ಅಜಿಲೆಂದ್ ಪುದರಾಂಡಾ ದಾನ್ನ? ಅಂಚಾದ್ ನಲಿಕ್ಕೆ ಬಕ್ಕ ಅಜಲಾಯೆ ಪನ್ಪಿ ಜಾತಿ ಸೂಚಕ ಪಟ್ಟೊಲು ಮಸ್ತ್ ಕೈತಲ್‌ದವ್ವೊಂದು ಎನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯೊ. ಬಹುಶಃ ಇಂಚನೇ ತೆನ್ಕಾದ ಕೋಪಲೆ, ಬೊಕ್ಕ ಬಡಕಾಯಿದ ಪಾಣಾರ ಪನ್ಪಿ ಪದೊಕ್ಲಾ ಒಂಜೊಂಜಿ ಸಂಬಂಧ ಉಪ್ಪೆರೆಲಾ ಯಾವು. ಒಟ್ಟಾರೆ ನಲಿಕ್ಕೆ ಜನಾಂಗ ಬೊಕ್ಕ ಅಕ್ಲೆ ನಡುತ್ತ ಆರಾಧನಾ ಕಲೆಕ್ಕ್ ಒಂಜಿ ರೀತಿದ ಬೆಸುಗೆ ಉಂಡೂಂದು ಮೂಲು ಅರ್ಥ ಆಪುಂಡು.

ನಲಿಕ್ಕೆ ಜನಾಂಗದಕ್ಲೆಗ್ ಈ ಆರಾಧನಾ ಕಲೆ ಏಪ ಬೊಕ್ಕ ಎಂಚ ತಿಕ್ಕ್‌ದ್‌ಂಡ್‌ಂದ್ ಸುಲಭೊಡು ಪನ್ಯೆರಾಪುಜಿ. ಅಂಡಾ ಅಕ್ಲೆನುಲಾಯಿಡ್ ಕೆಲವು ಕಟ್ಟ್ ಕತೆಕ್ಲು, ಗಾದೆಲು ಇತ್ತೆಲಾ ಅಲ್ಪಲ್ಪ ಪ್ರಚಾರೊಡಿತ್ತ್‌ದ್ ಈ ಕಲೆ ಇಂಚನೇ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಂಡ್ ಇಂಚಿನಕ್ಲೆ ಆೈನ ಮೂಲಂದ್ ಅಲ್ಪಲ್ಪ ಪ್ರಚಾರೊಡಿತ್ತಿನ ತೆರಿಯೊನೊಲಿ. ಅಂಡಾ ಅವ್ವೇ ಒಂಜಿ ಆಧಾರೊನು ಪತ್ತೊಂದು ನಲಿಕೆ ಜಾತಿಯೇ ಮೂಲತಃ ಭೂತರಾಧನೆದ ಕಜ್ಜೊನು ಕೈಕೊನ್ನಿನಕ್ಲುಂದು ತೀರ್ಮಾನ ಮಲ್ತ್‌ಂಡ ಬಹುಶಃ ಅವ್ವು ತಪ್ಪಾವು. ದಾಯೆ ಪಂಡ ನನಲಾ ಅಲ್ಪಲ್ಪ ಒರಿದಿನ ಜಾತಿಯತೆಡ್ಡಾವರ ಈ ದಲಿತ ವರ್ಗದಕ್ಲುಲಾ ತಾನೇ ದುಂಬು ಆಯೆ ಬೊಕ್ಕ ಪನ್ಪಿ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯೊದ ಭಾವನೆ ಅಕ್ಲೆ ನಡುಟ್ಟು ಒರಿದ್‌ಂಡ್. ಊರುಗೊಂಜಿ ಕಟ್ಟ್ ರೀತಿ ರಿವಾಜುಲು ಈ ಭಾವನೆಲೆನ್

ಅಲ್ಪಲ್ಪ ಒರಿಯುಲೆಕ್ಕ ಮಲ್ತಿದಿನವ್ವು ಸತ್ಯಾಂಶ. ಆಂಡಾ ಆರಾಧನೆದ ಮಿತ್ತ್ ಈ ವರ್ಗೀಕರಣೊನು ಸ್ಥೂಲವಾದ್ ವಿವರಿಪುಂಡ ನಲಿಕೆದಕ್ಲು ಕಟ್ಟುನ ಭೂತೊಲು ಬೊಕ್ಕ ಪರವೆ ಪಂಬದೆರ್ ಕಟ್ಟುನ ಭೂತೊಲುಂದು ಅಜಪ್ಪೊಲಿ. ಆಂಡಲಾ ಅವ್ವು ಆರಾಧನೆದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸ್ವರೂಪದ ದೃಷ್ಟಿಡ್ ಆತೊಂಜಿ ಸಮರ್ಪಕಾಂದ್ ಪನ್ಯೆರಾಪುಜಿ. ದಾಯೆ ಪಂಡಾ ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಪ್ರಧಾನ ಭೂತೊಲೆಡ್ ಒಂಜಾಯಿನ ಪಂಜುರ್ಲಿ ಭೂತೊಗು ನಲಿಕ್ಕೆದಕ್ಲುಲಾ ಕಟ್ಟುವೆರ್ ಪೆರವೆ-ಪಂಬದೆರ್‌ಲಾ ಕಟ್ಟುವೆರ್.

ಎಂಕ್ ತೆರಿ ಮಟ್ಟ್‌ಗ್ ವರಸಾರೆ ಪಂಜುರ್ಲಿನ ಒಂಜಿ ಪಾಡ್ದನೊಡು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಒಂತೆ ಮೊಡೆದಿನೆನ್ ತೂವೊಲಿ. ಅವ್ವು ನಲಿಕ್ಕೆ ಜನಾಂಗದಕ್ಲೇ ಕಟ್ಟಿನ 'ಶುದ್ಧ' ನೇಮಾಂದ್ ತೀರ್ಪು ಆಯಿನೆತೊಟ್ಟುಗು ಇತರ ನೇಮ ಕಟ್ಟುನ ವರ್ಗದಕ್ಲೆಡ್ದ್ ದುಂಬೇ ನಲಿಕೆ ಜನಾಂಗದಕ್ಲು ನೇಮಕಟ್ಟೊಂದಿತ್ತೆರ್‌ಂದ್ ತೆರಿಯೊನೊಲಿ. ಸುಬ್ರಮಣ್ಯೊಗು ಎರು ಕನಯೆರೆ ಪೋಯಿ ಬಳ್ಳಾಕುಲು ಎರು ಕನತ್ತ್‌ದ್ ಪರಕೆದ ಧರ್ಮನೇಮ ಪಂಜುರ್ಲಿಗ್ ಕೊರ್ನಗ ನೇಮ ಕಟ್ಯೆರೆ ಬಿರ್ಸೆ ಏರುಲ್ಲೆರ್‌ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಅಪಗ ನಲಿಕ್ಕೆದಾಯೆ ಅತ್ತಾಂದಿನ ಒಂಜಿ ವರ್ಗದಾಯೆ [ಬಹುಶಃ ಮೂಲು ಪುದರ್ ಪ್ರಸ್ತುತ ಪಡಿಸಾವುನವ್ವು ತಪ್ಪಾವಾ ದಾನ್ನ? ಅಂಚಾದ್ ಪನ್ಪುಜಿ]. ಕಟ್ಯೆರೆ ಕಟ್ಟೆ ಆಂಡಾ ಲೈನ ಬೇಲೆ ಬೆನ್ಯೆರೆ ಎನಡ್ದ್ ತೆರಿಯಂದ್‌ಂದ್ ಬಿನ್ನಯ ಮಲ್ಪೊನುವೆ. 'ಲೈಕ್' ಮಾಲಿಂಗೇಶ್ವರ ದೇವರೆ ಅಟ್ಟೆ ಪರಬಿಲೆ ತೂಲ, ಅಣೆತ್ತ ಬೇಲೆ ಬೆನ್ಲ, ನೂದಾಳೆ ಕಳಕ್ಕ್ ಪೋಲ ಸೈತಿ ಪಂಜಿನ್ ತೂಲ, ಪಾಳೆದ ಮುಗ ಮಲ್ಪುಲ....ಂದ್ ನೇಮದ ತಿರಿ ಪುಂಡಯೊದ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ದುತ್ತೈತೊದ, ಬಣ್ಣಗಾರಿಕೆದ ಬಗ್ಗೆ ಆ ಕೂಟೊದ ಹಿರಿಯಾಕ್ಲ್ ಪಂಡ್ ಕೊರ್ದು ಕೆಲಸ ಮಲ್ಪಾಯೆರ್. ಆಂಡಾ ಆಯೆ ಆಚಾರೊಡು ತತ್ತೆ...ಂದ್ ದೈವ ಆಯನ್ ಕಟ್ಟಿ ಕೋಲೊಡೇ ಕೆರ್ಪುಂಡು. ಅವೆಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಮನದಾನಿ ನೇಮೊಗು ಜನದಾಂತೆ ಬಳ್ಳಾಕ್ಲು ಇಚಾರಿಪುನಗ 'ಒಚ್ಚದ ಬಿರು ಬಂಗಾಡಿ ಕೋಪಲೆ' ಪನ್ಪಿ ನಲಿಕೆ ಜನಾಂಗದಾಯೆ ನೇಮಕಟ್ಟಾದ್ ಬಿರಿಪ್ಪುವೆ. ಇಂಚ ಶುದ್ಧದ ನೇಮ ನಲಿಕ್ಕೆ ಜಾತಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಯೇ ಕಟ್ಟ್ ಬಿರಿತ್ತೆಂದ್‌ಲಾ, ಮಾತಾ ಆಚಾರೊಲಾ ತೆರಿದ್ ಬಾಕಿ ವರ್ಗದಕ್ಲೆಡ್ತ್ ದುಂಬೇ ನಲಿಕ್ಕೆದಾಯೆ ನೇಮ ಕಟ್ಟುನ ವಿದ್ಯೆಡ್ ಎಡ್ಡೆನೊ ಪಳಗಿನಾಯೆಂದ್‌ಲಾ ಮೂಲು ಅರ್ಥಮಲ್ಪೊನೊಲಿ. ಈ ಕಾರಣೊಲೆಡ್ಡಾದ್ ನಲಿಕ್ಕೆದಕ್ಲೆಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕೊನೇ ಭೂತದ ಕೋಲ ಕಟ್ಟುನ ಒಂಜಿ ವಿದ್ಯೆನ್ ತಿರ್ತ ವರ್ಗದಕ್ಲು ಮುಕ್ಲೆಡ್ದ್ ಕಲ್ತೆರ್‌ಂದ್ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಕೊರೊಲಿ. ಆಂಡಾ ಯಾನ್ ದುಂಬೇ ಪಂಡಿಲೆಕ್ಕ ಮುಕ್ಲೆ ನಡುಟ್ಟು ಪ್ರಚಾರೊಡಿತ್ತಿ ಕಥೆಕ್ಕುಲು, ಗಾದೆಲು ಇಂಚಿತ್ತಿ ವ್ಯವಹಾರಿಕೆದ ಪಾತೆರೊಲೆನೆ ಪತ್ತೊಂದು ಉಂದು ಇಂಚನೇಂದ್ ಪನ್ಯೆರೆ ಪೋಂಡಾ ಬೇತೆ ನೇಮಕಟ್ಟುನ ದಲಿತ ವರ್ಗದ ಬಂದುಲೆಡಲಾ ಒಂಜೊಂಜಿ ಕಥೆ-ಗಾದೆ ಉಪ್ಪೆರೆ ಬಲ್ಲಿ ದಾಯೇಂದ್ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬೂರೂಂಡು. ಆಂಡಾ ಒಂಜಿ ಮಾತ್ರ ಇನಿಕ್ಲಾ ಸತ್ಯ ಕೆಲವು ಮೈಟ್ಟೇ ಪರವ ಪಂಬದನ ನೇಮ ಒರಿದ್ ಆಚಾರ ರೂಡಿಡ್ ಇತ್ತಿನವ್ವು ಯಾನೀತ್ ವಿವರಣೆ ಕೊರಿನೆಕ್ಕ್ 'ಸಾಕ್ಷಿಂದ್' ಪನೊಲಿ.

ನಲಿಕ್ಕೆ ಜನಾಂಗದಕ್ಲು ಕಟ್ಟಂದಿನ ನೇಮ ಭಾರೀ ಕಡಿಮೆ. ಏತ್ ಮಲ್ಲ ದೈವದ ನೇಮನೇ ಆವಡ್ ಅಥವಾ ಎಲ್ಯ ನೇಮನೇ ಆವಡ್ ಅಕ್ಲು ಕಟ್ಟ್ ಬಿರಿಪುನೆಕ್ತ್ ನರ್ಗಯೆರ್. ಜಟಾಧಾರಿ,

ಶೀರಾಡಿ ದೈವ, ಉಳ್ಳಾಳ್ತಿ, ವಿಷ್ಣುಮೂರ್ತಿ, ಪಂಜಂದಾಯದಂಚಿನ ಮಲ್ಲ ದೈವದ ನೇಮ ಅತ್ತಾಂಡೇ ಕಿನ್ಯ 'ಪುದತ್ತ ಕೋಲ' ಪನ್ಪಿನಾಡೆ ಮುಟ್ಟ ದೈವದ ಚಾಕ್ರಿ ತೆರಿನ ಬಿರ್ವೆರ್. ಆ ನೇಮ ಕಟ್ಟ್ಂಡ ಎಂಕ್ಲೆ ಜಾತಿಗ್ 'ಹಲ್ಕ್'ಂದ್ ಪನ್ಪಿನ ಬೇದೊ ಮುಕ್ಲೆಗ್ ದುಂಬೇ ಇಜ್ಜಿ. ಅಂಚಾದೇ ಆರಾಧನಾ ಕಲೆ ನಲಿಕ್ಕೆ ಜನಾಂಗದಕ್ಲೆಗ್ ಪಿರಾಕ್‌ಡೇ ಮಾತೆರೆಡ್ದ್ ದುಂಬು ಒಲಿದ್‌ಂಡ್‌ಂದ ಧೈರ್ಯೊಡು ಪನೊಲಿ. ಅಂಚಂದ್ ನಲಿಕ್ಕೆ ಸಮುದಾಯದಕ್ಲು ಮಲ್ಪುನ ಭೂತಾರಾಧನೆದ ಕೆಲಸೊಡು ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾದ್ ಮಸ್ತ್ ಎತ್ವಾಸಿ ಉಂಡು. ಅವ್ವು ಆಯಾ ಪ್ರದೇಶೊಗು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿಲೆಕ್ಕೊ ನಡತ್ತ್ ಬೈದ್‌ಂಡ್. ಇತ್ತೆತ್ತೆ ಯಕ್ಷಗಾನೊಡು ಸುಧಾರಣೆ ಆವೊಂದು ಪೋಯಿಲೆಕ್ಕೊ ಭೂತರಾಧನೆಡ್‌ಲಾ ಸುಧಾರಣೆದ ಗಾಳಿ ಬೀಜಿನವ್ವು ಮೂಲ ಕಲೆಕ್ಕ್ ಅಪಚಾರ ಆತಂಡ್. ಒಂಜಿ ಕಡೆಡ್ದ್ ಪಿದಯಿ ವೈಭವೀಕರಣ ಹೆಚ್ಚಾವೊಂದಿತ್ತ್ಂಡ ಕುಡೊಂಜಿ ಮೈಡ್ದ್ ಭೂತಾರಾಧನೆಡ್ ಭೂತದ ನೇಮ ಕಟ್ಟುನಕ್ಲೆನ ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ತೀರಾ ತಗ್ಗ್‌ದ್‌ಂಡ್‌ಂದ್ ಪನ್ಪಿ ದೂರು ಉಂಡು. ಪರವೆ, ಪಂಬದೆ ಬೊಕ್ಕ ನಲಿಕ್ಕೆ ಜನಾಂಗದಕ್ಲೆನ ಪೊಸ ಕಲಾವಿದೆರೆ ತಿಳುವಳಿಕೆ, ನಲಿಕ್ಕೆದ ವೈವಿಧ್ಯ, ಇಂಚ ಪೂರಾ ಕಡಿಮೆ ಪನ್ಪಿನ ವ್ಯಾಪಕ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಉಪ್ಪುನವು ಒತ್ತೊನೊಡಾಯಿನವ್ವೇ. ನೆಕ್ಕ್ ಕೆಲವಾರು ಕಾರಣೊಲು ಉಪ್ಪು.

ದುಂಬು ಭೂತ ಕಟ್ಟುನ ಒಂಜಿ ಉದ್ಯೋಗೊನು ಬುಡ್ಡು ಬೇತೆ ಬದ್ಕುನ ಸಾದಿಯೇ ದಾಂತೇ ಅಕ್ಲು ಪೂರ್ತಿಯಾದ್ ಅವ್ವೇ ಒಂಜಿ ಕೆಲಸೊಗು ಒರ್ಗುದಿತ್ತೆರ್. ಇತ್ತೆ ಅಕ್ಲುಲಾ ಒಂಜಾತ್ ಕಂಡ, ತೋಟ, ದರ್ಖಾಸ್ ಕೃಷಿಂದ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಭೂತ ಕಟ್ಟುನ ಕೆಲಸ' ಎಂಕ್ಲೆ ಪರಂಪರೆಡ್ದ್ ಬೈದ್‌ಂಡ್ ಪನ್ಪಿ ಒಂಜೇ ಒಂಜಿ ಕಾರಣೊಗು ಮಲ್ಪುವೆರ್‌ಂದ್ ಪನೊಲಿ. ಅತ್ತಾಂದೇ ಅವ್ಲುಲಾ ಹೆಚ್ಚಾದ್ ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಯೊಗು ಬುಡುಗಡೆ ಉಪ್ಪುನಗನೇ ಆಪುನೆಡ್ದಾದ್ ಒಂತೆ ಲಾಭಕರ ಆತ್‌ಂಡ್. ಬಹುಶಃ ಈ ದಿಟ್ಟಿಡ್ ಬರ್ಪಿ ೨೧ನೇ ಶತಮಾನೊದ ಉತ್ತರ ಭಾಗೊಗು ಭೂತಾರಾಧನೆ ಮುಕ್ಲೆಗ್ ಕೇವಲ ಉಪಕಸುಬಾದ್ ಒರಿವೊಂದು ಪನೊಲಿಯಾ ದಾನ್ನ? ಮೇಲ್ ಜಾತಿದಕ್ಲು ಏರ್ಲಾ ಭೂತ ಕಟ್ಟುಜೆರಾಯಿನೆಡ್ದಾದ್ ಅಥವಾ ಕಟ್ಯೆರೆ ಬಲ್ಲಿ ಪನ್ಪಿ ನಂಬಿಕೆ ಇತ್ತಿನೆಡ್ದಾದ್ ಕಾಲ ಕ್ರಮೇಣ ಭೂತ ಕಟ್ಟುನಕುಲೇ ಕಡಿಮೆಯಾದ್ ಭೂತಾರಾಧನೆ ಪಿರ ಒರಿಯರೆ ಸಾಧ್ಯನೆ ಉಂಡೂಂದು ಭವಿಷ್ಯ ಪನ್ಪುನಕ್ಲುಲಾ ಉಲ್ಲೆರ್. ಎಂಚಿನವ್ವೇ ಆವಡ್ ನೆಕ್ಕ್ ಪೂರ್ತಿ ಈ ಜನಾಂಗದಕ್ಲ್ ಹೊಣೆಗಾರೆರತ್ತ್. ಸರಕಾರ ಇನಿ ದಲಿತೆರೆಗ್ ಕೊರ್ಪಿನ ಸವಲತ್ತ್‌ಡ್ದಾದ್ ಮಿತ್ತ ವರ್ಗದಕ್ಲೆಗ್ ಮುಕ್ಲೆಡೊಂತೆ ಬಂಜಿ ಬೇನೆ ಉಪ್ಪುನವು ಸತ್ಯನೇ. ಅವೆನ್ ಪುಷ್ಟೀಕರಣ ಮಲ್ಪುಲೆಕ್ಕ ಮುಕ್ಲು ದುಂಬುದಲೆಕ್ಕ ಉಲ್ಲಯಾ.... ಅಡ್ಡ ಬೂರ್ಯೆಂದ್ ಮೈಲ್ ದೂರೊಡೆ ಬನ್ನಗನೇ ಬರಿ ತೆಲದ್ ಉಂತುದು ಡೊಗ್ಗು ಸಲಾಮು ಪಾಡಂದೆ ತರೆದೆರ್ತ್ ನಡತೊನುನವುಲಾ ಆತೇ ಸಹಜಂದ್ ಪನೊಲಿ. ಇಂಚ ಮುಕ್ಲೆ ನಡುತ್ತ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯೊಲೆಡ್ದಾದ್ ಕಲೆನ್ ಸಾಂಕೊಡಾಯಿನ ಮಲ್ಲ ಮನಸ್ಸ್ ರಡ್ಡ್ ಕೋಡಿಡ್ಲಾ ದಾಂತೆ ಅಡೆಗೇ ಕಂರ್ಜಿದ್ ಪೋಯಿನವು ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗ್ ಮಲ್ಲ ದಿಂಜೆಯರಾವಂದಿ ನಷ್ಟಂದ್ ಪನೊಲಿಯಾ ದಾನ್ನ?

ನಲಿಕೆ ಸಮುದಾಯದ ಆರಾಧನಾ ಕುಣಿತೊಲೆಡ್ ಆಚರಣಾತ್ಮಕ ಕುಣಿತ ಬೊಕ್ಕ ಮನರಂಜನಾತ್ಮಕ ಕುಣಿತಂದ್ ರಡ್ಡ್ ವರ್ಗೀಕರಣ ಮನ್ಪೊಲಿ, ಆಟಿಕಳೆಂಜ, ಸೋಣದ ಜೋಗಿ,

ಮಾಯಿದ ಕನ್ಯಾಪು ಕೊರಗ್ಗೆ, ಉಂದು ಆಚರಣಾತ್ಮಕ ಕುಣಿತಂದ್ ಪಂಡ್‌ಂಡ, ಮನರಂಜನಾತ್ಮಕ ಕುಣಿತಂದ್ ಮಾದಿರೊನೊಂಜಿ ಗುರ್ತಿಸಾವೊಲಿ.

ಆಟಿಕಲೆಂಜೆ: ಆಟಿ ತಿಂಗೊಲುಡು ಪಿದಡುನನ ಈ ನಲಿಕ್ಕೆ ನಲಿಕೆ ಸಮುದಾಯದ ಆರಾಧಾನಾ ಕಲೆಟ್ಟ್ ಮಹತ್ವದ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆಪ್ಪೆ. ಊರು ಜತ್ತ್ ಬರ್ಪಿನ ಆಟಿಕಲೆಂಜೆ ಊರ್ದ ಮಾರಿ ಕಳೆಪ್ಪುನ ಒಂಜಿ ಮಾಂತ್ರಿಕ ಶಕ್ತಿಯಾದ್ ಗೋಚರ ಆಪೆ. ಕಲೆಂಜನ ದುತ್ತೈತ್ರ, ಬಣ್ಣಗಾರಿಕೆ, ಪಾಡ್ದನೊಲೆಡ್ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟ ಆಪುಂಡು. ಇಲ್ಲ ಬಾಕಿಲೆಗ್ ಬತ್ತಿ ಕಲೆಂಜಗ್ ಮಜಿ-ಮಂಜಲ್ ಉಪ್ಪು-ಮುಂಚಿ, ಅರಿ-ಬಾರ್, ತಾರಯಿ-ಸಾಂತಣೆ, ಇಂಚ ಕೊರ್ಪಿ ಸಂಪ್ರದಾಯ ತೂನಗ ಕಲೆಂಜೆ ಮಾರಿ ಕೊನೊಪ್ಪುನ ಮಹಾಪುರುಷೆ ಆಪೆಂದ್ ತೋಜುಂಡು. ಕೆಲವು ಇಲ್ಲಡ್ ಕಲೆಂಜಗ್ ದುಡ್ಡು ಕೊರ್ನಗ ತರೆ ತೊರತ್ತ್‌ದ್ ಕೊರ್ಪಿನ ಕೆರೆಮ್ಮಲಾ ಉಂಡು. ಇಂಚ ಆಟಿಕಲೆಂಜನ್ ಆರಾಧನಾ ದೃಷ್ಟಿಡ್ ಎದ್ಕೊನುನ ಕ್ರಮ ಇನಿಕ್‌ಲಾ ಒರಿದ್ ಬೈದ್‌ಂಡ್. ನಲಿಕೆ ಜನಾಂಗದಕ್ಲು ಈ ಕಲೆಂಜನಲಿಕ್ಕೆನ್ ಕೊನೊಪೋಮು ಕಡೇತಾನಿ ಕರಿಪ್ಪುನ ಕಲೆಂಜ ಪೊಜೆಡ್ಲಾ ಆರಾಧನೆದ ಅಂಶೊನು ಗುರ್ತಿಸಾವೊಲಿ. ಅಂಡ ಒರಿಲೆಕ್ಕೊ ಮಾದಿರ ನಲಿಕ್ಕೆಡ್ ಕಲೆಂಜೆ, ಜೋಗಿ, ಕನ್ಯಾಪು, ಆಚರಣಾತ್ಮಕ ಪಂಡ್‌ಂಡ ಮಾದಿರ ನಲಿಕ್ಕೆ ಒಂಜಿರೀತಿದ ಮನರಂಜನಾತ್ಮಕ ಕುಣಿತಂದ್ ವಿಂಗಡಿಸಾವೊಲಿ.

ಜೋಗಿ: ಸೋಣದ ಜೋಗಿ ಅಥವಾ ಸೋಣೊದ ಮದ್ಮಲ್‌ಂದ್ ಪಿದಡುನ ಈ ನಲಿಕ್ಕೆಡ್ ಬೊಕ್ಕ ಪಾಡ್ದನೊಡು ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾದ್ ಮಸ್ತ್ ಎತ್ವಾಸಿ ಉಂಡು. ಕೆಲವು ಮೈಟೇ ತುಳುಟ್ಟೇ ಜೋಗಿನ ಪಾಡ್ದನ ಪಂಡೆರ್ಡ ಎಂಕ್ಲೆ ಊರ್ಡೆ ಕನ್ನಡೊಡು ಪಾಡ್ದನ ಪನ್ಪಿನ ಕ್ರಮ ಉಂಡು. ಮಹಾ ಭಾರತೊದ ಕುಂತಿ ಪಾಂಡವೆರೊಟ್ಟಗು ವನವಾಸೊಡಿಪ್ಪುನಗ ನಾಲ್ ಇಲ್ಲ್ ನಟ್ಟ್‌ದ್ ಬಂಜಿ ದಿಂಜಾವುನ ಸನ್ನಿವೇಶದ ಕತೆ ಪನ್ಪೆರ್. ಪೊಣ್ಣು ಏಸೊದ ಜೋಗಿ ನಲಿಕ್ಕೆಗ್ ಕೈಟೊಂಜಿ ಕೋಲು, ಮಣಿ ಪತ್ತ್‌ದ್ ನಲಿಪ್ಪುನ ಕೆರೆಮ್ಮೊಲಾ ಉಂಡು. ಒಂಜಿ ಪೊಣ್ಣುನ ದುರಂತ ಜೀವನೊದ ಸಂದರ್ಭೊನು ಚಿತ್ರಿಸಾವುನ 'ಕನ್ಯಾಪು' ನಲಿಕ್ಕೆ ಒಂತೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ನೆಲೆಗಟ್ಟ್‌ಡ್ ಮೂಡ್ದ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡಲಾ 'ಕನ್ಯಾಪು' ಮೂಲು ಅತಿಮಾನವೆದಿಯಾದ್ ಪಾಡ್ದನೊಡು ತೋಜಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ಒಟ್ಟಾರೆ ಕನ್ಯಾಪು ನಲಿಕ್ಕೆಲಾ ಜನಮನ ರಂಜಿಸಾವುನ ಕುಣಿತಂದ್ ಮೂಲು ಪನೊಲಿ.

ಮಾದಿರ: ಮಾದಿರ ನಲಿಕ್ಕೆಗ್ ನಲಿಪ್ಪುನಕುಲು ಈ ವರ್ಗದ ಪೊಂಜೊವುಸಕ್ಲು, ಜಾಲ್‌ಡ್ ತಡ್ಪೆದ ಬಾರ್‌ಗ್ ಸುತ್ತ ನಲಿಪುನ ಈ ನಲಿಕ್ಕೆ ಜಾರ್ದೆ ತಿಂಗೊಲ್ದ ಸುರುಕ್ಕು ಬರ್ಪುಂಡು. ಈ ನಲಿಕ್ಕೆ ದ್ವಾಪರಾಯುಗತ್ತ ಗೊಲ್ಲೆರೆ ಪೊಣ್ಣುಲೆನ ನೆಂಪು ಪುಟ್ಟಾವುಂಡು. ದಾಯೆ ಪಂಡ ಮಾದಿರ ಪಾಡ್ದನೊಡು ಬಾಲಕೃಷ್ಣನ್ ಮಾನಾವುನ ಪೊರ್ಲುದ ಸಂದಿ ಉಂಡು. ಆ ಸನ್ನಿವೇಶೊನು ತೂನಗ ನಲಿಕೆ ಜನಾಂಗ ದ್ವಾಪರಾಯುಗತ್ತ ಪೆತ್ತಮೇಪೆದೆರೋ ಪನ್ಪಿನ ಸಂಗತಿ ನೆಂಪಾಪುಂಡು. ಯಾನ್ ಉಂದೆನೀತ್ ದಾಯೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಲ್ತೆ ಪಂಡಾ, ಸುರುಟ್ಟೇ ಪಂಡಿಲೆಕ್ಕೊ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ತೆನ್ಕಾ ಮೈಟೇ 'ಕೋಪಲೆ'ರ್‌ಂದ್ ಪನ್ಪಿ ಲೆಪ್ಪು ಬಾಯಿಡ್ದ್ ಬಾಯಿಗ್ ಮಗ್‌ರ್ನಗ ಗೋಪಾಲೆರ್ ಪೋದು 'ಕೋಪಾಲೆ'ರ್ ಆದುಪ್ಪೆರೆ ಬಲ್ಲಿ ದಾಯೆಂದ್ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮೂಡುನವ್ವು ಸಹಜ. ಉಂದೆನ್ ಸಂಶೋಧಕರೇ ತೀರ್ಮಾನ ಮಲ್ಪೊಡಾತೇ.

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪೂರ್ವೊಡು ತುಳುನಾಡ್‌ಡಿತ್ತಿ ಆಚರಣೆಲು, ಆರಾಧನಾ ದೃಷ್ಟಿ-ಸಂಪ್ರದಾಯೊಲು ಇನಿ ಮಸ್ತ್ ಕಡಿಮೆ ಆತ್‌ಂಡ್. ನೆಕ್ಕ್ ಕಾರಣೊ ಬದಲಾಯಿನ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜ - ಪರಿಸರ ಇತ್ಯಾದಿಂದ್ ಪನೊಲಿ. ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ದೃಷ್ಟಿದ ಗಾಳಿಗ್ ನಮ್ಮ ಆರಾಧನಾ ಕಲೆ ತಿಕ್ಕ್‌ದ್ ತಾಳ್ಯೆರಾನಗ ನಮ್ಮ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಮೂಲ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮಣ್ಣಾಯೆರೆ ಬಲ್ಲಿ ಪನ್ಪಿ ಛಲೊಟ್ಟೈ ಅವೆನ್ ಒರಿತೊನೊಡಾಯಿ ಕಜ್ಜೊ ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯೊದ ಒಂಜಿಭಾಗೊಂದು ಮಾತೆರ್ಲಾ ಎನ್ನೊಡಾಯಿನ ಅಗತ್ಯ ಉಂಡು. ಅಂಚಂದ್ ಬರ್ಪಿ ೨೧ನೇ ಶತಮಾನೊಡುಲಾ ಬಜೀ ಮೂಢನಂಬಿಕೆಡೇ ಬದುಕೊಡುಂದತ್ತ್. ಆರಾಧನಾ ಕಲೆ ನಮ್ಮ ಪೆರ್ಮೆದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಂದ್ ಒರಿಯೊಡು. ಇನಿ ರೇಡಿಯೋ-ಟಿ.ವಿ., ಯಕ್ಷಗಾನ, ಸಿನೀಮಾ ಜನಕ್ಲೆಗ್ ಮನರಂಜನೆ ಕೊರ್ಪಿನ ಮಾಧ್ಯಮೊಲಾಂಡಲಾ ಪಿರಾಕ್‌ಡ್ದೇ ನಡತ್ತೊಂದು ಬತ್ತಿ ಈ ಆರಾಧನಾ ಕಲೆ ಅವೆನ್ ಪೂರ ಮಿರುನವ್ವೊಂದು ಜನ ಅರ್ಥ ಮಲ್ತೊನೊಡು.

ಆರಾಧನಾ ಕಲೆ ಐಟ್ಲಾ ಭೂತಾರಾಧನೆ ಕೇವಲ ಒಂಜಿ ಕಲೆ ಅತ್ತ್. ಮನೋರಂಜನೆ ಒದಗಿಸಾವುನ ನಾಟಕೊಲಾ ಅತ್ತ್. ಅಟ್ ತೋಜಿದ್ ಬರ್ಪಿನ ಬಣ್ಣಗಾರಿಕೆ, ನಲಿಕೆ ಸುಡಿಕಟ್ಟ್, ಮದಿಪು-ಪಾಡ್ದನೊಲು, ಅರಿಕೆ ಉಂದು ಮಾತ್ರ ಒಂಜಿ ಆರಾಧನೆಯಾದ್ ಅಥವಾ ಒಂಜಿ ಪೂಜೆಂದ್ ಪ್ರೇಕ್ಷಕೆರೆ ಮಿತ್ತ್ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುಂಡು. ಭೂತಾರಾಧನೆ ಒಂಜಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾದ್ ಬೊಕ್ಕ ಧಾರ್ಮಿಕ ರಂಗಭೂಮಿಯಾದ್ ಆಧುನಿಕತೆದ ಒಯ್ಯುದುಲಾಯಿ ಕೆಲಸ ಮಲ್ಪುಂಡು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪೂರ್ವೊಗು ಮಸ್ತ್ ಪಿರಾಕ್‌ದ್ ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಚಾರಿತ್ರಿಕವಾದ್ ಪುಟ್ಟು ಬೈದಿನ ಭೂತಾರಾಧನೆಗ್ ಒಂಜಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಯಿನ ಉದ್ದೇಶ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅಂಚಾದ್ ಈ ಆರಾಧನಾ ಕಲೆ ಸಾಮಾಜಿಕವಾದ್ ರಾಜಕೀಯವಾದ್ ಮಸ್ತ್ ಕೆಲಸ ಮಲ್ತ್‌ಂಡ ಭೂತಾರಾಧನೆ ಇನಿಕ್ಕ್‌ಲಾ ಜನಪದ ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಜೀವಂತ ಭಾಗವಾದ್ ಅವ್ವು ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕವಾದ್ ಆಚರಣೆ ಡುಪ್ಪುನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬೊಕ್ಕ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂದರ್ಭೊಲೆಡ್ದ್ ಅವೆನ್ ಬೇತೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಲೌಕಿಕ ರಂಗ ಕಲೆಯಾದ್ ಪರಿಗಣೆಸಯೆರ ಸಾಧ್ಯ ಇಜ್ಜಿ.

ಒಟ್ಟಾರೆ ಪನ್ಪುಂಡ ನಲಿಕ್ಕೆ ಜನಾಂಗ ಬೊಕ್ಕ ಆರಾಧನಾ ಕಲೆ ಪನ್ಪಿ ವಿಷಯೊಡು ಮುಟ್ಟದ ಸಂಬಂಧ ಉಂಡು. ನಲಿಕ್ಕೆ ಜನಾಂಗದ ಆರಾಧನಾ ಕಲೆಕ್ಕ್ ಮೂಲು ವಿಶಿಷ್ಟವಾಯಿನ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಉಂಡು. ಭೂತರಾಧನೆದಂಚಿತ್ತಿ ವಿಶಾಲವಾಯಿನ ಆರಾಧನಾ ಪ್ರಾಕಾರೊಡು ನಲಿಕೆ ಜನಾಂಗ ಮಹತ್ವದ ಪಾಲ್ ದೆತ್ತೊಂಡು.

ದುಡಿ-ನಲಿಕೆದ ಪೊರ್ಲು ತಿರ್ಲ್

ಎನ್. ಕೊಯಿರಾ ಬಾಳೆಪುಣಿ

ಮೂಡಾಯಿ ಗಟ್ಟದ ಬರಿಡ್ದ್ ಪಡ್ಡೆಯಿ ಕಡಲಬರಿ ಮುಟ್ಟ ತೆನ್ಕಾಯಿ ನೀಲೇಶ್ವರೊಡ್ದು ಬಡಕಾಯಿ ಬಾರ್ಕೂರು ಮುಟ್ಟ- ಇಂದು ತುಳುನಾಡ್‌ದ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಪಂಡ್‌ದ್ ತುಳುವೆರೆನ ನಂಬಿಕೆ. ತುಳುನಾಡ್‌ಂದ್ ಪನ್ನಗ ನಂಕ್ ಪಕ್ಕ ನೆನಪಾಪುನಿ ತುಳುವೆರೆ ಆಟ ಕೂಟ, ನಲಿಕೆ-ತೆಲಿಕೆ, ಕುಸಾಲ್-ಕುಸೆಲ್, ಒಣಸ್-ತೆನಸ್ ಕಂಬುಲ-ಕೋರಿದ ಕಟ್ಟ, ಕಂಡ-ಕಲ-ತೋಟ. ತಾರೆ ಗೆಂದಲಿ, ಬಾರೆ ಕದೊಲಿದ ನಿರೆಲ್ ದಿಂಜಿದಿ ನಾಡ್... ಪೈರ್-ಪಚ್ಚಿದ ಬೈಲ ಸೀಮೆಡ್ ಕಳಸೆ ದಿಂಜಿದ್, ಕದಿಕೆತಮೆಲ್‌ಂಡ್...ಜನಪದ ಕವಿ ಮುಲ್ತ ಸಿರಿಸಂಪತ್ತ್‌ನ್ ಇಂಚ ವರ್ಣನೆ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್.

ಸಮಾಜದ ಏಣಿಶ್ರೇಣಿ ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಡ್ ಅತಿ ತಿರ್ತ ಜಾತಿಲಾಯಿನ ಮನ್ಸ-ಮಾಯಿಲ, ಮುಗ್ಗೇರ-ಮುಂಡಾಲ, ನಲಿಕೆ-ನೆಕ್ಕರೆ, ಪರವ-ಪಂಬದ, ಬಾಕುಡ ಇತ್ಯಾದಿ ಜಾತಿಲೆನ ಆಚರಣೆ ಆರಾಧನೆ, ನಲಿಕೆ ನಡಾವಳಿದ ಬಗ್ಗೆ ತೆರಿಯೊನುನ ಅಂಗಾದ್‌ನೆ-ಅಂಗಲಾಪು ಇತ್ತಿನಕುಲೆಗ್ ವಿಷಯದ ಕದಿಕೆಲಾ ಮೂಲುಂಡು.

ಯಾನ್ ಮೂಲು ಪರಿಚಯ ಮಲ್ಪೆರೆ ಪಿದಾಡ್ದಿನ ದುಡಿನಲಿಕೆ ಮುಗ್ಗೇರ ಅಥವಾ ಮೇರ ಜೊಕ್ಕ ಮನ್ಸ ಜಾತಿದಕ್ಲೆಡ ಮಾತ್ರ ಆಚರಣೆಡ್ ಉಂಡು. ಈ ರಡ್ಡ್ ಜಾತಿದ ದುಡಿತ ರಚನೆಡ್ ಹೆಚ್ಚಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಇಜ್ಜಿ. ಮನ್ಸೆರೆ ದುಡಿಟ್ ಒಂಜಿ ಗೆಜ್ಜೆ ಜಾಸ್ತಿ ಉಂಡು. ಅವು ಬೊಟ್ಟುನಗ ಕಿಣಿ ಕಿಣಿ ಶಬ್ದ ಮಲ್ತೊಂದುಪ್ಪುಂಡು. ಮೊಗ್ಗೇರೆರೆನ ದುಡಿ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಗಾತ್ರೊಡು ಉಪ್ಪುಂಡು ಇತ್ತೆ ಯಾನ್ ಮುಗ್ಗೇರೆರೆ ದುಡಿ-ನಲಿಕೆದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತ್ರ ತೆರಿಪಾವೆ.

ದುಡಿ ಒಂಜಿ ರೀತಿದ ಚರ್ಮ ವಾದ್ಯ. ಡಮರುದ ಆಕೃತಿಡ್, ಕಳ್ಳಿ-ಕನಪ್ಪಾಡಿ ಅಥವಾ ಪೆಲತ್ತ ಕುತ್ತಿನ್ ಕುರೆದ್ ದುಡಿತ ರಡ್ಡ್ ಪುಡೆಕ್ಕ್‌ಲಾ ಪೊಳಿಂಕೆ (ಉಡು), ಮಂಗೆ, ಮುಜ್ಜು ಅಥವಾ ಅಲ್ಬುಜ್ಜೆ (ಕಾಡುಬೆಕ್ಕು)ದ ಚರ್ಮೊನು ಮುಚ್ಚುವೆರ್. ರಡ್ಡ್ ಬರಿಕ್ಕ್‌ಲಾ ಒಂಜೇ ಜಾತಿದ ಮುರ್ಗದ ಚರ್ಮ ಮುಚ್ಚೆರೆ ಬಲ್ಲಿ. ದಾಯೆಪಂಡ ಒಂಜೇ ಬಗೆತ ಚರ್ಮ ಆಂಡ ಬೊಟ್ಟುನಗ ಸ್ವರ ಬರ್ಪುಜಿ. ಮಾದೆರಿನ ಬೂರುದ ಅಟ್ಟೆಮಲ್ತ್‌ದ್ ಚರ್ಮೊನು ಅಟ್ಟೆಡ್ ಕುಲ್ಲಾದ್ ದುಡಿತ ಒಂಜಿಬಾಯಿಡ್ದ್ ಬುಕ್ಕೊಂಜಿ ಬಾಯಿಗ್ ದಡ್ಡಿ (ಜೋಂಕು) ಅಥವಾ ಕಯ್ಯೋಳುದ ಬಲ್ಲ್‌ಡ್ ಕೋಪುವೆರ್. ದುಡಿತ ಗಾತ್ರೊಗು ಸರಿಯಾದ್ ೫, ೭, ೯, ಬಲ್ಲ್‌ನ್ ಕತ್ತೆರಿಪಾಡ್ದ್ ಬಿಗಿಪುವೆರ್. ದುಡಿತ ಸಪೂರದ ಭಾಗ ನಡುಟು ತಾರೆ, ತಾರಿದ ಪಾಂದೊವು ಅಥವಾ ನಾಗರಬೆತ್ತದ ಅಟ್ಟೆಡ್ ಒಂಜಿ ಮರತ್ತ ಕುಟ್ಟಿ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಉಪ್ಪುಂಡು. ದುಡಿನ್ ಪುಗೆಲ್‌ಗ್ ಪಾಡ್ದ್ ಎಡತ್ತಕೈಟ್ ಕುಟ್ಟಿನ್ ನುಲೆತ್ತೊಂದು ಬಲತ ಕೈಟ್ ಕೋಲುಡು ಪಾರ್ದನಪಂಡ್‌ದ್ ದುಡಿಬೊಟ್ಟುವೆರ್. ಪಾರ್ದನ ಪಂಡ್‌ದ್ ದುಡಿ ಬೊಟ್ಟುದ ನಲಿಪುನೆಕ್ಕ್ ದುಡಿನಲಿಕೆಂದ್ ಪುದರ್ ಬೈದ್‌ಂಡ್. ಈ ದುಡಿತ ರಚನೆದ ಕುಶಲಕರ್ಮಿ ಮುಗ್ಗೆರೆನೇ ಆದಿಪ್ಪುವೆ ಪನ್ಪಿನ ವಿಶೇಷ.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ್ ಜನಪದ ನಲಿಕೆದ್ ರಡ್ಡ್ ರೀತಿಂದ್ ಪನೊಲಿ. (೧) ಆಚರಣಾತ್ಮಕ ನಲಿಕೆ (೨) ಮನರಂಜನಾ ನಲಿಕೆ, ಮುಗ್ಗೇರೆರೆನ ದುಡಿನಲಿಕೆ ಮನರಂಜನಾ ನಲಿಕೆ ಆದುಂಡು. ಮುಗ್ಗೇರೆರೆನ ಬದ್‌ಕ್‌ಡ್ ದುಡಿ, ಬೊಕ್ಕ ಬಿರು ಪಗರಿಗ್ ವಿಶೇಷವಾಯಿನ ಸ್ಥಾನ ಉಂಡು. ನೀರ್‌ಡ್ ಮೀನ್ ಪತ್ತುನ ನೀರ ಬೋಂಟೆ, ಕಾಡ್‌ಡ್ ಮುರ್ಗೊಲೆನ್ ಪತ್ತುನ ಕಾಡಬೋಂಟೆ ಮುಕುಲೆನ ಮುಖ್ಯ ಕಸುಬು ಆದ್‌ತ್ತ್ಂಡ್. ದುಂಬುದ ಕಾಲೊಡು ಒಂಜಿ ಕೋಲು ಬಿರುಪ ಗರಿಲ ಬೊಕ್ಕ ಒಂಜಿ ದುಡಿಲ ಇಜ್ಜಂದಿನ ಇಲ್ಲಡ್ ಜಾತಿ ನಿಷ್ಠೆರಾಯಿನ ಮುಗ್ಗೆರೆರ್ ನೀರ್ ಮುಟ್ಟಾಯೆರ್‌ಗೆ. ಒರಿಯನ ದುಡಿನ್ ನಸೊರಿ ಕೇನಂದೆ ಮುಟ್ಟೆರೆ ಬಲ್ಲಿಂದ್ ಕಟ್ಟ್ ಉಂಡು. ಕೇನಂದೆ ಕೈಪಾಡ್‌ಂಡ ತನ್ನ ಕೈಪತ್ತಿನ ಬುಡೆದಿನ ಸೆರಂಗ್‌ಗ್ ಕೈಪಾಡಿಲೆಕ್ಕಂದ್ ಎನ್ನೊಂದಿತ್ತೆರ್‌ಗೆ. ಅಂಚಾದ್ ಬಿರುಪಗರಿ ಬೊಕ್ಕ ದುಡಿ ಮುಗ್ಗೆರೆರೆನ ಬದ್‌ಕ್‌ದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಲಾಂಚನಂದ್ ಪಂಡ್‌ಂಡ ತಪ್ಪಾವಂದ್.

ದುಡಿನಲಿಕೆ ಅನೇಕ ಸಂದರ್ಭೊಲೆಡ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ತನ್ನ ಬದ್‌ಕ್‌ದ ಆಚರಣೆಲಾಯಿನ ಬಾಲೆಗ್ ಪುದರ್ ದೀನಗ, ಕಜಂಬು, ಮದಿಮೆದಂಚಿನ ಶುಭ ಕಾರ್ಯದ ಸಂದರ್ಭೊಡು ಪೆಚ್ಚಾದೆ ಬಳಕೆ ಆವೊಂದಿತ್ತ್ಂಡ್. ಅತ್ತಾಂದೆ ಬೋಂಟೆಗ್ ಪೋನಗ ಮುರ್ಗೊಲೆನ್ ಲಕ್ಕಾಯೆರೆ ದುಡಿ ಬೊಟ್ಟುನ ಕ್ರಮಮ ಇತ್ತಂಡ್. ಮುಗ್ಗೇರೆರೆನೇಮದಲ್ಪಲಾ ದುಡಿ ಬೊಟ್ಟುದು ಒಡ್ಡುನಲಿಕೆ ನಲಿತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಜಾತಿದ ಲೇಸ್ ಕಟ್ಟೆದಲ್ದ ಜಾತಿ ಬೊಕ್ಕ ಕುಟುಂಬದ ಮಸ್ತ್ ಜನ ಸೇರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಇಂಚಿತ್ತಿ ಲೇಸ್ ಕಟ್ಟ್ ದಂಚಿನ ಸಾಮೂಹಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಬೊಕ್ಕ ಬಚ್ಚಿಲ್ ದೆಪ್ಪುನ ವಿರಾಮದ ಕಾಲೊಡು ಪೆಚ್ಚಾದೆ ದುಡಿನಲಿಕೆ ನಡತ್ತೊಂದು ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಈ ರಡ್ಡ್ ಸಂದರ್ಭದ ನಲಿಕೆಲಾ ಮನರಂಜನೆಗಾತ್ರನೇ ಆದುಂಡು.

ದುಡಿನಲಿಕೆಡ್ ಕೆಲವು ಬಗೆತ್ತ ನಲಿಕೆ ಉಂಡು. ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಪಾರ್ದನೊಗು ಬೇತೆಬೇತೆ ರೀತಿಡ್ ನಲಿಪುವೆರ್. ಬೊಟ್ಟುನ ಪೆಟ್ಟ್‌ಡ್‌ಲಾ ವೈವಿಧ್ಯತೆ ಉಪ್ಪುಂಡು. ನಲಿಪುನಕ್ಲು ಅಭಿನಯ ಮಲ್ತೊಂದು ನಲಿಪುನ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಪರಿಸರೊಗು ಸರಿಯಾದ್ ಸ್ವಂತ ಕಬಿತ ಕಟ್ಟಾದ್ ಪಾರ್ದನ ಪನ್ಪುನಲಾ ಉಂಡು. ದುಡಿನಲಿಕೆಡ್ ಮುಖ್ಯವಾದ್ ೧) ತಾಲಿ ೨) ದರಣೆ ೩) ಮಾಣಿ ನಾಗೆರ್ ೪) ಬೈರಿ ೫) ಕಂಡೆ ಬೀರೆ ೬) ಮಲ್ಲಕ್ಕನ ಪಾರ್ದನ ೭) ಚೆನ್ನು ೮) ಉರಿಕುಪ್ಪೆಲೆ ೯) ಮಾಯಿಲ ದಿಕ್ಕೆ ೧೦) ಒಡ್ಡು ನಲಿಕೆ ಇತ್ಯಾದಿ. ಒಂಜಿ ರಡ್ಡ್ ಪಾರ್ದನದ ಪರಿಚಯ ಬೊಕ್ಕ ಆಶಯ ತೆರಿಪಾವುನ ಮೂಲು ಅಗತ್ಯ ಉಂಡು.

ತಾಲಿ: ತಾಲಿ ತಾಲಿ ಲೆಲೆಲೆ ತಾಲಿಯಾ ಲೆಲೆಲಾ
ತಾಲಿ ಭಾಷೆ ಇತ್ತೆ ಪನ್ಪೆ ತಾಲಿಯಾ ಲೆಲೆಲಾ
ಓ ತಾಲಿಮೇರೆ ಮಡಿ ಕೇರಿ ಪೋತೆ ತಾಲಿಯಾ ಲೆಲೆಲಾ
ಓ ಮಡಿಕ್ಕೆರಿ ಪೋವು ದಾನೆ ಕಂಡತ್ತೆ ತಾಲಿಯಾ ಲೆಲೆಲಾ
ಓ ಬಣ್ಣದ ಸೀರೆ ಕೊಂಡು ಬರುವೆ ತಾಲಿಯಾ ಲೆಲೆಲಾ
ಓ ಏಳ್ ಕೊಳಿಕೆದ ಮಣಿಕೊಂಡರುವೆ ತಾಲಿಯಾ ಲೆಲೆಲಾ

ಓ ಏಳ್ ಕೊಳಿಕೆದ ಮಣೆದೀದ್‌ಕಡಿಪ್ಪೊಡು ತಾಲಿಯಾ ಲಿಲೆಲಾ

ಓ ಬಣ್ಣದ ಸೀರೆ ತುತ್ತು ಪರಿಪ್ಪೊಡು ತಾಲಿಯಾ ಲೆಲೆಲಾ

ಓ ತಾಲಿಗೊಂತೆ ಬಗ್ಗ್‌ನಲಿಪೊಡು ಅಕ್ಕನಕುಲೆ ತಾಲಿಯಾಲೆಲೆಲಾ

ತಾಲಿ ತಾಲಿ ಲೆಲೆಲೆ ತಾಲಿಯಾ ಲೆಲೆಲಾ....

ಈ ಪಾರ್ದನ ನನಲಾ ಉದ್ದ ಉಂಡು. ತಾಲಿ ಪಂಡ ಒಂಜಿ ಪೊಂಜೆವೆನ ಪುದರ್. ಈ ಪಾರ್ದನ ಒಂಜಿವೂರುಡ್ದು ನನೊಂಜಿ ಊರುಗು ಕೆಲವು ವ್ಯತ್ಯಾಸೊಲು ತೋಜಿದ್ ಬರ್ರುಂಡಲಾ ಮೂಲ ಆಶಯ ಒಂಜೇ ಆದುಂಡು. ಒಂಜಿ ಪೊಣ್ಣು ತನ್ನ ಸ್ತ್ರೀ ಸಹಜ ಆಸೆ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಪಲೆಕ್ಕ ಪೊಸ ಸೀರೆ, ಪದ್ದೆಯಿ ದೀದ್ ದುತ್ತು ಐತ ಆಪುನ ರೀತಿನ್ ತೆರಿಪಾವುಂಡು. ಒಂಜಿತಿಕ್ಕ್‌ಡ್... ತಾಲಿಗೊಂಜಿ ಭಾಷೆ ಉಂಡು, ಯಾನ್ ಪನ್ಪುಜಿ ಬಾಯಿಪನ್ಪುಂಡುಂದು ಪಂಡ್‌ದ್ ಲೈಂಗಿಕ ವಿಷಯೊಲೆನ್ ಪನ್ಪುನಲಾ ಉಂಡು. ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಘಟನೆಲು ಈ ಪಾರ್ದನದ ಉದ್ದೊಗುಲಾ ತಿಕ್ಕುನೆದ್ದಾತ್ರ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಅರ್ಥೊನು ಕೊರಿಯೆರೆ ಸಾಧ್ಯ ಆಪಂದ್.

ದರಣೆ: ತಾನನ ತಂದಾನ ಲೊಪ್ಪೆದಾರನೆ

ಗಟ್ಟದಲ ಮಿತ್ತ್‌ಡೆ ಲೊಪ್ಪೆದಾರನೆ

ಪೂವಿನಲ ತೋಟೊಡೋಲೊಪ್ಪೆದಾರನೆ

ಕಂರ್ಬಿನಲ ಪಾಲೆಡೊಲೊಪ್ಪೆದಾರನೆ

ಓಲಾಂಡಲ ಪುಟ್ಟೊಂಡ ಲೊಪ್ಪೆದಾರನೆ

ಗಟ್ಟ ಬರಿ ಜಪ್ಪೊಡುನ್ದಲೊಪ್ಪೆ ದಾರನೆ

ಪಳ್‌ನೆಲಕುರಿ ಗೋರಂಡಲೋಪ್ಪೆದಾರನೆ

ಬಾರ್ ಬೆಯಿಪ್ಪಾವೊಂಡ ಲೊಪ್ಪೆದಾರನೆ

ಕಕ್ಕೆ ಮೈರ್ ದೇರಂಡಲೊಪ್ಪೆ ದಾರನೆ

ಬೇಂಗನಾ ಉಜ್ಜೆರಾಲೊಪ್ಪೆ ದಾರನೆ

ಮುತ್ತಿನ ತಡ್ದೆಂದ ಲೊಪ್ಪೆದಾರನೆ

ಬೇರ್ ಬೇರ್ ಡೆಪ್ಪುಪ ಲೊಪ್ಪೆದಾರನೆ

ಪಟಪಟ ಪುಡೆತ್ತಂಡ ಲೊಪ್ಪೆದಾರನೆ

ಬೀಜ್ ಬೀಜ್ ಅಡಿತ್ತಂಡ ಲೊಪ್ಪೆದಾರನೆ

ಇಂಚ ಪಾರ್ದನ ಮುಂದರಿಯುಂಡು.....

'ದರನೆ' ಕೂಡಾ ಒಂಜಿ ಪೊಣ್ಣನ ಪುದರ್. ಕೃಷಿ ಸಂಬಂಧ ಕೆಲಸೊಲೆಡ್ ಬಾರ್ ಎಡ್ಪುನವು ಪೊಂಜೆನಕ್ಲೆಗ್ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾದಿತ್ತ್‌ಂಡ್.. ದಾರನೆ ಬಾರ್ ಎಡ್ತೊಂದು ಉಪ್ಪುನಗ ರಡ್ಡ್‌ಜನ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಜಾತಿದ ಮೆಲ್ಜಾತಿದ ಆಂಜನಕುಲು ಬತ್ತ್‌ದ್ ಅಲೆಗ್ ಕಣ್ಣ್ ಬಾಸೆದ್

ಪಾತೆರ್ದ್, ಪರಇಲ್ಲಗ್ ಪೊಗ್ಗುದು ಲೈಂಗಿಕ ಸರದಿ ಅತ್ಯಾಚಾರ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಅಂಚ ಗರ್ಭವತಿಯಾಯಿನ ದಾರನೆ, ಅಯೆಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ದೇವೆರ್, ಭೂತ, ಕುಲೆಕುಲೆನ ಸೇರಿಗೆಡಾದ್ ಆರಾಧನೆಗೆ ಒಳಗಾಪಲ್. ತುಳು ಜನಪದ ಕತೆಕುಲು, ಪಾರ್ದನಲೆಡ್ ಅಸಹಜ ಸಾವು, ದೈಹಿಕ, ಲೈಂಗಿಕ ಅತ್ಯಾಚಾರೊಲೆನ ಪರಿಣಾಮದ ಸತ್ಯೊನು ದೆಂಗಾಯೆರೆ ಬೋಡಾದ್ ಅಲೌಕಿಕ ಬಣ್ಣ ಕೊರ್ದು ಕೊಂಡಾಡುನ ನಂಕ್ ಬೋಡಯಿನಾತ್ ತಿಕ್ಕುಂಡು. ದಾರಸೆನ ಸಂಗತಿಲಾ ಅಂಚನೆ ಆದುಂಡುಂದು ಧಾರಾಳ ಪನೊಲಿ.

ಮಾಣಿನಾಗೆರ್: ಲೆಲೇಲ ಲೇಲಲೆ ಮಾನಿನಾಗೆರೆ ॥ ಅ. ಪ. ॥
ಓ ದಾನೆ ಬೇಲೆ ಬೆನ್ಪಾವರ್ ಮಾನಿನಾಗೆರೆ
ಓ ಕಂಡಕಲ ಗರಿಪಾದೆರ್ ಮಾನಿನಾಗೆರೆ
ಓ ಬಾರೆ ಬಲ್ಲೆ ದೀಪಾದೆರ್ ಮಾನಿನಾಗೆರೆ...
ಇಂಚ ಸಾಗುಂಡು ಪಾರ್ದನ

ಮಾನಿನಾಗೆರ್ ಪಂಡ ಒಂಜಿ ವ್ಯಕ್ತಿ ಸೂಚಕ ಪುದರ್, ನಾಯ್ಕ, ನಾಯ್ಕೆರ್ ಪನ್ಪಿನ ನಾಗೆರ್‌ಂದ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಗೋವಾ ಮೂಲದ ಕ್ರೈಸ್ತ ಧರ್ಮದ ಮಾನಿನಾಗೆರ್ ತುಲುನಾಡ್‌ಗ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಬೇರ, ಕೃಷಿ, ಸರಕಾರಿ ಬೇಲೆ, ರಾಜಕೀಯೊಡು ಮಲ್ತಿ ಕಾರ್‌ಬಾರ್ ಅತ್ತಾಂದೆ ಅಯನ ಮೆಗ್ದಿ ಮದಿಮ್ಮಲಾಯಿನ ಸಂಗತಿಲು ಈ ಪಾರ್ದನಸೊಡು ತೆರಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು.

ಚೆನ್ನು ನಲಿಕೆ ಮನರಂಜನೆ ಬೊಕ್ಕ ಆಚರಣಾತ್ಮಕವಾದುಂಡು. ಬಾಕಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪೂರಾ ಮನರಂಜನಾ ನಲಿಕೆಲೇ ಆದುಂಡು. ದುಡಿನಲಿಕೆ ಒಂಜಿ ಕಾಲಬದ್ಧ ನಲಿಕೆ ಅತ್ತ್. ಅರೆಗಾಲ ಮರಿಯಾಲ ಪನ್ಪಿ ಕಾಲಮಿತಿ ಇಜ್ಜಾಂಡ್. ಪ್ರಾಯ, ಲಿಂಗಭೇದ ಇಜ್ಜಾಂದೆ ಒಂಜಿ ಪುಂಡುದು ನಲಿಪುನ ಮೂಲಕ ಎಂಕ್ಲು ಪೂರಾ ಒಂಜೇ ಪನ್ಪಿ ಭಾವನೆ ಬರ್ಪಾವುಂಡು. ಗುಂಪು ಗುಂಪಾದ್ ಸಮೂಹೊಡು ನಲಿಪುನ ಬುಡಕಟ್ಟ್ ಜನಾಂಗೊಲೆನ ಲಕ್ಷಣ ಪಂಡ್‌ದ್ ವಿದ್ವಾಂಸೆರೆನ ಪಾತೆರ ಮೂಲ ನಿಜವಾದುಂಡು. ದುಂಬುದ ಕಾಲೊಡು ಮದಿಮೆ ಆವಂದಿನ ಪೊಣ್ಣುಲೆನ ನಲಿಕೆ ತೂದೇ ಮದಿಮೆಗ್ ಪೊಣ್ಣನ ಆಯ್ಕೆ ಆವೊಂದಿತ್ತಂಡ್. ಬಜ್ಜೆಲ್ ದೆಪ್ಪುನ ಬೊಕ್ಕ ಮನರಂಜನೆದ ಜತೆಟ್, ತನ್ನ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಪದ್ಧತಿ, ಕುಲಕಸಬು, ಪ್ರಕೃತಿ, ಪರಿಸರ, ವ್ಯಕ್ತಿಲೆ ಪರಿಚಯ ತನ್ನ ಪೀಳಿಗೆಗ್ ದುಡಿ ನಲಿಕೆದ ಮೂಲಕ ಹಸ್ತಾಂತರ ಆವೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್ ಪನ್ಪಿನ ಕುತೂಹಲದ ಸಂಗತಿ.

ದುಡಿನಲಿಕೆ ಮುಗ್ಗೇರೆರೆನ ಕೂಟ, ಗುಂಪುನು ಬುಡುಂಡ, ಮದಿಮೆ ದಾನಿ ತನ್ನ ಉಲ್ಲಾಯನ ಜಾಲ್‌ಡ್, ಉಲ್ಲಾಯಗ್ ಕಾಣಿಕೆದೀದ್ ನಲಿಪುನ ಕ್ರಮ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅತ್ತಾಂದೆ ಕೊಕ್ಕಡ ಜಾತ್ರೆ, ಉಬಾರ್‌ದ ಮಖೆಜಾತ್ರೆಡ್ ದುಡಿ ನಲಿಕೆದ ಸಡಂಗರನೇ ಭಾರೀ ಪೊರ್ಲುಂದು ಹಿರಿಯಾಕ್ಲ್ ಪಂಡೊಂದಿತ್ತೆರ್. ದುಂಬುದ ಕಾಲೊಡು ಪಂಥಕಟ್ಟ್‌ದ್ ದುಡಿ ಬೊಟ್ಟುದು ನಲಿಪುನ ಅತ್ತಾಂದೆ ಅರ್ಧ ಕಡ್ಯದ ಕಲಿನ್ ದುಡಿಬೊಟ್ಟುದೇ ಉರ್ಕ ಬರ್ಪಾವುನ ಜವನ್ಯೆರೆನ ತಾಕತ್ತ್ ಆದ್‌ತ್ತಿಂಡ್.

ಇತ್ತೆ ಮನರಂಜನೆಗ್ ಸಿನಿಮಾ, ಟಿ.ವಿ. ಬಯ್ದ್ಂಡ್, ಸರಕಾರದ ಸವಲತ್ತ್‌ದ್ದಾತ್ರ ಗುಂಪು ಗುಂಪು ಇತ್ತಿನ ಇಲ್ಲ್‌ಲು ದೂರದೂರಾತ್ಂಡ್. ಬರವು ಸರವು ಕಲ್ತ್‌ದ್ ಕುಲಕಸುಬು ಬುಡ್ದು ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಬೇಲೆನ್ ಮಲ್ಪೆರೆ ಸುರುಆಂಡ್. ಒಟ್ಟಾರೆ ಪನ್ಪುಂಡ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಸಮಾಜ ಮಾಜಿದ್-ಆಧುನಿಕ ಸಮಾಜದ ಉದಯದ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಇತರ ಜನಪದ ನಲಿಕೆಲೆನ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಮುಡಿನಲಿಕೆಲಾ ಮೂಲೆಸೇರ್ಂಡ್. ಒಂಜಿ ಗಟ್ಟಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಅಳಿಯೊಂದು ಬತ್ತ್ಂಡ್. ಇಂಚ ಆಯೆರೆ ಬಲ್ಲಿ. ತಡವಾದೆ ಆಂಡಲ ನಮ್ಮ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯೊಲೆ ವಿದ್ವಾಂಸೆರ್ ಎಚ್ಚರ ಆತೆರ್. ಜನಪದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ನಲಿಕೆದ ಬಗ್ಗೆ ಅಧ್ಯಯನ, ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯ, ಸಂಶೋಧನೆ, ದಾಖಲಾತಿಗ್ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ತಿಕ್ಕೊಂದುಂಡು. ಇಂದು ಒಂಜಿ ಎಡ್ಡೆ ಲಕ್ಷಣ. ನೆಕ್ಕ್ ದುಂಬು ತುಳು ಜನಪದ ನಲಿಕೆಲೆನ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚ ಬೇಲೆ ಆತಿಜಿ. ಇಂಚಿಪ ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣಾಚಾರ್, ಡಾ. ಅಭಯ ಕುಮಾರ್ ಬೊಕ್ಕ ಯದುಪತಿ ಗೌಡ ಮುಕುಲು ಶಕ್ತಿ ಮೀರ್‌ದ್ ಬೆನ್ತೆರ್. ಅತ್ತಾಂದೆ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹ ಅಂಚೆನೆ ಪ್ರದರ್ಶನ ಕೊರಿಯೆರೆಲಾ ಕೆಲಸ ಮಲ್ತೆರ್. ಇಂದು ಈತೆಕ್ ಉಂತೆರೆ ಬಲ್ಲಿ. ಡಾ.ವಿವೇಕ ರೈಕುಲು ಪನ್ಪಿಲೆಕ್ಕ ತುಳುಜನಪದ ನಲಿಕೆಲೆನ ಬಗ್ಗೆ ತೌಲನಿಕ ಅಧ್ಯಯನ ನಡಪ್ಪೊಡು. ಸಂಸೋಧನೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ದಾಖಲಾತಿ ಬೊಕ್ಕ ಪ್ರದರ್ಶನೊಲು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದ್ ಆವೊಡು.ಹೆಚ್ಚಚ್ಚ ವಿದ್ವಾಂಸೆರ್ ತನ್ಕುಲೆ ಮನಸ್ಸ್ ತೆರಕಾಯಿ ಮಲ್ತೊಂದು ಜನಪದ ಸಂಪತ್ತ್‌ನ್ ಬಾಮಿತೂನೆರೆ ದುಂಬಾವೊಡು. ಈತ್ ಮಾತ ಆನಗ ಮುಡಿನಲಿಕೆದ ಬಗ್ಗೆ ಅದ್ಭುತವಾಯಿನ ಸಂಗತಿ ತೆರಿದ್, ಮುಡಿನಲಿಕೆದ ಪೂರ್ಲುಗು ತಿರ್ಲ್‌ಗ್ ಒಂಜಿ ಪೊಸ ಅರ್ಥ ಬರಿಯೆರೆ ಸಾಧ್ಯಉಂಡು.

ತುಳು ಬಾಸೆ ಬೊಕ್ಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗ್ ಜಿಲ್ಲೆದ ದಲಿತ ಜನಾಂಗದ ಕಾನಿಗೆ

✍ ಸಿ. ಕಮಾಲಾಕ್ಷ

ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆ ಆದಿಡ್ ಪರಶುರಾಮ ಪನ್ಪಿನ ಪುರಾಣ ಪುರುಷೆ ಸೃಷ್ಟಿಮಲ್ತಿನ ನಾಡ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ನಮ್ಮ ಇತಿಹಾಸೊಡ್ ತೆರಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡ್. ನೈಸರ್ಗಿಕವಾಯಿನ ಐಸ್‌ರದ ಸಿರಿ ಸಂಪತ್, ಪಚ್ಚೆಪ್ಪೈರ್ ಇತ್ತಿನ ಬೈಲ್ ಕಂಡಕಳೊಕುಳು, ತಾರೆ, ಬಾರೆ, ಕಂಗ್ ಬುಳೆಪಿನ ಪೊರ್ಲ‌ಕಂಟ್‌ದ ನಾಡ್ ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆ.

ಜಿಲ್ಲೆದ ಕಡಲ ಬರಿಟ್ ಕಡಲ್‌ನೇ ತನ್ನ ಜೀವನದ ಆಧಾರ ಮಲ್ತೊಂದು ಪಡ್ಡಯಿ ಕಡಲ್‌ಗೆ ಪೋದ್ ಮೀನ್ ಪತ್ತೊಂದು ಆದಿಡ್ ಕೆಲವು ಬೆಸ್ತ ಜನಾಂಗ ವಾಸಮಲ್ತೊಂದ್ ಇತ್ತೆರ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ನಮ್ಮ ಇತಿಹಾಸಗಾರೆನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

ಜಿಲ್ಲೆದ ಆದಿಮೂಲ ನಿವಾಸಿಲು ಆಯಿನ ಕೆಲವು ಅನಾಗರಿಕ ಪಂಗಡದಕುಲು, ಅಂಚಿನೆ ಇನಿ ಸರಕಾರದ ಅಧಿಕೃತ ಜಾತೀವಾರು ಪಟ್ಟಿದ ದಾಕಲೆಡ್ ಇತ್ತಿನ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಬೊಕ್ಕ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡದ ಕೆಲವು ಉಪಜಾತಿದ ಜನಾಂಗದಕುಲು ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಡ್ ವಾಸಮಲ್ತೊಂದ್ ಇತ್ತೆರ್. ಈ ಜನಾಂಗದಕುಲು ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆದ ಆದಿ ಮೂಲ ನಿವಾಸಿಲು. ಈ ಜನಾಂಗದಕುಲು ಮುಖ್ಯವಾದ್ ಕೊರೆಗೆರ್ ಬಾರಿ ಪಿರ ಇತ್ತಿನ ಪಂಗಡೊಳು. ಆದಿಡ್ ಕಾಡ್‌ಡೇ ಮೊಕ್ಲೆನ ಜೀವನ. ಕೊರಗೆರ್, ಮುಂಡಾಳ, ಬಾಕುಡ ಮಾರಿ ಮನ್ಸ, ಆದಿ ದ್ರಾವಿಡ, ಮುಗೇರ, ಮಾಯಿಲ, ನಲಿಕೆದಾಯ ಅತ್ತ್ಂಡ-ಪಾಣಾರ-ಇಂಚಿನ ಕೆಲವು ಅಸ್ಪೃರ್ಶ್ಯ ಪಂಗಡದ ಉಪಜಾತಿ ಪಂಗಡದಕುಲು ಜಿಲ್ಲೆದ ಆದಿ ಮೂಲನಿವಾಸಿ ಪಂಗಡದಕುಲು ಪಂಡ್‌ದ್ ಇತಿಹಾಸೊಡು ತೆರಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡ್.

ಜಿಲ್ಲೆದ ಆದಿ ಮೂಲನಿವಾಸಿ ಪಂಗಡದಕ್ಲೆಗ್ ಕಾಲ ಕ್ರಮೇಣ ಅಕ್ಲೆನ್ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಬೊಕ್ಕ ಪಂಗಡ ಪನ್ಪಿ ಈ ಜನಾಂಗದಕ್ಲೆನ್, ಇನಿತ ಪ್ರಗತಿಪರ ವಾತಾವರಣಡ್ ದಲಿತ ಜನಾಂಗ ಪಂಡ್‌ದ್ ಒಟ್ಟಾದ್ ಲೆಪ್ಪುವೆರ್. ದಲಿತ ಜನಾಂಗ ಪಂಡ ಇನಿತ ಮೂಲ ಅರ್ಥ: ಸಮಾಜೊಡ್ ಕಡು ಬಡತನೊಡ್ ಇತ್ತ್‌ದ್ ಶೋಷಣೆಗ್ ಒಳಗಾಯಿನ, ಅಂಚಿನೆ ಒಂಜಿ ರೀತಿದ ಜೀತ ಪದ್ಧತಿಗ್ ಬಲಿಯಾದ್ ಜೀವನ ಮಲ್ಪುನ ಜನಾಂಗ ಪಂಡ್‌ದ ತೆರಿನಕುಲ್ ಅರ್ಥಕೊರ್ಪೆರ್. ಅಂಡ ಜಿಲ್ಲೆದ ದಲಿತ ಜನಾಂಗ ಬರ್ಜೀ ಬಡತನ ಮಾತ್ರ ಅತ್, ಅನಾದಿ ಕಾಲೊಡ್‌ದೆ ಇಂಚ ಸಮಾಜೊ ಅನಾಗರಿಕೆರಾದ್, ಬಹಿಷ್ಕೃತೆರಾದ್ ಕಡೆಕ್ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯೆರಾದ್ ಜೀವನೊಡ್ ವಾ- ವಂಜಿ ವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಲಾ ಇಜ್ಜಂದೆನೇ ಬದ್‌ಕ್‌ದಾ ಬದ್ರತೆಲಾ ಇಜ್ಜಂದೆ-ಬಾರಿ ಕಷ್ಟಕರ ಜೀವನ ಮಲ್ತೊಂದ್ ಇತ್ತೆರ್ ಪಂಡ್‌ದ ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆದೆ ಪೂರ್ವದ ಚರಿತ್ರೆಡ್ ತೆರಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡ್. ಅಂಡ ಇನಿತ ಈ ೨೧ನೇ ಶತಮಾನದ ಪ್ರಗತಿಪರ ಸಮಾಜೊಡ್ ದಲಿತ ಜನಾಂಗದಕುಲ್ಲಾ ಬರವು ಸರವು-ಬುದ್ಧಿ, ತಿಳುವಳಿಕೆ ಕಲ್ತೊಂದ್ ಅಂಚನೆ ಕಾಲ ಕ್ರಮೇಣ ಒಂತೆ ಒಂತೆ ಪ್ರಗತಿ ಆವೊಂದು ದುಂಬು ಬರೊಂದು ಉಳ್ಳೆರ್. ಸಾಮಾಜಿಕವಾದ್,

ಆರ್ಥಿಕವಾದ್ ಅಂಚಿನೆ ಶೈಕ್ಷಣಿಕವಾದ್ ನಮ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಮಲ್ತ್‌ನಾತ್ ದುಂಬ್ ಬಯಿಜೆರ್‌ಂಡಲಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿದ ಸಾದಿಡ್ ಪೋವೊಂದು ಉಳ್ಳೆರ್ ಪನ್ಪಿ ಪಾತೆರ ಸತ್ಯ. ಜಿಲ್ಲೆದ ದಲಿತ ಜನಾಂಗದ ಇತಿಹಾಸದ ದುಂಬು-ಪಿರ ವಿಚಾರೊಲೆನ್ ಒಂತೆ ನಮ ಸಂಶೋದನೆ ಮಲ್ತದ್ ತೂಂಡ, ಜಿಲ್ಲೆದ ತುಳು ಬಾಸೆ ಬೊಕ್ಕ ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರೊಗ್, ಜಿಲ್ಲೆದ ದಲಿತ ಜನಾಂಗದ ಕೊಡುಗೆ ಅಪಾರ ಆದುಂಡು. ಅಂಚಿನ ತುಳು ಭಾಷಾ ಬೆಳವಣಿಗೆಗ್ ಬೊಕ್ಕ ಜಾನಪದ ಚಟುವಟಿಕೆಲೆಗ್, ಅಕ್ಲೆನನೇ ಆಯಿನ ಮಾ-ಮಲ್ಲ ಕಾಣಿಕೆ ಕೊರ್ತೆರ್ ಪನ್ಪಿನ ವಿಚಾರೊಡು ರಡ್ಡ್ ಪಾತೊರ ಇಜ್ಜಿ. ಜಿಲ್ಲೆದ ದಲಿತ ಜನಾಂಗದ ಮಾತೃಭಾಷೆ ತುಳು. ಅಯಿಟ್ ಕೊರಗ ಜನಾಂಗದಕುಲು ಆದಿಡ್ಡ್ ಅಕ್ಲೆನನೇ ಆಯಿನ ಒಂಜಿ ರೀತಿದ ಮೋಡಿ ತುಳು ಭಾಷೆಡ್ ಪಾತೆರೊಂದ್ ಇತ್ತೆರ್‌ಗೆ. ಅಂಡ ಇನಿ ಅಕುಲು ಮಾತೆರ್ಲಾ ತುಳು ಭಾಷೆಡ್ ಪಾತೆರ್‌ವೆರ್.

ಒಂಜಿ ಊರುಡು ಯಾ ಒಂಜಿ ಸಮಾಜೊಡು ಒವ್ವೇ ಒಂಜಿ ಭಾಷೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಯಾ ಸಮಾಜದ ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯರೆನ ಜೀವನ ವಿಧಾನ ಪ್ರಗತಿಪರ ಆವೊಡ್ಡ ಅಕ್ಲೆನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬೊಕ್ಕ ಆ ಸಮಾಜದ ಪ್ರಾಚೀನ ಜಾನಪದ ಕಲಾ ಚಟುವಟಿಕೆ ಮೂಲತಃ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಆವೊಡ್. ಅಕ್ಲೆನ ಜಾನಪದ ಕಲೆಕ್ ಜೀವಂತಿಕೆ ಕೊರೊಡು. ಅವು ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್ ಅಯಿತ ಬುಳೇಚ್ಚಿಲ್‌ಗ್ ಬೆರಿ ಸಹಾಯ ಕೊರ್ಪು, ಬೋಡ್ತ್ತಿನ ಸಹಾಯ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊರೋಡ್. ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಬೊಕ್ಕ ಜಾನಪದ ಕಲಾ ಚಟುವಟಿಕೆ ಜೀವನದ ಒಂಜಿ ಅಂಗ. ಅಂಚನೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಬೊಕ್ಕ ಜಾನಪದ ಕಲಾ ಚಟುವಟಿಕೆಲು ಒಂಜಿ ಗಾಡಿದ ರಡ್ಡ್ ಚಕ್ರ ಇತ್ತಿಲೆಕ್ಕ. ಗಾಡಿ ನಡಪೊಡ್ಡಾ ರಡ್ಡ್ ಚಕ್ರಲಾ ನಡಪೊಡ್.

ಮೂಲತಃ ತುಳುವೆರ್ ಆಯಿನ ಜಿಲ್ಲೆದ ದಲಿತ ಜನಾಂಗದ ಉಪಜಾತಿ ಪಂಗಡೊಡು ನಾನಾ ತರದ ಜಾನಪದ ಕಲೆಕುಲು, ನಲಿಕೆಲು ಮುಡಿನಲಿಕೆಲು, ದೋಲ್ ನಲಿಕೆಲು, ಕೋಲಾಟ ನಲಿಕೆಲು ಆಚರಣೆಡ್ ಉಂಡ್. ಅಂಚಿನ ಕೆಲವು ವಿಚಿತ್ರ ತರದ ಗೊಬ್ಬುಲು ಉಂಡು. ಅವು ಅತ್ತಂದೆ ಪಾಡ್ದನ, ಕಬಿತೆ, ನುಡಿಕಟ್ಟ್, ಸಂಧಿ, ಬೆನ್ನಿದ ಬೇಲೆದ ಓಬೇಲೆ ಪಾಡ್ದನ, ಮದ್‌ಮೆದ - ನಲಿಕೆದ ಪಾಡ್ದನ, ಕೆಲವು ಪರ್ಬದಾನಿ ಪನ್ಪಿನ ವಿಚಾರ ಪೂರ್ಣ ಅರ್ಥದ ಕಬಿತೆ, ಕಂಗಿಲು ಪಾಡ್ದನ - ಇಂದು ಮಾತ ಇನಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಇಜ್ಜಂದೆ ಅಳಿದ್ ಪೋಪಿನ ಸಾದಿಡ್ ಉಂಡ. ಅಂಡ ಇಂದು ಮಾತಾ ಪಾಡ್ದನ ಯಾ ಕಬಿತೆ, ನುಡಿಕಟ್ಟ್, ಕೇಣ್ಯರೆ ಇಂಪು ಕೊರ್ಪಿನ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್, ದಲಿತ ಜನಾಂಗದಕುಲು ಬೆಂದ್‌ದ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಬೇನೆ-ಬೇಸರ ಕಳೆಯೆರೆ ಅಂಚನೆ ಕಷ್ಟ ದುಕ್ಕೊನು ಮರೆಪಾದ್ ಸುಖ-ಸಂತೋಷನು ಕೊರ್ಪಿನ ಜೀವಂತ ಜಾನಪದ ಪದಕುಲು ಆದುಂಡ್. ದಲಿತ ಜನಾಂಗದ ಈ ಮಾತಾ ಕಲಾ ಚಟುವಟಿಕೆಲು, ಜಾನಪದ, ಪದಕುಲು, ಆಯಿತ ಒಂಜೊಂಜಿ ನಡವಳಿಕೆ ವಿಧಿ-ವಿಧಾನೊಲು ತುಳು ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರೊಗ್ ಇಂದು ಮೂಲ ಪಂಚಾಂಗ ಪಾಡ್ಡ್ ಕೊರ್‌ನ ಕಲಾ ಮಾಧ್ಯಮ ಪಂಡ ಎಚ್ಚಿಲ್ಮೆ ಆವಂದ್.

ಇನಿತ ಈ ೨೧ನೇ ಶತಮಾನೊಡು ಜಿಲ್ಲೆದ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಜನಾಂಗದಕುಲು ಪ್ರಗತಿಪರ ಸುಧಾರಣೆ ಯಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಆದ್ ಇತ್ತ್ಂಡಲಾ ಜಿಲ್ಲೆದ ದಲಿತ ಜನಾಂಗ ಕೆಲವು ವಿಧೊಟು ಸುಧರಿಕೆಗ್ ಬಯಿಜಿ. ಮೊಕ್ಲೆನ ಕೆಲವು ಸಂಗತಿಲು ನನಲಾ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಮಾಲ್ತ್‌ನಾತ್ ಸುಧಾರಣೆಗ್

ಬಯಿಜಿ. ಇಂದೇತ್ ಕೆಲವೇ ಪಂಗಡದಕುಲು ಒಂತೆ ಸಾಮಜಿಕವಾದ್ ಮುಂಬು ಬೈದೆರ್. ಸರಕಾರದ ಸಹಾಯ ಬೊಕ್ಕ ಯೋಜನೆದ ಪ್ರಯೋಜನ ಜಿಲ್ಲೆದ ದಲಿತ ಜನಾಂಗೊಗು ನನಲಾ ಸರಿ ಸಮಾನವಾದ್ ಹಳ್ಳಿ, ಕೇರಿಗ್ ಮುಟ್ಟ್‌ದಿಜಿ.

ಇಂದೆಕ್ ಅಕ್ಲೆನ ಅಜ್ಞಾನ ಬೊಕ್ಕ ಬರವುದಾಂತಿನಕುಲು ನನಲಾ ಜಾಸ್ತಿ ಸಂಖ್ಯೆಡ್ ಉಪ್ಪುನವೇ ಕಾರಣ. ಅಂಚಿನೆ ಯಂಕ್ಲ್ ಪ್ರಗತಿ ಆವೊಡ್-ಜನಸಾಮಾನ್ಯರೆಲ್ಕ್ಯ ಬುದ್ಧಿ-ಬರವು ಕಲ್ತ್‌ದ್ ಮುಂಬು ಪೋವೊಡು ಪನ್ಪಿ-ಸಾಮಾನ್ಯ ವಿಚಾರ ನನಲಾ ಅಕ್ಲೆಡ ಮೂಡ್‌ದ್ ಬಯಿಜಿ. ಇಂಮು ಮುಖ್ಯ ಆದುಂಡ್. ಜಿಲ್ಲೆದ ದಲಿತ ಜನಾಂಗದಕ್ಲೆನ ಜಾನಪದ ಕಲಾ ಚಟುವಟಿಕೆ ಬೊಕ್ಕ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಲಾ ಮೇಳದ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಕಮ್ಮಟ ಪಂಡ ವಿಚಾರ ಗೋಷ್ಠಿ ಒಂಜಿ, ಇಂಚಿಪಗ್ ನಡತ್‌ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ವಿಟ್ಲದ ಮುದುಂಗಾರ್ ಕೆಟ್ಟೆ, ಮೂಡಬಿದಿರೆ, ಬೊಕ್ಕ ಬಿ.ಸಿ. ರೋಡ್, ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ ಪನ್ಪಿನ ಕೆಲವು ಆರಿಸಾದ್‌ನ ಜಾಗೆಲೆಡ್ ಪ್ರದರ್ಶನ ನಡತ್‌ಂಡ್. ಮುಖ್ಯವಾದ್ ಜಿಲ್ಲೆದ ನಲಿಕೆದಾಯ ಯಾ ಪಾಣಾರೆರನ ನಲಿಕೆ ಕಲಿಕೆ ಕುಣಿಕೆ ಬಾರಿ ಪೊರ್ಲುಡ್ ನಡ್‌ತ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅಂಚಿನ ಮುದುಂಗಾರ್ ಕಟ್ಟೆಡ್ ದುಡಿಕುಣಿತ ಬೊಕ್ಕ ಪೊಣ್ಣುಳೆನ ಪಾಡ್ದನ ನಲಿಕೆ-ಪರಸ್ಪರ ವಿಚಾರ ವಿನಿಮಯ ಮೂಡಬಿದಿರೆದ ಒಂಜಿ ವಾರದ ಜಾನಪದ ಚಟುವಟಿಕೆಲೆನ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಕಲುಪ್ಪುನ ಅವಕಾಶದ ವಿಚಾರಗೋಷ್ಠಿ ಬಾರಿ ಪೊರ್ಲುಡ್ ಪ್ರದರ್ಶನ ಆಂಡ್‌ದ್ ತೆರಿವ್ ಬರ್ಪುಂಡ್. ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾದ್ ಪ್ರದರ್ಶನ ಆಂಡ್. ಜಿಲ್ಲೆದ ಬಾರಿ ಪುರಾತನದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬೊಕ್ಕ ಜಾನಪದ ತುಳು ಕಲಾ ಚಟುವಟಿಕೆಲೆಗೆ ಒಂಜಿ ರೂಪು, ವೇದಿಕೆ ಕೊರ್ದು ಪ್ರದರ್ಶನ ಮಲ್ತ್‌ನ ಅಂಚಿನೆ ಮಾತಾ ಚಟುವಟಿಕೆಲೆನ್ ಸಂಘಟನೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ವೇದಿಕೆಗೆ ಕಣತಿನ ಜಿಲ್ಲೆದ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಅಕ್ಲೆನ ಸಾಧನೆ-ಶ್ರಮ ಸಾರ್ಥಕ. ಜಿಲ್ಲೆದ ವಿಚಾರವಂತ ಅಂಚಿನ ಬುದ್ಧಿವಂತ ಜನಕುಲುಲಾ ಇನಿ ಭಾರಿ ಪುಗಾರ್ತೆದ, ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟ್‌ನ್ ಅಕಾಡೆಮಿಗ್ ಕೊರೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಇಂದೆಕ್ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರ್‌ಲ ಬೊಕ್ಕ ಅರ್ನ ಬೆರಿಸಪಾಯೊಡು ರಾತ್ರಿ ಪಗೆಲ್ ಬೆಂದೊಂದು ಉಪ್ಪುನ ಸದಸ್ಯೆರ್‌ಲಾ ಮೂಲ ಕಾರಣ ಆದುಳ್ಳೆರ್.

ಜಿಲ್ಲೆದ ದಲಿತ ಜನಾಂಗದ ವಿವಿಧ ಜಾತಿ-ಉಪಜಾತಿಲೆನ್ ಕೂಡು ಪಾಡಾದ್-ಪರತರೆಮಾರ್‌ದ ಮಾಜೊಂದಿ ಬರ್ಪಿನ ಪ್ರಾಯದ ದಲಿತ ಕಲಾವಿದರೆನ್‌ಲಾ ಅಂಚಿನೆ ಇತ್ತೆದ, ಇರೆಮರೆತ ಕಾಯಿದಲೆಕ್ಕ ಇತ್ತಿನ ಪೊಸ ಜವಣೆರ್-ಆಣ್ ಪೊಣ್ಣು ದಲಿತ ಕಲಾವಿದೆರೆನ್‌ಲಾ ಕೂಡ್ ಪಾಡ್ದ್ ಮಲ್ಪುನ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ, ನಿಜವಾದ್‌ಲಾ ದಲಿತ ಜನಾಂಗೊಗ್ ಒಂಜಿ ಪೊಸ ಜೀವನ ಕೊರಿಲೆಕ್ಕ ಆಂಡ್. ಅವು ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್ ದಲಿತ ಜನಾಂಗೊಗ್ ಪೊಸ ಕಲಾಜಗತ್ತ್ ಸೃಷ್ಟಿಮಲ್ತ್‌ಲೆಕ್ಕ ಆತ್‌ಂಡ್. ಇನಿ ಪೊಸ-ಪೊಸ ವಿಚಾರೊನ್ ತೆರಿಯರೆ ಒಂಜಿ ಎಡ್ಡೆ ಅವಕಾಶ ಕೊರಿನ ಈ ಪ್ರದರ್ಶನ-ಜಿಲ್ಲೆದ ಪ್ರತೀ ಒಂಜಿ ತಾಲೂಕು ಗ್ರಾಮ ಮಟ್ಟದ್ ನಡಪದ್ ಇಂದೆಕ್ ಸಾರ್ವಜನಿಕೆರ್‌ಲಾ ಸರಕಾರಲಾ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಹಕಾರ-ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊರೊಡು. ಆಂಡ ಮಾತ್ರ ಈ ನಾಡ್‌ದ ಮಣ್ಣ್‌ದ ಕಲೆ-ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಬೊಕ್ಕ ಪುರಾತನ ಜಾನಪದ ಕಲೆಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯಗ್ ಬೆಲೆ-ನಿಲೆ ಬರು. ಕಲೆಕ್ ಜಾತಿ-ಭೇದ ಇಜ್ಜಿ. ಅಂಚಿನೆ ಗಡಿ-ಸೀಮ ಪನ್ಪಿಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ಇಜ್ಜಿ.

ಮಲೆತಕ್ಲೆ ಸೃಷ್ಟಿ: ಮಲೆಕುಡಿಯೆರ್

✍ ಗಣಪ ಮಲೆಕುಡಿಯ

ಕೈಲಾಸವಾಸಿ ಈಶ್ವರ ದೇವೆರ್ ಭೂಲೋಕೊಗ್ ಗಾಳಿಸೇವನೆ ಮಲ್ಪರೆ ಬರ್ಪೆರ್. ದಿನಲಾ ಕೈಲಾಸ ಬುಡ್ದ್ ಭೂಲೋಕೊಗ್ ಈಶ್ವರೆ ಬರ್ಪಿ ಸಂಗತಿ ಪಾರ್ವತಿಗ್ ತೆರಿಪುಂಡ್. ದಿನಲಾ ಇಂಚ ಈಶ್ವರೆ ಭೂಲೋಕೊಗೇ ಪೋವೊಡುಂದಾಂಡ ದಾದಾಂಡಲಾ ಒಂಜಿ ಕಾರಣ ಉಪ್ಪು. ಭೂಲೊಕೊಡೇ ಏರೋ ಒರ್ತಿ ಪೊರ್ಲುದ ಪೊಣ್ಣಗ್ ಶಂಕರೆ ಮರ್ಲಾತೆರಾ ಪಂಡ್ದ್ ಪಾರ್ವತಿಗ್ ತನ್ನ ಕಂಡನಿಯಡ ಸಂಶಯ ಪುಟ್ಟುಂಡು. ಅಂಚ ಮನತಾನಿಲ ಈಶ್ವರೆ ಭೂಲೋಕೊಗ್ ಪಿದಾಡುನ ಪೊರ್ತುಡು "ಯಾನ್ಲಾ ಭೂಲೋಕೋಗ್-ಬರ್ಪೆ ಪಂಡ್ದ್ ಹಟಮಲ್ಪುವೆರ್. ಪಾರ್ವತಿಗ್ ಅಪಗ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯೆ ಎಲ್ಯ ಬಾಲೆ. ಆ ಬಾಲೆನ್ ಪತ್ತೊಂದು ಭೂಲೋಕೊಗ್ ಪೋಯೆರೆ ಸಾಧ್ಯ ಆವಂದ್ಂದ್ ಈಶ್ವರೆ ಪಂಡೆರ್ಂಡಲಾ ಪಾರ್ವತಿ ಕೇಣುಜೆರ್. ಹಟಪತ್ತ್ದ್ ಮಿರೆಪೇರ್ ಪರೊಂದಿತ್ತಿನ ಬಾಲೆ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯನ್ ಕೈಲಾಸೊಡೇ ಬುಡ್ದ್ ಭೂಲೋಕೊಗ್ ಬರ್ಪೆರ್. ಕೈಲಾಸೊಡ್ದ್ ಬನ್ನಗನೇ ಈಶ್ವರೆ ಪಾರ್ವತಿಗ್ ಒಂಜಿ ಅಜ್ಞೆ ಮಲ್ತೆರ್ "ಎನ್ನ ತಪಸ್ಸ್ ಮುಗಿನೆಟ ವಾ ಕಾರಣೊಗ್ಲಾ ಎನನ್ ಲೆಪ್ಪರೆ ಬಲ್ಲಿ" ಪಂಡ್ದ್. ಅಂಚ ಈಶ್ವರೆ ತಪಸ್ಸ್‌ಡುಪ್ಪುವೆರ್ ಸಾಧಾರಣ ನಡು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಪೊರ್ತು ಕರಿನಗ ಪಾರ್ವತಿಗ್ ಮಿರೆಪೇನೆ ಸುರುವಾಪುಂಡು.

ಅಂಡ ಕಂಡನಿಯಾನ ತಪಸ್ಸ್‌ನ್ ಹಾಳ್ ಮಲ್ಪರೆಲಾ ಆವಂದ್. ಲೆಪ್ಪಂದೆ ಇತ್ತ್ಂಡ ತನ್ನ ಪ್ರಾಣ ಒರಿಪಿಲೆಕ್ಕಲಾ ಇಜ್ಜಿಂದ್ ಪಾರ್ವತಿ ಆಲೋಚನೆ ಮಲ್ಪುವೆರ್.

ಅಕೇರಿಗೊಂಜಿ ಉಪಾಯ ತೆರಿಂಡ್ ಗೌರಿಗ್. ಅಪಗನೇ ಭೂಲೋಕೊಡು ಆದಿಬ್ರಹ್ಮನ ಸೃಷ್ಟಿವೈಖರಿನ್ ತೂಯರೆ ತಿರ್ಗ್‌ತಿರ್ಗ್‌ದ್ ಬಚ್ಚಿದಿತ್ತೆರ್. ಅಂಚ ತನ್ನ ಮೈಟಿತ್ತಿನ ಬೆಗರ್ ಮಣ್ಣ್‌ನ್ ಒಟ್ಟು ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಒಂಜಿ ಬಾಲೆದ ರೂಪಮಲ್ದೆರ್. ಆ ಪೊರ್ಲುದ ಬಾಲೆದ ರೂಪೊಗ್ ಜೀವಕಲೆ ಕೊರ್ದು ಮಿರೆ ಪೇರ್ ಕೊರ್ಪೆರ್. ಬಚ್ಚಿನ ಸರೊಡು ಉಲ್ಲಾಸ ದಿಂಜಿಂಡ್. ಆ ಪೊರ್ತುಗ್ ಈಶ್ವರೆ ತಪಸ್ಸ್ ಮುಗಿತ್ದ್ ಗೌರಿನಡೆ ಬನ್ನಗ ಗೌರಿನ ಕೈಟೊಂಜಿ ಬಾಲೆ ತೂದ್ ಅಚ್ಚರಿ ಆಪುಂಡು ಈಶ್ವರಗ್. ಅಂಚಾದ್ ಬಾಲೆಗ್ ಕೈಲಾಸೊಗ್ ಕನಯರೆಲಾ ಸಾಧ್ಯ ಆವಂದ್. ಆ ಮಲೆತ ನಡುಟಿತ್ತಿನ ಒಂಜಿ ಪರ್ವತದ ಕರೆಟ್ ಆ ಬಾಲೆನ್ ಜೆಪ್ಪಾದ್ ಈ ಬಾಲೆ ಮಲ್ಲೆ ಆದ್ ಕಾಡ್ ಕಡ್ದ್ ಕುಮೆರ್ ಬಿತ್ತೊಂದು ಬದ್ಕಡ್. ಆತ್ ದಿನ ಮುಟ್ಟ ಈ ಕೊಂಬುದ ಗಿಂಡ್ಯೆ ಬಾಲೆನ್ ರಕ್ಷಣೆ ಮಲ್ಪಡ್ ಪಂಡ್ದ್ ಕೈಟಿತ್ತಿನ ಕೊಂಬುದ ಗಿಂಡ್ಯೆನ್ ಬಾಲೆದ ಬಾಯಿಗ್ ದೀದ್ ಗೌರಿಶಂಕರೆ ಕೈಲಾಸ ಸೇರ್ಪೆರ್. ಅಂಚ ಪಾರ್ವತಿನ ಮಿರೆಪೇರ್ ಪರ್ನಡ್ದಾವರ ಒಂಜಿ ಭಾಷೆಡ್ ಮೊಲೆಕುಡಿಯಂದ್ಲಾ, ಪರ್ವತದ ಕರೆಟ್ ಪಂಡ ಗಿರಿತ ಮುದೆಲ್ಡ್ ಆ ಬಾಲೆದ ವಂಶ ಬುಳೆಯಿನೈಡ್ದಾವರ ಗಿರಿಜನಂದ್ಲಾ ಮಲೆತ ನಡುಟ್ ಒರಿನೈಡ್ದಾವರ ಮಲೆಕುಡಿಯಂದ್ಲಾ ಪುದರಾಂಡ್.

ಕಾರ್ನಿಕದ ಕೊರಗತನಿಯೆ

✍ ಸಂಜೀವ ಸೋಮೇಶ್ವರ

ತುಳು ನಾಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಡ್ ಭೂತಾರಾಧನೆ ಪ್ರತ ಒಂಜಿ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗವಾದ್‌ಂಡು ಪರಶುರಾಮ ಸೃಷ್ಟಿಡ್, ವಿಶೇಷವಾದ್ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆ ಬೊಕ್ಕ ಕೇರಳದ ಪ್ರದೇಶೊಲೆಡ್ ಭೂತಾರಾಧನೆ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾದುಂಡು. ಇಲ್ಲ ದೈವೊಲು, ಗ್ರಾಮ ದೈವೊಲು ಪಂಡ್‌ದ್ ಹಲವಾರು ರೀತಿಡ್ ಭೂತಾರಾಧನೆ ನಡತೊಂದುಂಡು. ನಾಗಾರಾಧನೆ ಅಂತೂ ಪ್ರತಿಯೊಂಜಿ ಇಲ್ಲದಾಕುಲುಲಾ ನಡಪಾವೊಂದು ಬರ್ಪಿನ ನಮತೂವೊಂದುಲ್ಲ.

ಭೂತೊಲೆಡ್ ಕೆಲವು ವಿದತ ಭೂತೊಲುಂಡು. ಲೊಕಕಲ್ಯಾಣೊಗು ಬೋಡಾದ್ ದೇವೆರೆನ ಅಂಶೊಡು ಅಥವಾ ದೇವೆರೆ ಗಣೊಕುಲು ಅಬತಾರ ದೆತ್ತೊಂದು ಭೂತೊಲಾದ್ ಭೂಮಿಗ್ ಜತ್ತಿನವು ಕೆಲವು (ಉದಾ: ಲೆಕ್ಕೆಸಿರಿ-ರಕ್ತೇಶ್ವರಿ, ಪಂಜುರ್ಲಿ, ಅಣ್ಣಪ್ಪೆ ಇತ್ಯಾದಿ) ಕೆಲವು ಮನುಷ್ಯೆರಾದೇ ಭೂಮಿಡ್ ಪುಟ್ಟುದು, ಅತಿ ಮಾನವ ಕೆಲಸೊಲೆನ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ತೋಜಾದ್, ಸೈತಿ ಬೊಕ್ಕ ಭೂತೊಲಾದ್, ನಂಬಿನಾಕ್ಲೆಗ್ ಇಂಬುನು ಕೊರ್ದು ಕಾತೊಂದು ಬರ್ಪಿನವು ಕೆಲವು (ಉದಾ: ಕೋಟಿ ಚೆನ್ನಯೆರ್, ದೇವು ಪೂಂಜೆ ಇತ್ಯಾದಿ). ನನ ಕೆಲವು ಮನುಷ್ಯೆರಾದ್ ಪುಟುದು, ಮೇಲ್ವರ್ಗದಕ್ಲೆನ ಅಥವಾ ಬಲಿಷ್ಟೆರೆನ ಮೋಸ ವಂಚನೆಗ್ ಬಲಿಯಾದ್ ಸೈತಿನಾಕ್ಲು, ಸೈತ್‌ದ್ ಭೂತೊಲಾಯಿನ ಕೆಲವು (ಉದಾ: ಕಲ್ಕುಡ ಕಲ್ಲುರ್ಟಿ ಇತ್ಯಾದಿ) ಬೊಕ್ಕ ಕೆಲವು ಸಮಾಜದ ಕಟ್ಟ್ ಕಟ್ಟಲೆನ್ ಇನ್ಕಾರ ಮಲ್ತ್‌ದ್, ಭೂತೊಲೆನ ಕೋಪೊಗು ಗುರಿಯಾದ್, ಅಕ್ಲೆನ ಪೆಟ್ಟ್‌ಗ್ ತಿಕ್ಕ್‌ದ್, ಭೂತದ ಸೇರಿಗೆಗ್ ಸೇರ್‌ದ್, ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ಭೂತೊಲಾಯಿನ ಕೆಲವು (ಉದಾ: ಕೊರಗತನಿಯೆ, ಆಲಿ ಭೂತ ಇತ್ಯಾದಿ) ಇಂಚಿನ ಭೂತೊಲೆದ ಪೈಕಿ, ಉಳ್ಳಾಲದ ನೇತ್ರಾವತಿ ಸುದೆಡ್, ತಲಪಾಡಿ ಸುಧೆ ಮುಟ್ಟ ತನ್ನ ಕಾರ್ನಿಕೊನು ಮೆರೆಪಾದ್, ಅಲ್ಪಲ್ಪ ಕೋಲ ಅಗೆಲ್‌ನ್ ಕೈಕೊಂದು, ನಂಬಿನಕ್ಲೆಗ್ ಇಂಬುಕೊರ್ದು, ತನ್ನ ಕಾರ್ನಿಕೊನು ಮೆರೆಪಾವೊಂದು ಬರ್ಪಿನ,ಕೊರಗ ತನಿಯೆ ಪನ್ಪಿ ಭೂತ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾಯಿನ.

ಕೊರಗ ತನಿಯೆ ಕೊರಗೆರೆ ಜಾತಿಡ್ ಉತ್ತರ ನಕ್ಷತೊಡು ಪುಟ್ಟಿಯೆ. ಉತ್ತರೆಡ್ ಪುಟ್ಟುಂಡ ಒತ್ತರೆ ಪನ್ಪಿನಗಾದೆದಲೆಕ್ಕನೆ, ತನಿಯೆ ಪುಟ್ಟುನೆ, ಆಯನ ಅಪ್ಪೆ ಅಮ್ಮೆ ತೈಪೆರ್, ಮಾಮೆಲಾ ಸೈಪೆ, ಸುತ್ತು ಮುತ್ತದ ಏಳ್ ಕೊಪ್ಪೊಲು ಮುತ್ತುದು ಪೋಂಡು. ಗತಿದಾಂತಿನ ತನಿಯೆ, ಕೊಪ್ಪೊಲೆಗ್ ಚೂರಿ ಮುಲ್ಲುನು ದೀದ್, ಮೈಕ್ ಪಾಡೆರೆ ಕುಂಟುದಾಂತೆ, ಬತ್ತಲೆಯಾದೆ ಮಾರ್ಗದ ಬರಿಟ್ ಕುಲ್ಲುದು, ಒರ ತೆಲಿತೊಂದು, ಒರ ಬುಲಿಪೊಂದು ಇತ್ತೆ. ಅವ್ವೆ ಮಾರ್ಗೊಡು ತೊಕ್ಕೊಟ್ಟುಗು ಕಲಿ ಕೊರ್ದು ಪಿರಬರ್ಪಿನ ಇನ್ನೂರು ಬರ್ಕೆದ ಮೈರೆ ಬೈದೆದಿ ಪನ್ಪಿ ಪೊಂಜೊವು ತನಿಯನ್‌ತೂದು, ಆಯನ ಬರಿ ಬಂದ್ರಕೇನ್‌ದ್, ತನ್ನ ಬರಿ ಸಂತಾನೊಗು ಸೇರಿನ ಕೊರಗುಲೆ ದಿಕ್ಕೆ ಪಂಡ್‌ದ್ ತೆರಿದ್, ತುತ್ತೆರೆಕುಂಟು ತರೆಕ್ ಪಾಲೆದ ಕೊಂಬರ್ ಕೊರ್ದು, ತನ್ನ ಇಲ್ಲಡೆ ಲೆತ್ತೊಂದು ಪೋಪೆರ್.

ತನಿಯೆ ಮೈರೆ ಬೈದೆದಿ ಇಲ್ಲಡೆ ಬತ್ತಿಗಳಿಗೆಡ್ಡ್ ಬೊಕ್ಕ ಮೈರೆ ಬೈದೆದಿನ ಇಲ್ಲ್‌ದಿನೊಡ್ಡ್ ದಿನೊಕು ಬೆಳಗೊಂದೇ ಬತ್ತಂಡ್. ತನಿಯೆ ಪ್ರಾಯೊಗು ಬತ್ತಿನೆ ತನ್ನ ಕುಲ ಕಸಬು ಆಯಿನ, ಬಟ್ಟಿ ಪುಡಯಿ, ತಡ್ಪೆ ಮುಡೆಯೆರೆ ಸುರು ಮಲ್ತೆ.

ಇಂಚನೇ ದಿನ ಪೋವೊಂದುಪ್ಪನಗ, ಒಂಜಿ ವರ್ಷ ಕುತ್ತಾರ್‌ದ ಪಂಜಂದಾಯ ದೈವದ ನೇಮದ ದಿನ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಮೈರೆ ಬೈದೆದಿನ ಇಲ್ಲಲ್‌ಡ್ದ್ ಏಳ್‌ಪುದೆ ಬುಳಿ ಕಾಣೆಕೆ ಪಂಜಂದಾಯ ಸಾನೊಗು ಪೋಯೆರೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಜನಮಾನಿ ನಾಡ್‌ನಗ ಪುದೆ ಕೊನೆಯೆರೆ ಏರ್ಲಾ ತಿಕ್ಕಂದೆ ಮೈರೆ ಬೈದೆದಿ ಭಾರಿ ಎಸನ ದೆತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಆತೊರ್ತುಗು ತನಿಯೆ, ಸಾಂಕಿನ ಅಪ್ಪೆರೆ ದುಕ್ಕೊನು ತೂದು, "ಅಪ್ಪೆರೆ ಎಸನ ಮಲ್ಪಡೆ, ಎಳ್ವೆರೆ ನುಪ್ಪು, ಎಲ್ಪ ಬಂಗುಡೆದ ಕಜಿಪು, ಏಳ್ ಜಾಡಿ ಕಲಿ ತಯಾರ್ ಮಲ್ಪುಲೆ. ಎಳ್ವೆರೆ ಪುದೆ ಒರಿಯೆ ತುಂಬೊಂದು ಪೋಪೆ" ಪಂಡ್‌ದ್ ಸಮಾಧಾನ ಮಲ್ಪುವೆ. ಮೈರೆ ಬೈದೆದಿ ತನಿಯೆ ಪಂಡಿ ಲೆಕ್ಕನೆ ತಯಾರ್ ಮಲ್ಪುವಲ್.

ವನಸ್ ಮುಗಿಪುನೆ ತನಿಯೆ ದೆಂಗ್ ಗೊಬ್ಬರೆ ಸುರು ಮಲ್ತೆ. ಎದುರುಡು ಲೆಪ್ಪುನಗ ಪಿರವುಡು ಓಂಕೊನಿಯೆ, ಪಿರವುಡು ಲೆಪ್ಪುನಗ ಎದುರುಡು ಓಂಕೊನಿಯೆ. "ದಾಯೆ ಮಗ ತನಿಯಾ, ಇಂಚ ದೆಂಗ್ ಗೊಬ್ಬುವ, ಎದುರು ಬಲ" ಪಂಡ್‌ದ್ ಮೈರೆ ಬೈದೆದಿ ಪನ್ಪುನ್ನೆನೆ, "ಅಪ್ಪೆರೆ, ಎನ್ನ ಈ ಅಬತಾರ ಮುಗಿಪುನ ಕಾಲ ಬತ್ತಂಡ್. ಮಿತ್ತ್‌ಗ್ ಮಾಯಾ ರೂಪೊಡು ಇರೆನ್ ರಕ್ಷಣೆ ಮಲ್ತೊಂದು ಬರ್ಪೆ ಎನನ್ ನಂಬೊಂದುಪ್ಪುಲೆ" ಪಂಡ್‌ದ್ ಎಳ್ವೆರೆ ಪುದೆನ್ ಒಂಜೇ ಪುದೆ ಮಲ್ತೆ; ನೆಲಡ್ದ್ ಮೊರಂಪು ಮುಟ್ಟ ದೆರ್ತೆ. ಮೊರಂಪುಡ್ದ್ ತಿಗಲೆ ಮುಟ್ಟ ದೆರ್ತೆ, ತಿಗಲೆಡ್ಡ್ ತರೆ ಮುಟ್ಟ ದೆರ್ತದ್ ಪುದೆ ತುಂಬೊಂದು ಪಂಜಂದಾಯ ಸಾನದಡೆ ನಡತೆ.

ಕೊರಗೆರೆ ತನಿಯೆ ಪುದೆ ತುಂಬೊಂದು ಬರ್ಪಿನೆನ್ ದೂರೊಡ್ದ್ ತೂಯಿನ ಸಾನದ ಗುರ್ಕಾರ್‌ನಕ್ಲು "ಕೊರಗುಲೆ ದಿಕ್ಕೆ ಪುದೆ ಕಂತೊಂದುಲ್ಲೆ, ಪುದೆನ್ ಅಲ್ಪನೇ ಜಾವಡ್; ಉಳಯಿ ಬರ್ಪಿನ ಬೊಡ್ಚಿ, ಪಂಡ್‌ದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಉಂದೆನ್ ಕೇನಿನ "ಕೊರಗುಲೆ, ದಿಕ್ಕೆ ಕಂತಿನ ಪುದೆ ಆವುಗೆ ಕೊರಗುಲೆ ದಿಕ್ಕೆ ಆವಂದ" ಪಂಡ್ದ್ ಕಟ್ಟ್‌ಕಟ್ಟಲೆನ್ ಪೊಲ್ತುದು ಸೀದಾ ಅಂಗಣದ ಉಲಯಿ ಪೊಗ್ಗುದು ಪುದೆನ್ ಜಾಪೆ. ಪುದೆನ್ ಜಾದ್ ತರೆ ದೆರ್ತ್ ತೂನಗ ಸಾನದ ಗುಂಡದ ಮೈಕ್ ಮಾಲ್ದಿನ ಮಾಪಲದ ಗೆಲ್ಲಡ್ ಮಾಪಲದ ಕಾಯಿ ತೋಜುಂಡು. ಮಾಪಲ ತೂಯಿನೆ ತನಿಯೆ, "ಅಪ್ಪೆರ್ ಇಲ್ಲಡ್ ಉಪ್ಪಡ್ ಮುಗಿದ್‌ಂಡ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಪನ್ತೆರ್. ಈ ಮಾಪಲದ ಕಾಯಿನ್ ಕೈದ್ ಆರೆಗ್ ಕೊನುದು ಕೊರ್ಪೆ" ಪಂಡ್‌ದ್ ಮಾಪಲದ ಮರಕ್ ಮಿತಡ್ಡ್, ಮಾಪಲ ಕೊಯ್ಯೆರೆ ಎಕ್ಕಲುವೆ. ಮಾಪಲದ ಕಾಯಿ ಕೈಕ್ ಎಕ್ಕುಜಿ. ಸಾನದ ಮುಗುಳಿಗ್ ಕಾರ್ ಕೊರ್ದು ಕಾಯಿ ಕೊಯ್ಯೆರೆ ಪೋಪೆ.

ಉಂದೆನ್ ತೂಯಿನ ಪಂಜಂದಾಯಗ್ ಕೋಪ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಕುಲ ಮರ್ಯಾದೆನ್ ಮರತ್‌ದ್ ಕಟ್ಟ್ ಕಟ್ಟಲೆನ್ ಮೀರ್‌ದ್, ಅಹಾಂಕಾರೊಡು ಎನ್ನ ಗುಂಡದ ಮುಗುಳಿಗ್ ಕಾರ್ ದೀಯಿನ ತನಿಯನ್ ಇಂಚನೇ ಬುಡಿಯೆರೆ ಬಲ್ಲಿ ಪಂಡ್‌ದ್, ಅಯಗ್ ಪೆಟ್ಟ್ ಪಾಡಿಯೆ. ಭೂತದ ಪೆಟ್ಟ್‌ಗ್ ತನಿಯೆ ಗುಂಡೊಡ್ದ್ ತಿರ್ತ್ ಬೂರುದು ತೈತ್‌ದ್ ಭೂತದ ಸೇರಿಗೆಡ್ ಸೇರೋಂಡೆ.

ಇಂಚನೇ ಕಾಲ ಕರಿಯೊಂದುಪ್ಪುನಗ ಗಟ್ಟದ ಮಿತ್ತ್‌ದ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಭೂತೊಲಾಯಿನ ಮಂಜಿಷ್ಣಾರ್ ಪನ್ಪಿ ಮೆಗ್ಗಿ ಪಲಯೆ ದೈವೊಲು, ತುಳುನಾಡ್‌ಗ್ ಜಪ್ಪೊಡ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ನೆನೆತ್ದ್, ಬೆರ್ಮೆರೆನ್ ತಪಸ್‌ಡ್ ಅಂದ್ ಮಲ್ತೊಂದ್, ತುಳು ನಾಡ್‌ಡ್ ನೆಲೆ ಉಂತೆರೆ ಜಾಗೆ ತೋಜಾವೊಡುಂದ್ ನಟ್ಟೊನುನಗ, ಬೆರ್ಮೆರ್, "ನಿಕ್‌ಲೆನ ಸುರಿಯೊನು ದಕ್ಕೊಲೆ, ಅವು ಬೂರಿನ ಜಾಗೆಡ್, ಜಾಗೆದ ದೈವೊಲೆನ್ ಅಂದ್ ಮಲ್ತೊಂದು ನೆಲೆ ಉಂತುಲೇ" ಪಂಡ್‌ದ್ ಅಪ್ಪಣೆಕೊರಿಯೆರ್. ಅಂಚನೆ, ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಭೂತೊಲು ತನುಕುಲೆ ಸುರಿಯೊನು ದಕ್ಕುನ್ನೆ, ಅವು ದೇರ್ಲಕಟ್ಟೆ ಪನ್ಪಿ ಜಾಗೆಡ್ ಬೂರುನ್ನೆ ಅಡೆಗ್ ಬತ್ತೆರ್. ಆ ಜಾಗೆದ ರಾಜನ್ ದೈವವಾಯಿನ ಪಂಜಂದಾಯೆ ಪೊಸತಾದ್ ಬತ್ತಿನ ಭೂತೊಲೆನ್ ಗಿಡಪೆರೆ, ತನ್ನ ಪರಿವಾರ ಕೂಡಾದ್ ಲಡಾಯಿಗ್ ಬರ್ಪೆ. ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಭೂತೊಲಾಯಿನ ಮಂಜಿಷ್ಣಾರ್ ದೈವೊಲು, ಊರುದ ಭೂತೊಲೆನ್ ಮಾತಾ ಸೋಪಾಯೆರ್. ಸೋತಿ ಬೂತೊಲು ದುಂಬುಗುದಾದ ಮಲ್ಪುನಿ ಪಂಡ್‌ದ್ ಆಲೋಚನೆ ಮಲ್ಪೆರೆ ಸಭೆ ಸೇರಿನ ಸಮಯೊಡು, ಕೋಟೆದ ಬಬ್ಬು, ಕೊರಗ ತನಿಯನ್‌ಲಾ ಈ ಸಭೆಕ್ ಲೊಪ್ಪೊಡು ಪಂಡ್‌ದ್ ಒತ್ತಾಯ ಮಲ್ತಿನೆತ್ತ ಪರಿಣಾಮವಾದ್, ತನಿಯನ್‌ಲಾ ಸಭೆಕ್ ಲೆಪ್ಪುವೆರ್. ಸಭೆಕ್ ಬತ್ತಿನ ತನಿಯೆ, ಎನನ್ ಪಂಜಂದಾಯನ ಸೇರಿಗೆಡ್ದ್ ಬುಡುಕೊರದು. ಸ್ವತಂತ್ರ ದೈವದ ಸ್ಥಾನ ಮಾನ ಕೊರುಂಡ ಯಾನ್ ಬತ್ತಿ ಪೊಸ ಭೂತೊಲೆನ್ ಗಿಡಪುವೆ. ಪಂಡ್‌ದ್ ತನಿಯೆ ಪನ್ಪುನೆ, ಪರಿವಾರ ಭೂತೊಲೆನ ಒತ್ತಾಯೊಗು ಒಪ್ಪುದು ಪಂಜಂದಾಯೆ ತನಿಯನ್ ತನ್ನ ಸೇರಿಗೆಡ್ದ್ ಬುಡುದು ಕೊರಿಯೆ. ತನಿಯೆ ಗೆಂದೆ ಪೆತ್ತೊನು ಕೆರಿಯೆ; ಪಾರೆ ಬಿಜ್ಜಯೆ, ಪೆತ್ತದ ಕಾರ್‌ನ್ ರಡ್ಡ್ ಕೈಟ್‌ಲಾ ಪತ್ತೊಂದು, ಬತ್ತಿ ಭೂತೊಲೆಡ ಲಡಾಯಿ ಸುರು ಮಲ್ತೆ, ಉಂದೆನ್ ತೂಯಿನ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಭೂತೊಲು, "ಪೆತ್ತದ ಮಾಸ, ನೆತ್ತೆರ್, ತನುಕುಲೆಗ್ ಮೈಲೆ ಆಯಿನೆಡ್ದ್, ಅಯಿಕ್ ಪೋಡಿದ್, ಅಲ್ತ್‌ಡ್ದ್ ಪಿರಪೋದು ಉದ್ಯಾವರೊಡು ನೆಲೆಉಂತಿಯ. ಇಂಚ ಬತ್ತಿ ಭೂತೊಲೆನ್ ಗಿಡತಿ ಕೊರಗ ತನಿಯನ್, ನೇತ್ರಾವತಿ ಸುದೆಡ್ದ್ ತಲಪಾಡಿ ಸುದೆ ಮುಟ್ಟ ಸ್ವತಂತ್ರದೈವ ಪಂಡ್‌ದ್ ನಂಕ್ ಭೂತೊಲುಲಾ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಕೊರಿಯ ಬೈಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಕೊರಗ ತನಿಯೆ 'ಕೊರಗಜ್ಜೆ' ಪಂಡ್‌ದೇ ಪುದರ್ ದೆತ್ತೊಂದು ಕುತ್ತಾರ್ ಪದವುನು ತನ್ನ ಮೂಲಸ್ಥಾನ ಮಲ್ತೊಂದು, ಇಡೀ ಕ್ಷೇತ್ರೊಡು ಜಾತಿ ಮತ ಭೇದದಾಂತೆ ಮಾತೆರ್ನ ಕೈಡ್ದ್‌ಲಾ ಸೇವೆ ಕೈಕೊಂದು, ನಂಬಿನಕ್ಲೆಗ್ ಇಂಬು ಕೊರ್ದು ಕಾತೊಂದು ಬತ್ತೊಂದುಲ್ಲೆ. ಇಂಚಿಪದ ಕೆಲವು ವರ್ಸೊಡ್ದಿಂಚ ನೇತ್ರಾವತಿ ಸುದೆತ ಉತ್ತರ ಭಾಗದ ಕುಡಲೊಡುಲಾ ಮಸ್ತ್ ಕಡೆಟ್ ಕೋಲ ಅಗೆಲ್‌ನ್ ಕೈಕೊಂದು ತನ್ನ ಕಾರ್ನಿಕೊನು ಮೆರೆಪಾವೊಂದುಲ್ಲೆ.

ನಲಿಕೆ ಕಲಿಕೆ : ಸಂವಾದ

✍ ಡಾ. ವಾಮನ ನಂದಾವರ

ಬೆದ್ರಡ್, ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ನಲಿಕೆ-ಕಲಿಕೆ ಶಿಬಿರ ನಡಪ್ಪಾಂಡ್ ಈ ಶಿಬಿರೊಡು ಗುಲಾಬಿ ರೆಂಜಾಳ, ಯಶೋಧ ಕುಂಗೂರು, ಮಾಲಿನಿ ಮುನಿಯಾಲು, ಶಿವಾನಂದ, ಚಂದ್ರಶೇಖರ, ಶ್ಯಾಮ ಹಂದೇಲು, ಜಯಶ್ರೀ ಮುಕ್ಕ, ಕೊರಗ ಕೆ. ನೂಜಿ ಬಾಳ್ತಿಲ, ಗುರು ಎಂ. ಕಲ್ಲ ಮಂಡ್ಕೂರು, ಬಿ. ಕೆ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ, ರಮಣಿ ವಾಸಗುಡ್ಡೆ, ಯಮುನ ಮಹಾಕಾಳಿ ಪಡ್ಪು, ಹೊನ್ನಮ್ಮ ಮಹಾಕಾಳಿ ಪಡ್ಪು, ರಾಧಾ ಬೆಳಿಯಾರು ಕಟ್ಟೆ, ಮಾನು ಎಂ. ಬಿಳಿಯಾರು ಕಟ್ಟೆ, ರಮೇಶ ಕಲ್ಮಾಡಿ, ಶಂಕರದಾಸ್ ಕೊಡವೂರು, ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ ತೆಂಕುಬಿರ್ಲ, ಅಮ್ಮು ಶಿರ್ವ ಸುರೇಶ್ ಕವತ್ತಾರ್, ಸುನೀತ ಕವತ್ತಾರು, ಎಂ. ಕಾಂತು ಬಿಳಿಯಾರುಕಟ್ಟೆ, ಮಾಧವ ನೆಕ್ಕರೆ, ಕೇಶವ ಸಿ. ವಿ. ಅರಿಯಡ್ಕ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಲಾದ್ ಪಾಲ್ ಪಡೆಯೆರ್. ಕೂಟದ ಮುಗಿತಲದ ಪೊರ್ತು ಜನಪದ ವಿದ್ವಾಂಸೆರಾದಿತ್ತಿ ಪ್ರೊ. ಬಿ. ಎ. ವಿವೇಕ ರೈ. ಪ್ರೊ. ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರ, ಡಾ. ವಾಮನ ನಂದಾವರ, ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮ ಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್, ಶ್ರೀ ಕೆ. ಗುಣಪಾಲ ಕಡಂಬ ಮೊಕುಲು ಅಭ್ಯರ್ಥಿಲೆ ಒಟ್ಟುಗು ನಡಪಾಯಿ ಸಂವಾದ ಕೂಟದ ಚರ್ಚೆಡ್ದ್ ಅಜತ್ತ್, ದಿತ್ತಿ ವಿಚಾರೊಲು ಮುಲ್ಪ ಉಂಡು.

ನಲಿಕೆ ಕಲಿಕೆ ಶಿಬಿರೊಡು ಪಾಲ್ ಪಡೆಯಿ ಮಸ್ತ್ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಲು ಪನ್ಪಿಲೆಕೊ ತುಳು ಜನಪದ ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಪ್ರಥಮ ಪರಿಚಯ ಮೂಲು ಆಂಡ್.

• ಮುಡಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪುಟ್ಟಿನೆ ಏಪ?

ತುಳು ನಾಡ್ದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಬೊಕ್ಕ ಫಿನ್ಲೆಂಡ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಬಗ್ಗೆ ಇಂಚ ಮಾತ ಪ್ರಶ್ನೆಲು ಅಭ್ಯರ್ಥಿಲೆಡ್ದ್ ಬತ್ತ್ಂಡ್. ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರೆಗೇ ಕೇಂಡಿನವು. ಅಯಿಕ್ ಕಾರಣಲಾ ಉಂಡು. ಆರ್ ಮಸ್ತ್ ಸರ್ತಿ ಫಿನ್ಲೆಂಡ್‌ಗ್ ಪೋದು ಬತ್ತ್‌ನ ಸುದ್ದಿ ಅಕ್ಲೆಗ್‌ಲಾ ತೆರಿನವು.

ಉಜಿರೆ ಗೋಪಾಲನಾಯ್ಕನ ಇಲ್ಲಲ್ ಸಿರಿ ದಲ್ಯೆ ಬಡ್ತವುನ ಪೊರ್ತು ಪಂಡಿನ ಪಾಡ್ದನೊನು ಕೇಂಡ್ದ್ ಫಿನ್ಲೆಂಡ್‌ದ ತುರ್ಕು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯೊಡ್ದು ಬತ್ತ್‌ದಿತ್ತಿ ಪ್ರೊ. ಲಾರಿ ಹಾಂಕೊ ಆರೆಗ್ ಆಚ್ಚೆರಾಂಡ್. ಅಲ್ಪಡ್ದೇ ಸಿರಿ ಪಾಡ್ದನದ ಅಧ್ಯಯನ ಸುರುವಾಂಡ್. ಮುಡಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಏಜ್ಜಿಕಮ್ಮಿ ರಡ್ಡ್‌ಸಾರ ಒರ್ಸೊಗು ಮುಂಬೇ ಪುಟ್ಟುದುಪ್ಪು.

• ತುಳು ಜನಪದದ ಕಲೆನ್ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿದಕುಲು ಮಾತ್ರ ಒರಿಪೆರೆ ಸಾಧ್ಯನೇ?

ಈ ಕಲೆಡ್ದ್ ಆರ್ಥಿಕವಾದ್ ಅಕ್ಲೆಗ್ ಎಂಚಿನ ತಿಕ್ಕುಂಡು? ಆಂಡಲಾ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಕಲೆಕ್ಕ್ ಇತ್ತೆ ಜಾಗತಿಕ ಮನ್ನಣೆ ತಿಕ್ಕೊಂದುಂಡು. ಇಂದೆತ್ತ ಒಟ್ಟುಗೇ ಮುಲ್ಪದ ಕಲಾವಿದೆರೆಗ್ ಮರ್ಯಾದಿ ಮನ್ನಣೆ ತಿಕ್ಕುಲೆಕ್ಕಾವೊಡು. ಮುಡಿಯಾವಡ್, ಬೊಕ್ಕೊಂಜಾವಡ್, ದೇವಸ್ಥಾನದ ಉಳಯಿ ಪೋಪಿ ದಿನಲಾ ಬರು. ಪೋವು ಪಂಡ ಮುಡಿ, ಕುಣಿತ ಮಾತ್ರೆ ಪೋವು, ಕಲಾವಿದೆರ್ ಪಂಡ ಈ ಜನೊಕುಲು ಪೋಪುಲೆಕ್ಕಾವಾ? ಈ ವಿಚಾರದ ಚರ್ಚೆ ಆವೊಡು. ಮುಡಿ-ಕುಣಿತ ಈತೇ

ಪೋಂಡ ಯಾರಂದ್. ಜನೊಕುಲೆ ಜೊತೆಟ್ಟೇ ಉಂದು ಮಾತ ಪೋವೊಡು. ಕೋಡ್ದಬ್ಬು, ತನ್ನಿಮಾನಿಗ, ಮೊಗೇರ್ಲು, ಕಾನದ ಕಟದ ಒವ್ವೇ ಆರಾಧನೆ ಉಪ್ಪಡ್, ಇನಿ ಉಂದೆನ್ ಮಾತ ನಡಪವು ವ್ಯವಸ್ಥೆದ ಒಡೆತನದ ಲಾಭೊನು ಏರ್ ಪಡೆವೊನುವೆರ್? ಈ ದೈವೊಲು ವಾ ಜನಾಂಗದಕ್ಲೆಗ್ ಸೇರುವನಾ ಅಕುಲು ಬಜೀ ಪರಕೆ ಪಾಡ್ದ್ ಕೈ ಮುಗಿದ್ ಮಾತ್ರೆ ಬರ್ಪಿ ಕಾಲಲಾ ಬರಂದೆ ಕುಲ್ಲಂದ್.

ಬಾರಿ ಒರ್ಸೊಡು ಇಂಚೊಗು ಜನೊಕುಲೆಡ ಬೊಕ್ಕ ವಿದ್ವಾಸೆರೆಡ ಒಂಜಿ ಗೊಂದಲ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಅಯಿತ ಒಂಜಿ ಎಡ್ಡೆ ಚರ್ಚೆ ಮುಲ್ಪ ಆಂಡ್.

ದಲಿತ ಸಮಾಜದ ಸಂಘಟನೆಲು ಅಲ್ಪಲ್ಪ ಪುಟ್ಟುದು ಬುಳೆದ್ ಬರೊಡು. ಅಕ್ಲೆ ಉಳಯಿ ಪಾಲಾ ಗೊಂದಲ ಉಪ್ಪೆರೆ ಬಲ್ಲಿ. ಇತ್ತೆ ನಮ್ಮ ಯಕ್ಷಗಾನೊಗು ಒಂಜಿ ಜಾಗತಿಕ ಮನ್ನಣೆ ತಿಕ್ಕ್‌ದಿತ್ತ್ಂಡಲಾ ಒಂಜಿ ಕಾಲೊಡು ಅಂಚ ಇತ್ತ್‌ಜಿ. ಅಂಚಾದ್ ನಾಡ್ಯೆರೆ ಪೋನಗ ದಲಿತ ಸಮಾಜೊಡು ತಿಕ್ಕುನ ಕಲೆಕ್ಕುಲು ಒವು ಪನ್ಪುನವು ಸ್ಪಷ್ಟ ಬೋಡು. ಅವೆನ್ ಒರಿತೊಂದು ಊರ್ಜಿತ ಮಲ್ಪಿಂಚಿ ಸಾದಿ ತೂವೊಡು.

- ದಲಿತೆರೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮಾತ್ರ ಮುಲ್ಪ ಉಪ್ಪುನೆನ? ಬೇತೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಜ್ಜಾ? ಅಯಿತ ಪರಿಚಯ ಎಂಕ್ಲೆಗ್ ಬೊಡ್ಚಾ?

ಕಲೆಕ್ಕ್ ಜಾತಿದ ಬಂಧನ ಬೊಡ್ಚಿ. ಕಲಾಧರ್ಮ ಮುಖ್ಯ ಜಾತಿದ ಸಂಘಟನೆ ಮುಖ್ಯ ಅತ್ತ್. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಡ್ ಉಪ್ಪುನವು ಎಚ್ಚಿಗೆ ಪಂಡ ದಲಿತೆರೆ ಕಲೆನೇ ಆದುಂಡು. ನನ ದುಂಬುಗು ಅವು ದಲಿತೆರೆ ಕಲೆ ಮಾತ್ರ ಆದ್ ಉಪ್ಪುನವು ಸಮ ಅತ್ತ್. ಈತಾಂಡಲಾ ಆರಾಧನ ರಂಗ ಭೂಮಿಡ್ದ್ ಅಜತ್ತ್‌ನ ಕುಣಿತೊಲು ಮುಲ್ಪ ಇಜ್ಜಿ. ಅವು ನನ ಮಿತ್ತ್‌ಗ್ ನಮ ನಾಡ್‌ದ್ ಪೆಜ್ಜೊಡಾಯಿನವು. ಅವೆಕ್ಕ್ ತರಬೇತಿ ಕೊರೊಡಾಯಿನವು.

- ಜನಪದ ನಲಿಕೆಲೆನ್ ವಾ ಸೊರ್ಪೊಡು ಒರಿಪೊಡು?

ದುಂಬುದ ರೀತಿಡೇ ಒರಿತೊನೊಲಿ. ಅಪಗ ಮೂಲ ಒವು? ಪರಂಪರೆ ಒವು? ಪನ್ಪಿ ಸವಾಲ್ ಎದುರಾಪುಂಡು ಕುಣಿತೊಲೆನ ಹೆಜ್ಜೆಗಾರಿಕೆದ ಶೈಲಿಡ್ ಬದಲಾವಣೆ ಮಲ್ಪೊಲಿಯಾಂದ್ ತೂವೊಲಿ. ಕರಂಗೋಲು ನಲಿಕೆ ಪನ್ಪಿನವು ಮನ್ಸೆರೆಡಲಾ ಉಂಡು. ಮೇರೆರೆಡಲಾ ಉಂಡು. ಪುತ್ತೂರು ಪುಡೆಟ್ ಉಪ್ಪುನವು ಮನ್ಸೆರೆನವು. ಅವು ಒಂತೆ ವೇಗದ ನಡಕೆ ಇತ್ತಿನವು. ಬಂಟ್ವಾಳ ತಾಲೂಕುಡು ಮೇರೆರೆಡ ಉಪ್ಪುನ ಕರಂಗೋಲು ನಾಲಿಕೆ. ಒಂತೆ ನಿಧಾನ ಗತಿತ್ತವು. ನನ ದುಂಬುಗು ಈ ರಡ್ಡೆತ್ತ ಒಂಜಿ ಬೆರಕೆ ಎರಕ ಆಪಿಲೆಕೊ ತೂವೊಲಿ.

ಒಂಜಿ ಕಾಲೊಡು ನಲಿಕೆ ಪನ್ಪಿನವು ನಾಲಿಲ್ಲ್ ನಟ್ಟ್‌ದ್ ಮೂಜಿಲ್ಲ್ ಬೇಡದ್ ಬಂಜಿದಿಂಜಾವು ತಿಕಾಣೆದ ಸಾದಿ ಆದಿತ್ತ್ಂಡ್. ಆಂಡ ನನದಾನಿಗ್ ಅವು ನಟ್ಟೆರೆ ಮಾತ್ರೆ ಉಪ್ಪೆರೆ ಬಲ್ಲಿ. ಇತ್ತೆ ಅವೆನ್ ಎಡ್ಡೆ ಉದ್ದೇಶೊದ ನಿಧಿ ಸಂಗ್ರಹ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಕೆಲಸೊಗು ಗಳಸೊಲಿ.

ತುಳುನಾಡ್ದ ಒವ್ವೆ ಒಂಜಿ ನಲ್ಕೆನ್ ಸರಿಯಾದ್ ತೂಂಡ ಅವು ಒಂಜಿ ಜಾತಿಗ್ ಮಾತ್ರೆ ಮೀಸಲಾಯಿನವತ್ತ್. ಅವು ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಜಾತಿಡ್‌ಲಾ ಉಂಡು. ಆಟಿಕಳಂಜ ನಲ್ಕೆದಾಕ್ಲೆಡಲಾ

ಉಂಡು. ಮೇರೆರೆಡಲಾ ಉಂಡು. ದುಡಿನಲ್ಕೆ ಮನ್ಸೆರೆಡಲಾ ಉಂಡು ಮೇರೆರೆಡಲಾ ಉಂಡು. ಅವೆಟ್ಟ್ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಉಪ್ಪೆರೆ ಯಾವು. ಅಂಚಾದ್ ಉಂದು ಎಂಕ್ಲೆನವೇ ಪನ್ಪಿ ಹಕ್ಕ್ ಸ್ಥಾಪನೆ ಸಮತ್ತ್. ಆಂಡ ಮುಲ್ಪ ಅನನ್ಯತೆದ ಪ್ರಶ್ನೆಲಾ ಉಂಡು. ಅಂಚಾದ್ ಕೊಳುಕೊಡುಗೆ ಬೋಡು. ಅಂಚಾಂಡನೇ ಅವು ಎಡ್ಡೆ ಕೊಡುಗೆ ಅವು. ಶೋಷಣೆ ಪನ್ಪಿನವು ದಲಿತೆರೆಡ್ ಮಾತೆರೆಗ್‌ಲಾ ಇತ್ತಿನವು. ಇನಿದಾನಿಗ್ ನಮ್ಮ ಉಳಯಿ ಲಡಯಿ ತಡಿವು ಉಪ್ಪೆರೆ ಏತ್ ಮಾತೊ್ರಗುಲಾ ಬಲ್ಲಿ. ಅಂಚ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಮೂಜನೆದಾಯೆ ಪಾಲ್‌ದೆತೊನ್ಯೆರೆ ನಡುಟ್ಟೇ ಬರಂದೆ ಕುಲ್ಲಯೆ.

- ಬಣ್ಣಗಾರಿಕೆ ಕಾಲ್ಪನಿಕನೇ? ಅತ್ತ್ ಅಯಿಕ್ ಸಾಕ್ಷಿದಾಲಾ ಉಂಡೇ?

ಸುರುತ ಅನುಕರಣೆ ಪ್ರಕೃತಿದವು. ಸುಣ್ಣ ಮಂಜಲ್ ಸೇರ್‌ಂಡ ಕೆಂಪು ಆವು. ಕುರ್ದಿನೀರ್‌ಗ್‌ಲಾ ಅವು ಬೋಡು. ಉಂದು ಮಾತ ವಿದ್ಯೆ, ಗ್ರಂಥ ಓದುದು ಬತ್ತಿನವತ್ತ್. ಅಕ್ಲೆಗ್ ಇಂಚಿತ್ತಿ ವಸ್ತುಲೆದ ಗುಣಸೊಬಾವು ಗೊತ್ತಿತ್ತಿನವು. ಕುಪುಳು ಕಣ್ಣಾವಡ್, ಕೆಂಚಿ ಮೀಸೆ ಆವಡ್ ಉಂದೆಕ್ಕ್ ಮಾತ ಒಂಜೆಕ್ಕೊಂಜಿ ಸಮ್ಮಂದ ಇತ್ತಿನವು. ಕಳಂಜನ ತತ್ರನೇ ರಾಜನ ಛತ್ರ. ಕಳಂಜೆ ಆಟಿ ತಿಂಗೊಳುಡು ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಅಧಿಪತಿ. ಕಲಾವಿದೆ ಒಂಜಿ ವ್ಯಕ್ತಿಕ್ಲೊನು ಕಟ್‌ಕೊರ್ಪೆ. ಅಂಚಿತ್ತಿ ಒಂಜಿ ಸೊಸ್ಪ ಅರ್ಥದ ಉದ್ದೇಶೊಗಾದ್ ಬಣ್ಣಗಾರಿಕೆ ಬತ್ತ್‌ದುಪ್ಪೊಡು.

- ದಲಿತ ಕಲಾವಿದೆರೆಗ್ ಈತ್‌ನೆಟ್ಟ ಬಾಕಿದಾಕ್ಲೆಲೆಕ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ತಿಕ್ಕ್‌ದ್‌ಂಡೇ?

ಮಸ್ತ್ ತಿಕ್ಕ್‌ನವುಂಡು. ಮಂಜು ಪಂಬದ, ಬೊಳಿಯ ಅಜಿಲ, ಶ್ರೀಮತಿ ಕರ್ಗಿ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಕಲಾವಿದೆರೆಗ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ತಿಕ್ಕಿನವುಂಡು.

ಜೋಕುಲೆಗ್ 'ರಂಗಶಿಬಿರೊ' ದಾಯೆ?

✍ ಐ. ಕೆ. ಬೊಳುವಾರು

ಜೋಕುಲೆನ ಮನಸ್‌ದ, ಶರೀರೊದ ಬೊಕ್ಕ ಮಾಂತಬಗೆತ ಬುಳೆಚ್ಚಿಲ್‌ಗ್ ಬೋಡಾದ್ ತುಳುಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಹೆಬ್ರಿಡ್ ಒಂಜಿ 'ರಂಗತರಬೇತಿ ಶಿಬಿರೊನು' ಏರ್ಪಾಡ್ ಮಲ್ತಿತ್ತ್ಂಡ್.

ಕೊರಗ ಜೋಕುಲೆಗ್ಂದ್ ಬೇತೆನೇ ಶಿಬಿರೊ ದಾಯೆ? ಕಾಲಕಾಲೊಡ್ದಿಂಚಿಲಾ ಬೇತೆಯಾದ್ ಬದುಕೊಂದ್ ಬತ್ತಿನ ಕೊರಗ ಜೋಕುಲು ಮಾಂತ ಜೋಕುಲೆ ಲೆಕ್ಕನೇ ಪಾಲ್ ಪಡೆವೊಡು ಪಂಡ್‌ದಾಂಡ ಇಂಚಿನ ಒಂಜಿ ವಿಶೇಸೋವಾಯಿನ ಶಿಬಿರದ ಅಗತ್ಯ ಇತ್ತ್ಂಡ್.

ಆಂಡ....

ಪತ್ತ್ ಪದ್‌ರಾಡ್ ವರ್ಸೊಡ್ದಿಂಚಿ 'ಕೊರಗೆರ್ನ ಆರ್ಥಿಕ ಬುಳೆಚ್ಚಿಲ್‌ಗ್ ಬೋಡಾದ್ ಬೇಲೆ ಮಲ್ತೊಂದಿಪ್ಪುನ 'ದಿಂಜ ಸಂಸ್ಥೆಲು' ಮಲ್ಪೆರಾವಂದಿನ ಬೇಲೆನ್ ರಡ್ಡ್‌ದಿಸೊತ ಶಿಬಿರ ಮಲ್ಪುಂಡಾ ಪನ್ಪಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗ್‌ಲಾ ಉತ್ತರ ತೆರಿಯೊಡಿತ್ತ್ಂಡ್

ಇಂಚಾದ್ ಕೊರಗ ಜೋಕುಲೆನ ರಂಗ ಶಿಬಿರೊಗು ಎನ್ನ ಒಟ್ಟುಗು ಟ್ರೈನಿಂಗ್ ಕೊರಿಯೆರೆಂದ್ ಬತ್ತ್‌ನಕುಲು ಗೋಪಾಡ್ಕರ್, ಪುದುಚರಣ ಬೊಕ್ಕ ಶ್ರೀ ಮುದ್ರಾಡಿ

ಶಿಬಿರೊದ ಸುರುತ್ತ ದಿನತಾನಿ ಕೊರಗ ಕಾಲನಿಗ್ ಮುಟ್ಟುನಗ ಕಾಂಡೆ ಏಣ್ಮಣೆಯಾದಿತ್ತ್ಂಡ್. ಕಾಲನಿದ ಜೋಕುಲು ನನಲಾ ನಿದ್ರೆಡ್ಡ್ ಲಕ್ಕ್‌ದಿಜ್ಜಾಂಡ್. ಒಂಜಿ ರಡ್ಡ್ ಜೋಕುಲು ಲಕ್ಕ್‌ದ್ ಮೋನೆ ದೆಕ್ಕೊಂದಿತ್ತೆರ್ ಆತೆ. ಶ್ರೀ ಮುದ್ರಾಡಿನ್ ತೂಯಿನ್ನೆ 'ಸಿರಿಯಕ್ಕ ಬತ್ತೆರ್ ಸಿರಿಯಕ್ಕ ಬತ್ತೆರ್' ಪಂಡೊಂದು ಬಲಿತ್ತೊಂದು ಬತ್ತ್‌ದ್ ಸಿರಿಯಕ್ಕನ್ ಆರಾದ್ ಪತ್ತೊಂದು ಪಾತೆರ ಸುರುಮಲ್ತ್‌ದಿತ್ತೆರ್.

ಕೊರಗ ಜೋಕುಲು ಸುಲಬೊಡು ಬರಾಯೆರ್ ಪನ್ಪಿನ ಎನ್ನ ಅಂದಾಜೇ ಸುಳ್ಳಾದಿತ್ತ್ಂಡ್. ಶ್ರೀ ಜೊಕುಲೆಡ ಶಿಬಿರೊದ ಸಂಗತಿನ್‌ಬುಡ್ಪಾದ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಮಾಂತ ಜೋಕುಲೆನ್ಲಾ ಮೆಸ್ಪಾದ್ ಬೇಗೊ 'ಸಭಾಭವನೊ'ಗು ಬರೊಡುಂದು ಪಂಡಿನೇ ಎಂಕುಲು ಶಿಬಿರೊ ನಡಪ್ಪುನ ಜಾಗೊಗು ಪಿದಾಡ್ಯೊ. ಪಿರಾವುಡೇ ಒಂಜಿ ರಡ್ಡ್ ಮೂಜಿ ಪಂಡ್‌ದ್ ೩೫ ಜೋಕುಲು ಸೇರಿಯೆರ್. ಒಂಜಿ ರಡ್ಡ್ ಪೊಂಜೊವುಲು ಬತ್ತ್‌ನ ಬುಡುಂಡ ಬೇತೆ ಏರ್ಲಾ ಮಲ್ಲಕುಲು ಊರುದಕುಲು ಇಜ್ಜೇ ಇಜ್ಜಿ.

ಶಿಬಿರೊ ಸುರು ಆಪುನೈಡ್ದ್ ದುಂಬೇ ಹೆಬ್ರಿ ಕಾಲನಿಡ್ ಸುದ್ದಿ ಆದಿತ್ತಂಡ್‌ಗೆ... ಜೋಕುಲೆಗ್ ಮಾಂತ ಶಿಬಿರೊ ದಾಯೆ? ತುಳು ಅಕಾಡೆಮಿದಕುಲು ಶಿಬಿರ ಮಲ್ಪುನಾಂಡ ಮಲ್ಪಡ್. ಎಂಕ್ಲೆಡ ಕೇನ್‌ದ್ ಮಲ್ಪೊಡಿತ್ತ್ಂಡತ್ತ? ಶಿಬಿರೊ ಮಲ್ಪಿಯೆರೆನೇ ಬಲ್ಲಿ... ಇಂಚ

ಜೋಕುಲೆಗ್ ಗುರ್ತೊ, ಅರ್ತೊ, ಗೊಬ್ಬು ಪದನಲಿಕೆದ ಸಂಗತಿನ್ ಬುಡ್ಪಾವ್ ಪನೊಂದು ತರಬೇತಿ ಸುರುವಾಂಡ್. ಒಂತೆ ಪೊರ್ತುಡ್ದೇ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರ್, ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್, ಮೆಂಬರ್‌ನಕುಲು, ಹೆಬ್ರಿದ ಜೇಸಿದಕುಲು ಮಾಂತ ಬತ್ತೆರ್. ಜೊಕುಲೆನ ಗೊಬ್ಬು, ಪದನಲಿಕೆ ದುಂಬೊತ್ತೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್.

ಗೋಪಾಡ್ಕರ್ ಬೊಕ್ಕ ಪುದುಚರಣರ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಪೊಸ ಪೊಸ ನಮೂನೆದ ಗೊಬ್ಬುಲೆನ್ ಮಿಮಿಕ್ರಿನ್ ಸುರು ಮಲ್ತಿನೇ ಮಾಂತ ಜೋಕುಲುಲಾ ಪೊರ್ಲುಡು ಕುಸೇಲ್‌ಡ್ ಪಾಲ್ ಪಡೆವೊಂಡೆರ್...ಪೊರ್ತು ನೆತ್ತಿಗೇರ್‌ದ್ ಗಂಟೆ ಒಂಜರೆ ಕರಿದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಒಣಸ್ ರೆಡಿಯಾದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಜೋಕುಲೆಡ್ ಏರ್‌ಲಾ ಒಣಸ್‌ದ ಸಂಗತಿಡೇ ಇಜ್ಜೆರ್.

ಮಧ್ಯಾನ್ನೊದ ಬೊಕ್ಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮೊತ ಉದ್ಘಾಟನೆ. ಮಾನ್ಯ ಶಾಸಕೆರಾಯಿನ ವೀರಪ್ಪ ಮೊಯಿಲ್ಯೆರ್ ಊರುದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥೆರ್. ಬೊಕ್ಕ ಜೇಸೀದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಕುಲೆನ ಎದುರುಡು ಸಭಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮೊ ನಡತ್ತ್‌ಂಡ್.

ಸಭೆಟ್ ಎಂಚಿನನೋ ವಿಶೇಸೊ ಉಂಡು ಪನ್ಪಿನ ತೂಕೆಡ್ ಕಾಲನಿತ ಮಾಂತ ಪೊಂಜೊವುಲ್ಲಾ ಬತ್ತಿತ್ತೆರ್. ಆಂಡಲಾ ಅಂಜೆವುನಕ್ಲು ಸೇರಿನವು ಕಮ್ಮಿಯೇ ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡ್.

ಸಭೆ ನಡತ್ತಿನಯಿಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಮನದಾನಿ ತಯಾರ್ ಮಲ್ಪೊಡಿತ್ತಿನ ವಿಸಯೊಡು ಬೊಕ್ಕ ಕನವೊಡಾಯಿನ ಸಾಮಾನ್‌ಲೆನ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಸುರುತ್ತ ದಿನೊತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮೊ ಕೊಡಿಸೇರ್‌ಂಡ್.

ರಡ್ಡನೆ ದಿನೊ ಬೊಲ್ಬುಗು...

ಸುರುತ್ತ ದಿನೊ ಬತ್ತ್‌ದಿತ್ತಿನ ಮಾಂತ ಜೋಕುಲುಲಾ ಬೇಗಬೇಗನೆ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಸೇರಿಯೆರ್ ಒಟ್ಟುಗು ಜೋಕುಲೆನ ಅಪ್ಪೆನಕುಲು ಊರುದಕುಲುಲಾ ಬತ್ತ್‌ದಿತ್ತೆರ್. ಜೋಕ್ಲೆನ ಒತ್ತಾಯೊಗು ಇಲ್ಲದಕ್ಲೆನ ಪೆಟ್ಟಿಗೆದುಲಯಿ ಮಡಿತ್ತ್‌ದ್ ದೀಯಿನ ಸೀರೆ, ಕುಂಟು ಮಾಂತ ಪಿದಯಿ ಬತ್ತ್‌ದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಬೆದ್‌ರ್ ತುಂಡು ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಪಗರಿ ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್‌ದಿತ್ತೆರ್.

ಕೊರಗೆರ್ನ ಬದ್‌ಕ್‌ದ ಐತಿಹ್ಯ ಒಂಜದ ಆಧಾರೊಡು 'ಕೊರಗ ಅರಸೆ ಹುಬಾಶಿಕ'ನ ಬದ್‌ಕ್‌ದ ಸಂಗತಿನ್, ಒಂಜಿ ರೂಪಕವಾದ್ ಅಭ್ಯಾಸೊ ನಡತ್ತೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಒಟ್ಟುಡೇ ಪದೊನಲಿಕೆಲಾ ಸೇರ್‌ದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಪೊರ್ತು ನೆತ್ತಿಗೇರ್‌ನೈಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕಲಾ ಜೋಕುಲು, ಜೋಕುಲೆನ ಇಲ್ಲದಕುಲು ಪೊರ್ಲುಡು ಪೊಲಬ್‌ಡ್ ಪಾಲ್ ಪಡೆವೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಒಣಸ್ ಕಾಲನಿದ ಮಾಂತ ಜನಮಾನಿಲಾ ಒಟ್ಟಾದ್ ಸೇರ್‌ದ್ ಉನ್ಪಿನ 'ಸಾಮೂಹಿಕ ಬೋಜನ'

ಒಣಸ್‌ಗ್ ಬಲೇ ಒಣಸ್‌ಗ್ ಬಲೇ ಪಂಡ್‌ದ ಲೆತ್ತೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಜೊಕುಲೆನ ಸ್ವರೊ ಒಂಜೇ - ನಾಟಕ ಅಭ್ಯಾಸೊ ಸರಿಯಾಪೊಡು ಅಯಿಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಒಣಸ್ ಮಲ್ಪುಗ... ಒಣಸ್ ಮುಗಿಂಡ್....

ಬೊಕ್ಕ 'ಸಮಾರೋಪ ಸಮಾರಂಭ'

ಸುರುಕು ಜೋಕುಲು ದುಂಬೇ ಕಲ್ತ್‌ದಿತ್ತಿನ, ಅಭ್ಯಾಸೊ ಮಲ್ತ್‌ದಿತ್ತಿನ ಪದ ನಲಿಕೆಲೆನ್ ಗೊಬ್ಬುದು ತೋಜಾಯೆರ್... ಬೊಕ್ಕ ಶಿಬಿರೊಡು ತಯಾರಾಯಿನ 'ಹುಭಾಶಿಕ' ರಂಗರೂಪಕೊದ ಪ್ರದರ್ಶನ ಜೋಕುಲೆನ ತೆಲಿಕೆ ನಲಿಕೆನ್ ತೂಯೆರೆ ಇತ್ತೆ ಕಾಲನಿದ ಮಾಂತ ಆಂಜೊವು ಪೊಂಜೊವುಲ್ಲಾ ಬತ್ತ್‌ದಿತ್ತೆರ್. ಡೋಲು ದುಡಿತ ನಾದೊಗು ಅಕುಲ್ಲಾ ಸೊರೊ ಸೇರ್ಲ್ಲಾವೊಂಡೆರ್.

ಮಲ್ಲ ಬಿನ್ನೆರಾದ್ ಬತ್ತಿದಿತ್ತಿನ ಡಾ. ಪೀರ್ ಮಹಮ್ಮದೆರ್ ಕೊರಗೆರ್ನ ಒಟ್ಟು ಅಭಿವೃದ್ಧಿದ ಒಟ್ಟಿಡೇ ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಬುಳೆಚ್ಚಿಲ್‌ಲಾ ಆವೊಡಾಯಿನ ಅಗತ್ಯೊನು, ಕೊರಗೆರ್ನ ಜೋಕುಲೆಡ ದಿಂಜೊಂದಿಪ್ಪುನ ಪ್ರತಿಭೆಗ್ ಅವಕಾಶ ಕೊರೊಡಾಯಿನ ಅಗತ್ಯೊನ್ ಲೆತ್ತ್ ಪಂಡೆರ್. ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸೋಂದಿನ ಪ್ರೊ. ವಿವೇಕ ರೈಕುಲು ಕೊರಗೆರ್ನ 'ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬದ್‌ಕ್‌ದ ಮಾಂತ ಸಂಗತಿನ್‌ಲಾ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಸಭೆಟ್ ಪಾತೆರಿಯೆರ್.

ಶಿಬಿರೊ ಮುಗಿಂಡ್...

ನಮ ಮಾಂತ ಪಿದಡ್ದ್ ಉಂತುನಗ ಶಿಬಿರೊದ ಜೋಕುಲು, ಹೆಬ್ರಿ ಕೊರಗೆರ್ನ ಕಾಲನಿದ ಮಾಂತ ಜನಮಾನಿಲು ಸಾಲಾದ್ ಉಂತುದು ಕಣ್ಣನೀರ್ ದಿಂಜಾವೊಂದು ಪೋದು ಬಲ್ಲೆ ಪಂಡೊಂದಿಪ್ಪುನಗ 'ಮನುಷ್ಯ ಸಂಬಂಧೊದ ಉಡಲ್‌ದ ಉಲಯಿದ ಮಾಂತ ಸಂಗತಿಲಾ ಮೂಲೇ ಉಂಡತ್ತಾ' ಪಂಡೊಂದು ನಮ ಅಲ್ತ್ ಪಿದಾಡ್ದ್ ಬತ್ತ.

ತುಳುನಾಡ್ ಪರಪೋಕು ಊರಬಲಿ

✍ ಪಿ. ದೀಕಯ್ಯ

'ಕರ್ನಾಟಕ ಸಮತಾ ಸೈನಿಕ ದಳ', 'ಆಟ ಕೂಟ ತುಲುನಾಡ್' ಪದ್ಮುಂಜ ಸೆತ್ತ ಕೂಡ್ ಕಟ್ಟ್‌ಡ್ ನಲ್ಪ ಜನತ್ತ ಕೂಟ ಇತ್ತೆದ ಕೇರಳೊದ ಕಾಸರಗೋಡುಡ್ದು ಒಡಿಪುದ ಬಾರ್ಕೂರ್‌ದಡೆಮುಟ್ಟ; ಪಶ್ಚಿಮ ಗಟ್ಟದ ಕಾರ್‌ಡ್ದ್ ಸಮುದ್ರದ ಪದ್ಯಮುಟ್ಟ ಪಸರ್ದಿನ ತುಲುನಾಡ್‌ದೊರ್ಮೆ ನಲ್ಪತ್ತೈನ್ ದಿನತ್ತ ಊರ್ಬಲಿ ಮಸ್ತ್‌ದ್ ತುಲುನಾಡ್ದ ಮೂಲದ ಜನೊಕ್ಲಾಯಿ ದಲಿತೆರೆ ನಡುಟು ಒಂಜಾದ್ ಊರಬಲಿತ್ತ ಉದ್ದೀಸ ಆಯಿ ದಲಿತೆರೆ ಓದು ಬರಾವು, ದಲಿತೆರೆ ಪರಪೊಕು (ಸಂಸ್ಕೃತಿ), ದಲಿತೆರೆ ಸಮಸ್ಯೆ, ಪರಿಸರೊದ ರಕ್ಷಣೆ.

ಈ ನಾಲ್ ವಿಸಯೊದ ಮಿತ್ತ್ ತನ್ಕ್ ತೆರಿಸ ವಿಸಯೊಲೆನ್ ದಲಿತೆರೆಗ್ ಕಲಾಮಾಧ್ಯಮದ ಸಹಾಯೊಡು ತೆರಿಪಾವು ಬೇಲೆನ್ ಕೈಕೊಂಡು ಸೆತ್ತ ಒಂಜಿ ದಿನತ್ತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಕರ್ನಾಟಕ ತುಲು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಬೆರಿಸಾಯೊಡು ೧೬-೧-೯೭ ದಾನಿ ರಾಮೊಟ್ಟುಡು ನಡತ್‌ಂಡ್.

ಊರಬಲಿತ್ತ ಸಭಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಮುಖ್ಯ ಬಿನ್ನೆರಾದ್ ಪಂಚಾಯತ್ ಸದಸ್ಯೆರಾಯಿ ಮಾನ್ಯ ಉಮೇಶ್ ಗಟ್ಟಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮೊನು ನಡಪಾಯರೆ ಸಾಯ ಮಸ್ತೆರ್.

ಆನಿದ ವಿಸೇಸ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಪಂಡ ದಲಿತ ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಪರಿಚಯೊನು ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆ ಮುಕಾಂತ್ರ ತೂಪಾದ್ ಕೊರಿನವು. ಊರಬಲಿ ಉದ್ದೇಸೊನು - ಅಯಿತ ಗುರ್ಕಾರೆ ಆಯಿ ಪಿ. ದೀಕಯ್ಯೆರ್ ಮಸ್ತೆರ್. ಊರಬಲಿನ್ ವಾವೊಂಜಿ ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ಉದ್ದೀಸ ದೀಡೊಂದು ಪಿದಾಡ್ಪದಿನಿ ಅತ್ತ್. ನಮ್ಮ ಪೆರಿಯಾಕ್ಲು ನಮಕ್ ಪಾಡ್‌ಕೊರಿ ಸಾದಿ' ಅಯಿತ ಪೊರ್ಲು; ನಾಗರೀಕತೆ, ಸಂಸ್ಕೃತೀಕರಣ ಪನ್ಪಿನ ಪುದಾರ್ ದಲಿತೆರೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಎಂಚ ಹಾಳಾವೊಂದು ಉಂಡು ಪನ್ಪಿನವೆನ್ ತೆರಿಪಾದ್; ನಮ್ಮ ಪರಪೋಕು ಆಯಿ ವಣಸ್ ತಿನಸ್, ತುತ್ತೈತ, ಬಾಸೆ, ಆಚರ್ನೆ-ಉಂದೆನ್ ಮಾತಾ ಬುಡಂದೆ ದುಂಬರಿಪೊಡು. ಆ ಮುಕಾಂತ್ರ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿನ್ ಒರಿ ಪಾವೊಡು ಪಂಡ್ದ್ ತೆರಿಪಾಯೆರ್.

ದಲಿತ ಕಲಾ ಪ್ರದರ್ಶೊನುಡು-ಕರಂಗೊಲು, ಆಟಿ ಕಳೆಂಜ, ದುಡಿ, ಡೋಲು, ತಾಸೆ, ಬೆಸ್ಪುನಲಿಕೆ ಉಂದೆನ್ ಮಾತಾ ಊರ್ದ ದಲಿತ ಕಲಾವಿದೆರ್ ತೂಪಾದ್ ಕೊರಿಯೆರ್ ಆಟ ಕೂಟ-ತುಲುನಾಡ್ ಸೆತ್ತ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕೆರಾಯಿ ಶ್ರೀನಾಥ ಮಂಗಲ್ಪಾಡಿ ತನ್ನ ಮಲ್ಲ ಬಿನ್ನೆರೆ ಪಾತೆರೊಡು ಆಟೊಗ್ಲಾ-ಕೋಲೊಗ್ಲಾ ಇಪ್ಪು ಸಂಬಂಧ, ಬಜೀ ದಲಿತೆರೆ ಇತ್ತ್‌ದ್ ಗೊಬ್ಬುನ ಆಟ, ಆಟೊದ ಮುಕಾಂತ್ರ ದಲಿತೆರೆಗ್ ಪಸೋಡಾಯಿನವೆನ್ ಪನ್ಪಿನ ಕಜ್ಜೊಲೆನ್ ತೆರಿಪಾದ್ ಕೊರಿಯೆರ್.

ಊರಬಲಿತ್ತ ಕಾರ್ಯಂತೆರಾಯಿ ಕಾಂತಪ್ಪ ಅಲಂಗಾರ್ ಇಂಬೆರ್ ಬಿನ್ನೆರೆನ್ ಎದ್ರೊಂದು ಕಾರ್ಯಕರ್ಮೊನು ನಡಪಾದ್ ಕೊರಿಯೆರ್ ರಾತ್ರೆಡ್ ಊರ್ದಕಲೆನ ಸಾಕಾರೊಡು ಕಾನದ-ಕಟದ ಪನ್ಪಿ ದಲಿತ ಅಮರ್ ಜೋಕ್ಲೆನ ಬೀರ ಬಿರ್ಯಾದಿಗೆನ್ ತೋಜಿಪಾವುನ ಆಟೊನು ಆಟ-ಕೂಟ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಜವಣೆರ್ ಗೊಬ್ಬುದು ತೋಜಿಪಾಯೆರ್.

ಒಂಜಿ ದಿನತ್ತ ಪುದೆನ್ ತುಂಬುದು ಊರಬಲಿತ್ತ ಕಾರ್ಯಕಿರ್ಮ ಪೊರ್ಲುಡು ನಡಪುಲೆಕ್ಕ ಬೆರಿಸಾಯಕೊರಿ ಅಕಾಡೆಮಿಗ್ 'ಆಟ ಕೂಟ ತುಲುನಾಡ್' ಬೊಕ್ಕ 'ಕರ್ನಾಟಕ ಸಮತಾ ಸೈನಿಕ ದಳ'ತನ್ನ ಸೊಲ್ಮೆನ್ ಸಂದಾವೊಂದುಂಡು.

ಕರಿನ ದಿನ-ಪೊಸತ್ ಕನ

✍ ಟಿ. ಮೀನಾಕ್ಷಿ

ಮಲೆತ ಜಿಗ್‌ರೆ ಮುಗುರು ಪೂವು ಎಂಕ್ಲು ಕುಡಿಯೆರೆ ಜೋಕುಲು
ಸತ್ಯ ಧರ್ಮ ನ್ಯಾಯ ನೀತಿಯೇ ಎಂಕ್ಲೆ ಕಾಪುನ ಗುರುಕುಲು
ಗೇಣಿ ಬುಲೆಕ್ ಬಡವೆರಾಯ ಎಂಕ್ಲೊ ಒಂಜಿಕಾಲೊಡು
ಕಾಲಕರಿಂಡ್ ದಿನೊಲ ಮಗ್‌ರ್‌ಂಡ್ ಉಂತೊಡೆಂಕುಲೇ ಕಾರ್‌ಡೆ

ಕಾಡ್ ಕಿರೆಂಗ್ ಒಕ್ಕು ತಿಂದಿನ ದಿನಲ ಒಂಜಿ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್
ಬಂಜಿ ಕೇನಂದೆ ತಾದಿ ತೋಜಂದೆ ಬರವು ಆನಿ ತತ್ತ್‌ಂಡ್
ಮಾನಿ ಜೇವುಲು ಚೀಲ ಪಾಡ್‌ದ್ ಪೋನಗೇಪಲ ಶಾಲೆಗ್
ಆಸೆಕಣ್ಣ್‌ಡ್ ತೂವೊಂದಿತ್ತೊ ಎಂಕ್ಲು ಇಲ್ಲದ ತಡಮೆಡ್

ಎಂಕ್ಲೆ ಪುಣ್ಯೊ ಪನ್ಪಿಲೆಕ್ಕ ಬತ್ತ್‌ಂಡೊಂಜಿ ಶಾಲೆಗೆ
ಬರವು ಪನಸ್ ಕುಂಟು ಅಂಗಿ ಪೂರ ಅವುಲು ಧರ್ಮಗೆ
ವಿದ್ಯೆ ತಿಕ್ಕ್‌ಂಡ್ ಜ್ಞಾನ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್ ಪೊಸ ತುಡರ್‌ಲ ಬೆಳಗ್‌ಂಡ್
ವಿದ್ಯೆ ಪಡೆಯಿನ ಎಂಕ್ಲೆ ಕೂಟೊದ ಎಲ್ಯ ಮಲ್ಲ ಜವನೆರ್
ಭವಿಷ್ಯಗಾದ್ ಎಲ್ಯೆಡೊಂಜಿ ಜಾತಿ ಸಂಘ ಕಟ್ಟೆರ್.

ಎಂಕ್ಲೊ ಪರೆಗ್ ಕಮ್ಮಿ ಪನ್ಪಿ ಪ್ರಶ್ನೆ ಎಂಕ್ಲೆಗ್ ಮೂಡೊಡು
ಎಂಕ್ಲೆ ನಾಡ್‌ಡ್ ಮಾಂತೆರ್ಲೆಕ್ಕ ಎಂಕ್ಲು ಜೀವನ ದೆಪ್ಪೊಡು
ಕಬಿತೆ ಕಡೆಕ್ ಪನ್ಪುನೀತೆ ದೀಡಿ ಕಾರ್ ದೆಪ್ಪಡೆ.
ಕತ್ತಲಾತ್ ಬೊಲ್ಪು ಬರ್ಪುಂಡು ಪನ್ಪಿ ಪಾತೆರ ಮರಪಡೆ.

ಬೊಲ್ಪು

ಕು. ವಿಮಲಾ, ಕಲ್ಲಡ್ಕ

ಮಲೆತ ನಡುತ ಬೊಲ್ಪು
ಉಡಲ್ ನಿಲ್ಕ್ ತೆಲ್ಪು
ಕಾಡ್ ಕಡ್ತೆ ಕುಮೆರ್ ಬಿತ್ತ್‌ದ್
ಕೇನೆ ಕೆರೆಂಗ್ ಬಾರೆ ಕಂಗ್,
ನಾಲ್ ಜನ ಕರಾಡ್ದ್ ಬೆಂದ್‌ದ್
ತೆಲಿಪಿ ಜನ ಕುಡಿಯೆರ್
ಕುರ್ವೆ ಕಾಂಟ್ಯ ಅತ್ತಾರ್
ಪೊರ್ಲು ತೊಟ್ಟಿಲ್ ಭಾರೀ ಕೊರಂಬು
ಕುಡಿಯನಕ್ಲೆ ಮುಡೆಚ್ಚಿಲ್

ತುಳುಬಾಸೆ

ಎನ್. ಪಿ. ಕುಡಿಯ, ಕಲ್ಲಡ್ಕ

ಅಟ್ಟಿಲೆಡುಲ್ಲರ ತುಳುವ ಜೋಕುಲೆ
ಮೊಟ್ಟೆಲ್‌ಡುಲ್ಲರಾ

ಪಾಲೆಡುಲ್ಲರ ತುಳುವ ಜೋಕುಲೆ
ಪರತೊಂದ್ದುಲ್ಲರಾ

ಒಪ್ಪೊ ಪುಟ್ಟಿನ ಅಪ್ಪೆತಂಗಡಿ
ಜೋಕುಲು ಮಿತ್ತ್‌ಕುಲ್ದೆರ್ ತೂಲೆ

ದುಂಬುಗೆತ್ತುನ ನಮೊನನ್ನ
ಪಿರವುಗಾತೊ ತೂಲೆ
ಪಾಲೆ ಬುಡುದಿನಿ ಬೀಲೊದೆರ್ಪೋಡು
ಅಪ್ಪೆ ಬಾಸೆದ ಪುದರ್‌ಗ್

ಪತ್ತ್ ಬಾಸೆಡ್ ನಮ್ಮ ಬಾಸೆಲಾ
ಒಂಜಿ ಪಂಡ್‌ದ್ ತೆರಿಯೊಡು
ಮಪ್ಪುದಿಂಜಿನ ಅಪ್ಪೆಕಣ್ಣಲೆ
ಮಟ್ಟ ಮಟ್ಟಂದ್‌ದ್ ತೂವೊಡು
ಈತೆ ಮಲ್ಪೊಡು ತುಳುವ ಜೋಕುಲೆ
ತುಳುವೆದ್ಯೆಪ್ಪೆನ ಸೇವೆನ್

ಕಕ್ಕೆಂದ್ ಕಕ್ಕಡ

✍ ಪ್ರಕೃತಿ ಪ್ರಿಯ, ಬಾಳೆಪುಣಿ

ಕಕ್ಕೆ.....ಕಕ್ಕೆಂದ್ ಈ
ದಾಯೆ ಕಕ್ಕುವ?

ರಾತ್ರೆ ಪಜೆಪತ್ತ್‌ದ್ ನಿನ್ನ ಗುರುಂಕು.....
ಬೊಲ್ಪಾದ್....ಎನ್ನ ಸ್ವರೊ ನಿಕ್ಕ್
ಕೇನ್‌ಂಡನೇ ದಾಯೆ ಲಕ್ವ ಪನ್?

ನಿನ್ನಕ್ಲು ತೈತ್ ಪೋಯೆರ್...
ಮಲೆಕ್ಕ್ ಸುಪ್ಪು ದೀಯ
ಅಪಗ....ದಾಯೆ ಎನಸ್ ಲೆತ್ತ?

ನಿನ್ನ ಮಗೆನೋ ಮಗಳೋ....
ಕಿರಾಣಿ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಆಲಿ ಬಚ್ಯೆರ್
ಆಕ್ ಎನ್ನ ಮಾಸನೇ ದಾಯೆ?

ಓ ನರಮಾನಿ

ಎನ್ನ ಬಣ್ಣೊ ಸ್ವರೋ ಬದಲಂದ್
ಎನ್ನ ಸಾದಿ ತಪ್ಪಂದ್
ಕೋಗಿಲೆದ ತೆತ್ತಿ ಬೂರ್ದ್ ದರಿಯಂದ್
....ಇಂದು ನಿಕ್ಕ್ ನೆನೆಪ್ಪುಪ್ಪಡ್

ರಾಶಿಡ್ ಬರ್ದ್‌ಗ

✍ ಸಂಕಪ್ಪ ಕಾಂಚನ್, ಮಳವೂರು

ಬಾನೊಡ್ ರಾಪಿನ ಬಣ್ಣಬಣ್ಣದ ಪಕ್ಕಿಲೆ
ವಾ ಊರು ವಾ ದಿಕ್ಕ್‌ಂದ್
ಎಂಕ್ ವರ ಪನುವರಾ

ಈ ಸಮಾಜೊಡು ಯಾನ್ ಒರಿ ದಿಕ್ಕ್ ದಾಂತಿ ಜೀವಿ
ಮೋಸ ವಂಚನೆಗ್ ಬಲಿಯಾತೆ
ಮೂಡಯಿ ದಿಕ್ಕ್‌ಡ್ ಸೂರ್ಯೆ ಉದಿಪುನ ಪೊರ್ತುಡು
ತುಳಸಿ ಕಟ್ಟೆಗ್ ಮೂಜಿ ಸುತ್ತು ಬಲಿ ಬತ್ತ್‌ದ್
ಕಷ್ಟೊನು ಪಂಡ್‌ದ್ ಕೈಮುಗ್ಗಿವೆ ದಿನೊಲಾ

ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ರಂಗ್‌ರಂಗ್‌ದ ಉದಾರದ ಪಾತೆರ
ರೇಡಿಯಾ ಟಿ. ವಿ. ಪೇಪರ್‌ಡ್
ಅಂಗಯಿದಾತ್ ಜಾಗ್‌ದಾಂತಿನ ಎನ್ನಂಚಿನಾಯಗ್
ಪನಿಯೆರೆ ಏರ್ ಬರುವೆರ್
ನಂಜಿ ನರಕ ಕೋಪ ಕೊರದ ದಾಯೆಗ್
ಸೈಪಿ ಕಾಲೊಡು ತನ್ನ ಪುನೊಕು ಪುಗೆಲ್ ಕೊರಿಯರೆ
ಏರ್ ಬರುವೆರ್?

ರಡ್ಡ್ ಕಬಿತೆಲು

ದಾ. ನ. ಉಮಾಣ್ಣ ಕೊಕ್ಕಪುಣಿ

ಏರೆಗ್ ಏರ್

ಕಾಕಾಂದ್ ಲೆಪ್ಪುಂಡು ಕಕ್ಕೆದ ಬಳಗ ತಿನ್ಯೆರೆ ತಿಕ್ಕ್‌ನಗಾ
ಕೋಕೋ ಪನ್ಪುಂಡು ಕೋರಿ ಮಾತ ಕಟ್ಟಗ್ ಪಿದಡ್‌ನಗಾ
ಅಂಬಾ ಪನ್ಪುಂಡು ಅಪ್ಪೆನ್ ತೂದು ಪೊಡಿಕಟ್ ಕಂಜಿಮಗಾ
ಕಕ್ಕೆರೆ ಬರ್ಪುಂಡು ಅವೆನ್‌ಲ ನಮನ್‌ಲ ಒಟ್ಟಿಗೆ ನೆನೆಪುನಗಾ
ಕಕ್ಕೆದ ಒಗ್ಗಟ್ಟ್ ತೆರಿಯಂದೆ ಪೋಂಡು ಗತ್ತ್‌ಡ್ ನಡಪುನಗಾ

ಕೋರಿದ ಶೂರತೆ ತೆರಿಯಂದೆ ಪೋಂಡು ಎದುರುಡೆ ಕುತ್ತುನಗಾ
ಅಪ್ಪೆನ ನೆಂಪುಲ ಮರತ್‌ಂಡ್ ನಂಕ್ ಇಂಗ್ಲೀಸ್ ಕಲ್ಪುನಗಾ
ಪಿಜಿನುಲು ಮಸ್ತ್ ಕೂಡುಂಡು ಸಿಸ್ತ್‌ದ ಸೇನೆದ ನೆನೆಪಾಪುಂಡಾ?
ಕೆಲೆಂಜಿಲು ಗೂಡುಡು ಚೀಪೆದ ಚೀಯೆನ್ ತನ್‌ಕಾದೆ ಕಟ್ಟುಂಡಾ?
ಕೊರ್ಪುನ ದೆತೊನುನ ನ್ಯಾಯದ ಗುಣೊಕುಲೆಡ್ ಪಾಲ್‌ಗ್ ಜನಬೋಡಾ?

ಕಲಬೆರಕೆ

ಕಲಬೆರೆಕೆ ಆಂಡದೇ ಮಾಲ್ ಕಲಬೆರಕೆ ಆಂಡದೇ
ಕೊರತೆದಾಂತಿನ ಭೂಮಿಡ್ ನಡತೆದಾಂತಿನ ಮಾಣಿಡ್
ಕಡಿತ ಮಲ್ತಿ ಮಾಲ್‌ಡ್ ಮಾತ ಕಲಬೆರಕೆ ಆಂಡದೇ

ಬೆಲ್ಲೊಗು ಕಲ್ಲ್‌ನ್ ಸೇರವೆರ್
ಒಟ್ಟೊಗೇ ಕೊಂಡೊದ್ ಮಾರುವೆರ್
ಬೆಣ್ಣೆಂದ್ ಕಣ್ಣ್‌ಗ್ ತೋಜಾವೆರ್
ಮಲ್ಲೆಡ್ ಪ್ರಚಾರ ಮಲ್ಪುವೆರ್

ಬೆಣ್ಣೆಲ ಸುಣ್ಣಲ ಒಟ್ಟುಗು ಕೊರ್ದು
ಬಣ್ಣದ ಬದ್‌ಕ್‌ನ್ ಕಟ್ಟುವೆರ್
ಚಾಯದ ಪುಡೀಂದ್ ಮಾರುವೆರ್
ಬೀಜದ ಮಲ್ಲೆನ್ ಸೇರವೆರ್

ಶಾಲೆಗ್ ಪೋಪುನ ಜೋಕ್ಲೆಗ್
ಬೇಲೆಗ್ ಪೋಪುನ ಜನಕುಲೆಗ್

ತುಳುನಾಡ ಸಿರಿ

✍ ರಾಜಕಿರಣ್

ತುಳುನಾಡ್ ತುಳುನಾಡ್ ತುಳುನಾಡ್ ಪಂಡ್ಂಡ
ಮಲ್ಲಿಗೆ ಪರಿಮಳ ಬರ್ಪುಂಡು
ಮಲ್ಲಿಗೆ ಪರಿಮಳ ಬರ್ಪುಂಡು ಒಟ್ಟುಗೆ
ಕಡಲ್‌ದ ಸಿಮೆಗಾಳಿ ಬೀಜುಂಡು

ಪಡ್ದೊಯಿ ಗಟ್ಟದ ಮುದೆಲ್‌ಡ್ ಮೆರೆಪುನ
ತುಳುವೆರೆ ಮೋಕೆದ ಸಿರಿನಾಡ್
ತುಳುವೆರೆ ಮೋಕೆದ ಸಿರಿನಾಡ್ ಉಂದುಗೆ
ಕುಡರಿದ ರಾಮೆ ಕೊರಿನಾಡ್

ತುಳುನಾಡ ಮಣ್ಣ್‌ದ ಕಬಿತೆಲು ಪಾಡ್ದನ
ಏತ್ಂಡ್ ಲೆಕ್ಕ ತಿಕ್ಕಂಡ್
ಏತ್ಂಡ್ ಲೆಕ್ಕ ತಿಕ್ಕಂಡ್ ತೂಸಗ
ಕಲ್ಲ್ ಕಲ್ಲ್‌ಗ್ ಕಡೆ ಉಂಡು

ತುಳುನಾಡ ಬೀರೆರೆ ಚರಿತೆನ್ ಕೇಣ್ನಗ
ಮೈರೋಮ ಲಕ್ಕ್‌ದ್ ಉಂತುಂಡು
ಮೈರೋಮ ಲಕ್ಕ್‌ದ್ ಉಂತುಂಡು ಪಣ್ನಗ
ಸುರ್ಮೆರೆ ಕತೆ ಎದ್‌ರ್ ತೋಜುಂಡು

ಕೋಟಿಚೆನ್ನಯರೆ ಬಿರುಬಲ್ಲ ಶಬ್ದೊಲ
ದೇವುಪೂಂಜನ ತಳ್‌ವಾರ್
ದೇವುಪೂಂಜನ ತಳ್‌ವಾರ್ ಅತ್ತಂದೆ
ಅಬ್ಬಕ್ಕ ರಾಣಿನ ಕಾರ್‌ಬಾರ್

ಕಲ್ಕುಡ ಸಿಲ್ಪಿನ ಕಲ್ಲ್‌ದ ಕೆತ್ತನೆ
ಅಗೋಳಿದ ಮಂಜನ ತಾಕತ್ತ್
ಅಗೋಳಿದ ಮಂಜನ ತಾಕತ್ತ್ ಮಾತ್ರತ್ತ್
ಮುದ್ದಣ ಕವಿನ ವಿದ್ವತ್ತ್

ಮಾಯಾ ಮಹಿಮೆದ ಅಬ್ಬಗೆ ದಾರಗೆ
ಜುಮಾದಿ ಪಂಜುರ್ಲಿ ಬೂತೊಗುಳು
ಜುಮಾದಿ ಪಂಜುರ್ಲಿ ಬೂತೊಳು ಅತ್ತಂದೆ
ಕಾರ್ನಿಕ ತೂಪಾಯಿ ಶಕ್ತಿಗುಳು

ಗಂಗೆಗ್ ಸಮನಾದ್ ಪರಪುನ ಸುದೆಕುಲು
ಕಾಶಿಗ್ ಸರಿಯಾಯಿ ಕ್ಷೇತ್ರೊಗುಲು
ಕಾಶಿಗ್ ಸರಿಯಾಯಿ ಕ್ಷೇತ್ರೊಲು ಉಪ್ಪುನ
ಈ ನಾಡ್‌ಲೆಕ್ಕಂತಿ ನಾಡೋಳು?

ತುಳುನಾಡ ಪೊಣ್ಣುನ ಮುಗುರು ತೆಲಿಕೆಗ್
ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿದ ಬೆಲೆ ಉಂಡು
ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿದ ಬೆಲೆ ಉಂಡು-ಲೂಟಿಗ್
ಮೈಪು ಸೂಡಿಲ ತಯಾರುಂಡು

ಈ ಊರ ಜವನೆರೆ ರಟ್ಟೆಂದ್ ಪಂಡ್ಂಡ
ಆನೆದ ತುಂಬ್ಯೊಲು ನಾಚುಂಡು
ಆನೆದ ತುಂಬ್ಯೊಲು ನಾಚುಂಡು ಬಜಿಕೈಟ್
ಕರ್ಗಲ್ಲ್ ಪೊಡಿ ಪೊಡಿ ಆಪುಂಡು

ದಾನೊ ಧರ್ಮೊಗು ದುಂಬುಂಡು ಈ ನಾಡ್
ಶಾಂತಿ ಸಹನೆಡ್ ಮಿತ್ತುಂಡು
ಶಾಂತಿ ಸಹನೆಡ್ ಮಿತ್ತುಂಡು - ತುಳುನಾಡ್
ಬಾಜಿರದ ಲೆಕ್ಕ ಮಿಂಚುಂಡು
ಲೋಕೊಗೆ ಬೊಲ್ಪುನು ಕೊರ್ಪುಂಡು

ಅಕಾಡೆಮಿದ ಕಜ್ಜೊಲು

ದುಡಿ ಸಡಗರ:

ದುಡಿ ಕುಣಿತೊಲೆ ಪ್ರದರ್ಶನ, ವಿಚಾರಗೋಷ್ಠಿ ಬೊಕ್ಕ ಸಂವಾದ,
28, 29 ದಶಂಬರ 1996

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರಕಾರದ ವಿಶೇಷ ಘಟಕ ಯೋಜನೆದ ಆಶ್ರಯೊಡು ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಬಂಟ್ವಾಳ ತಾಲೂಕುದ ಬಾರೆಪುಣಿ ಗ್ರಾಮದ ಮುದುಂಗಾರ್ ಕಟ್ಟೆಡ್ ರಡ್ಡ್ ದಿನತ ಮುಡಿಸಡಗರ ಕೂಟ ನಡಪ್ಪಾಂಡ್.

ಮುಗೇರ ಜನಾಂಗದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಚರ್ಮವಾದ್ಯವಾಯಿನ ದುಡಿ ಅಕ್ಲೆ ಬದ್‌ಕ್‌ಡ್ ಒರ್ಮೆಲಾ ಒಂಜಾದ್ ಒರಿದ್ ಬತ್ತಿನವು. ಈ ದುಡಿ ಸಡಗರ ಕೂಟದ ಉದಿಪನೊನು ಕೆ. ವಸಂತ ಬಂಗೇರೆರ್ ಮಲ್ತ್‌ಕೊರ್ಯೆರ್. ಮಲ್ಲ ಬಿನ್ನೆರಾದ್ ಎಚ್. ರಾಮಯ್ಯ ನಾಯಕ್ ಇತ್ತೆರ್. ಕೂಟದ ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆನ್ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರ್ ವಹಿಸ್‌ದಿತ್ತೆರ್.

'ಕುಣಿತ ಬೊಕ್ಕ ಬದ್‌ಕ್' ವಿಚಾರಗೋಷ್ಠಿಡ್ ಡಾ. ಕೆ. ಚಿನ್ನಪ್ಪ ಗೌಡ, ಡಿ. ಯದುಪತಿ ಗೌಡೆರ್, ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್ ಪ್ರಬಂಧ ಮಂಡನೆ ಮಲ್ತೆರ್. ಪ್ರೊ. ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರೆರ್ ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆ ವಹಿಸಾಯೆರ್.

ಕೆ. ಎಂ. ಅಶೋಕ ಬೊಕ್ಕ ಬಳಗ ಪುತ್ತೂರು, ಕೇಶವ ಸಿ. ಎ. ಬೊಕ್ಕ ಬಳಗ ಸುಳ್ಯ, ಮಾಯಿಲಪ್ಪ ಬೊಸ್ಯ ಸಾಗು ಬೊಕ್ಕ ಬಳಗ ನೆಲ್ಯಾಡಿ, ಕೇಶವ ಬೊಕ್ಕ ಬಳಗ ಸೂಜಿ ಬಾಳ್ತಿಲ ಶೀನಪ್ಪ ಬೊಕ್ಕ ಬಳಗ ಬನಾರಿ ಬಲ್ಯ, ಟಿ. ಬಾಬು ಬೊಕ್ಕ ಬಳಗ ಉಜಿರೆ ಮೊಕುಲು ಕುಣಿತ ಪ್ರದರ್ಶನೊಡು ಪಾಲ್ ಪಡೆಯೆರ್.

ಡಾ. ಅಭಯ್ ಕುಮಾರ್ ಸಮಾರೋಪ ಭಾಷಣ ಮಲ್ತೆರ್. ಪಿ. ಕಮಲಾಕ್ಷ, ಎಂ. ಫಕೀರ ಈ ಕೂಟದ ಬಿನ್ನೆರಾದಿತ್ತೆರ್. ದುಡಿಕುಣಿತದ ಕಲಾವಿದೆರೆ ಒಟ್ಟುಗು ಜಾನಪದ ವಿದ್ವಾಂಸೆರೆ ಸಂವಾದ ಕೂಟ ನಡತ್ತ್‌ಂಡ್. ಶ್ರೀ ಎನ್. ಕೊಯಿರಾ ಬಾಳೆಪುಣಿ ಈ ದುಡಿಸಡಗರ ಕಾರ್ಯ ಕ್ರಮದ ನಿರ್ದೇಶಕೆರಾದಿತ್ತೆರ್.

ನಲಿಕೆ ಕಲಿಕೆ:

ಜನಪದ ನಲಿಕೆಲೆನ ತರಬೇತಿ ಕಮ್ಮಟ
12, ಜನವರಿ–18 ಜನವರಿ ಮುಟ್ಟ.

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಕನ್ನಡ ಬೊಕ್ಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯದ ವಿಶೇಷ ಘಟಕ ಯೋಜನೆಡ್ ಬೆದ್ರಡ್ ಜನವರಿ 12ಡ್ದ್ 18 ಮುಟ್ಟ ನಲಿಕೆ-ಕಲಿಕೆ (ಜನಪದ ನಲಿಕೆಲೆನ ತರಬೇತಿ ಕಮ್ಮಟ) ನಡತ್ಂಡ್. ಉದಿಪನೊ ಸಭೆತ ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆನ್ ಜಾನಪದ ವಿದ್ವಾಂಸೆ ಶ್ರೀ ಏರ್ಯ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ಆಳ್ವೆರ್ ವಹಿಸವೊಂಡೆರ್. ಶಾಸಕೆ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಅಮರನಾಥ ಶೆಟ್ಟಿ ಕಮ್ಮಟೊನು ಇಲಾಲ್ ಪೊತ್ತಾದ್, ಉದಿಪನೊ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ನಲಿಕೆಗ್ ಬೂಳ್ಯ ಕೊರಿಯೆರ್. ಶ್ರೀ ಮಂಜಪ್ಪ ಉಳ್ಳಾಲ್ ಮಾಜಿ ಶಾಸಕೆರ್. ಪುರಸಭಾ ಸದಸ್ಯೆ ಶ್ರೀ ಎಂ. ಶೀನಪ್ಪೆರ್, ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆದ ಕುಡ್ಲದ ಸಹಾಯಕ ನಿರ್ದೇಶಕೆ ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಸ್ ಚಂದ್ರಪ್ಪೆರ್ ಮಲ್ಲ ಬಿನ್ನೆರಾದ್ ಪಾಲ್ ಪಡೆಯೆರ್.

ಈ ಕಮ್ಮಟೊದ ಮುಗಿತಲದ ಸಭೆ ಜನವರಿ 18 ನಾನಿ ದ.ಕ. ಜಿಲ್ಲೆದ ಪಂಚಾಯತ್‌ದ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆ ಶ್ರೀಮತಿ ಸುಗಂಧಿ ಕೊಂಡಾಣೆನ್ನ ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆಡ್ ನಡತ್ಂಡ್, ತುಳು ಬಾಸೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಲೆನ್ ಒರಿಪಯೆರೆಗಾದ್ ನಮ ಮಾತ ಹೋರಾಟ ಮಲ್ಪೊಡುಂದು ಪಂಡ್‌ದ್ ಅರ್ ಮದಿಪು ಕೊರ್ಯೆರ್. ಶಾಸಕೆ ಶ್ರೀ ಅಭಯ ಚಂದ್ರೆರ್ ಕಮ್ಮಟೊಡು ಪಾಲ್ ಪಡೆಯಿನ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಲೆಗ್ ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರೊ ಪಟ್ಟೆಯೆರ್. ಬಾಸೆ ನಮನ್ ಪೂರ ಒಂಜಾದ್ ಕೂಡ್ಲವುಂಡು. ಈ ಮಣ್ಣ್‌ದ ಬಾಸೆನ್ ಒರಿಪೆಯರೆಗಾದ್ ತುಳು ಬಾಸೆದ ವಿಶೇಷತೆಲೆಗ್ ಮಾತಾ ಪೊಣೆವೊಡು ಪಂಡೆರ್. ಕಾರ್ಕಳ ತಾಲೂಕು ಪಂ. ಅಧ್ಯಕ್ಷೆ ಶ್ರೀ ಕರುಣಾಕರ ಹೆಗ್ಡೆ ಕಮ್ಮಟೊಗು ಎಡ್ಡೆ ಬಯಕ್ಕ್‌ದ್ ಪುಗರ್ಯೆರ್. ಪುರಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷೆ ಶ್ರೀ ಪ್ರೇಮಾನಂದ ಪ್ರಭು ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್ ಸದಸ್ಯೆ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಹೆಗ್ಡೆ ಬಾಸೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಬುಳೆಚಿಲ್‌ಗಾದ್ ಎಚ್ಚಿನ ನಮ ಪುಣೆಚಿಲ್ ಅಗತ್ಯ ಪಂಡೆರ್.

ಕಮ್ಮಟೊದ ಮುತಾಲಿಕೆ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಗುಣಪಾಲ ಕಡಂಬೆರ್ ಸುರುತ ನಾಲ್ ಪಾತೆರೊ ಪಂಡ್‌ದ್ ಬತ್ತಿನಕುಲೆನ್ ಎದ್ಕೊಂಡೆರ್. ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್ ಸೊಲ್ಮೆ ಸಂದಾಯೆರ್. ಅಕಾಡೆಮಿ ಸದಸ್ಯೆ ಡಾ. ವಾಮನ ನಂದಾವರ ಸಭೆ ಸುದಾರಿಕೆ ಮಲ್ತೆರ್. ಈ ಕಮ್ಮಟೊಡು 24 ಅಭ್ಯರ್ಥಿಲು ಅನುಭವೊ ಪಡೆಯೆರ್. ಶ್ರೀ ಪಿ. ಕಮಲಾಕ್ಷ, ಡಾ. ಸುಶೀಲ ಉಪಾಧ್ಯಾಯ, ಶ್ರೀ ಎನ್. ಕೊಯಿರಾ ಬಾಳೆಪುಣೆ, ಡಾ. ಅಭಯ ಕುಮಾರ್, ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎ ಕೃಷ್ಣಯ್ಯ, ಶ್ರೀ ಕಿಶೋರ್ ಕುಮಾರ್ ರೈ, ಶ್ರೀ ಡಿ. ಯದುಪತಿ ಗೌಡ ಇಂಚಿ, ಸಂಪನ್ಮೂಲ ವ್ಯಕ್ತಿಲು ಅನುಭವೊ ಕೊರ್ಯೆರ್. ವೃತ್ತಿ ಕಲಾವಿದೆರ್ ನಲಿಕೆ ಪಂಡ್‌ದ್ ಕೊರ್ಯೆರ್. ಆಟಿ ಕಳೆಂಜೆ, ಸೋಣದ ಜೋಗಿ, ಕನ್ಯಾಪು, ಮಾದಿರ, ಕರಂಗೋಲು ಚೆನ್ನು, ಮಾಯಿದ ಪುರುಷೆ, ಮಾಂಕಾಳಿ, ಪಿಲಿ-ಪಂಜಿ, ಕೋಲಾಟ, ಕಂಗಿಲು, ಮುಡಿನಲಿಕೆ ಇಂಚಿನ 12 ನಲಿಕೆಲೆನ್ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಲು ಕಮ್ಮಟೊಡು ಕಲ್ತೆರ್.

ಪಾಣಾರ ನಲಿಕೆ

ವಸ್ತು ಪ್ರದರ್ಶನ, ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣ-ಸಂವಾದ 8 ಫೆಬ್ರವರಿ 1997

ತುಳು ಜನಪದ ಮಹಾ ಕಾವ್ಯೊಲೆ ಸೃಷ್ಟಿ ಕರ್ತೆರ್ ಆಯಿ ಪಾಣಾರ ನಲಿಕೆ ಜನಾಂಗದ ನಲಿಕೆ, ಕರಕುಶಲ ವಸ್ತುಲೆ, ನಾಟಿ ವೈದ್ಯ ಪ್ರದರ್ಶನ ಬೊಕ್ಕ ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣ ಬೊಕ್ಕ ಸಂವಾದ ಕೂಟ ಬಿ.ಸಿ. ರೋಡುದ ರಕ್ತೇಶ್ವರಿ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಸಭಾಂಗಣೊಡು ನಡತ್ತ್ಂಡ್.

ಕನ್ನಡ ಬೊಕ್ಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ, ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ವಿಶೇಷ ಘಟಕ ಯೋಜನೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಆಶ್ರಯೊಡು ಜೊಡುಮಾರ್ಗ ನೇತ್ರಾವತಿ ಜೂ. ಚೇಂಬರ್ ಸಹಕಾರೊಡು ನಡತ್ತಿ ಪಾಣಾರ ನಲಿಕೆ ಪರ್ಬದ ಉದಿಪನೊನು ಕರ್ನಾಟಕ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಬೊಕ್ಕ ಬಂದರು ಸಚಿವೆರಾಯಿ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಜಯಪ್ರಕಾಶ ಹೆಗ್ಡೆ ಮಲ್ತೆರ್. ಪಾಣಾರ ಜನಾಂಗದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬದಕ್‌ನ್ ಗುರ್ತುಮಾಲ್ತ್ ಕೊರ್ಪಿ ತುಳು ಅಕಾಡೆಮಿದ ಕೆಲಸೊಲೆನ್ ಆರ್ ಪುಗರ್ಯೆರ್.

ಸಮಾರಂಭದ ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆನ್ ಬಂಟ್ವಾಳ ಶಾಸಕೆ ಶ್ರೀ ಬಿ. ರಮಾನಾಥ ರೈ ವಹಿಸ್‌ದಿತ್ತೆರ್. ಮೂಡಬಿದಿರೆ ಪಾಣಾರ ಸಂಘದ ನಿರ್ದೇಶಕೆ ಕಾಂತು ಮಾಸ್ತರ್, ನೇತ್ರಾವತಿ ಜೂ. ಚೇಂಬರ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆ ಎಂ. ನವೀನ ಚಂದ್ರ ಶೆಟ್ಟಿ ಮಲ್ಲ ಬಿನ್ನೆರಾದಿತ್ತೆರ್

ಪಾಣಾರ ಸಂಘದ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆ ಎಂ. ಡಿ. ವೆಂಕಪ್ಪೆರ್ ಮಂತ್ರಿಲೆಗ್ ಮನವಿ ಒಪ್ಪಿಸಾಯೆರ್. ಅಕಾಡೆಮಿದ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರ್ ಎದಿಕೊಂಡೆರ್. ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಸೊಲ್ಮೆ ಸಂದಾಯೆರ್, ಎಂ. ಡಿ. ಮಾಯಿಲ ಸಭೆ ಸುಧಾರಿಕೆ ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ಯೆರ್.

ಮಂಚಿದ ಶ್ರೀಮತಿ ಪಾಚು ನಲಿಕೆ ಬೊಕ್ಕ ಕೂಟದಕ್ಲೆನ ಸಿರಿ ಪಾಡ್ದನ, ಹೆಬ್ರಿದ ನೋಣಯ್ಯ ಬಂಗೇರ ಬೊಕ್ಕ ತಂಡೊಡ್ದು ಮಾಯಿದ ಪುರುಷೆ, ಕೊಕ್ಕಪುಣೆ ಶಿವಪ್ಪ ಬೊಕ್ಕ ತಂಡೊಡ್ದು ಭೂತ ಕುಣಿತ, ಎಂ.ಡಿ. ಚೋಮ ಬೊಕ್ಕ ತಂಡೊಡ್ದು ಆಟಿ ಕಳೆಂಜ, ಕಾಸರಗೋಡುದ ಶ್ರೀಮತಿ ಸೀತಮ್ಮ ಬೊಕ್ಕ ತಂಡೊಡ್ದು ಮಾದಿರ, ಸುಂದರ ಬೊಕ್ಕ ತಂಡೊಡ್ದು ಕನ್ಯಾಪು, ಹೆಬ್ರಿದ ನೋಣಯ್ಯ ಬಂಗೇರ ಬೊಕ್ಕ ತಂಡೊಡ್ದು ಮಾಂಕಾಳಿ ನಲಿಕೆ ನಡತ್ತ್ಂಡ್.

ಎಂ.ಡಿ. ಮಾಯಿಲ ಆರ್ ನಲಿಕೆ ಜನಾಂಗ ಬೊಕ್ಕ ಕುಣಿತ, ಚೆನ್ನಪ್ಪ ಅಳಿಕೆ ನಲಿಕೆ ಜನಾಂಗ ಬೊಕ್ಕ ಆರಾಧನ ಕಲೆ, ನೋಣಯ್ಯ ಬಂಗೇರ ನಲಿಕೆ ಜನಾಂಗ ಬೊಕ್ಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ದಾ. ನ. ಉಮಾಣ್ಣ ನಲಿಕೆ ಜನಾಂಗ ಬೊಕ್ಕ ನಾಟಿ ವೈದ್ಯ ಪ್ರಬಂಧ ಮಂಡನೆ ಮಲ್ತೆರ್. ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್ ಗೋಷ್ಠಿದ ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆ ವಹಿಸಾಯೆರ್.

ತುಳು ಕೂಟದ ಗುರ್ಕಾರ್ ಎ. ಸಿ. ಭಂಡಾರಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಡ್, ಸಮಾರೋಪ ಸಮಾರಂಭ ನಡತಂಡ್. ಅಕಾಡೆಮಿದ ಸದಸ್ಯೆರಾಯಿ ಲೀಲಾವತಿ ಕೆ., ಪಿ. ಎಸ್. ರಾವ್, ಕಲಾವಿದೆ ಚೋಮು, ನೂಜಿ ಬೈಲು ಪಾಣಾರ ಸಂಘದ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆ ವೆಂಕಪ್ಪ ತೋಕೂರು ಮಲ್ಲ ಬಿನ್ನೆರಾದಿತ್ತೆರ್. ಪದ್ಮನಾಭ ಬೊಕ್ಕ ಕೂಟದಕ್ಲೆಡ್ದ್ 'ನಾಗನಂದಿನಿ' ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರದರ್ಶನ ನಡತ್ತ್ಂಡ್.

ಕುಡಿಯೆರೆ ಕನ

ಮಲೆಕುಡಿಯೆರೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಉತ್ಸವ 5, ಫೆಬ್ರವರಿ 1997

ಮಲೆಕುಡಿಯೆರೆಗ್ ಅಕ್ಲೆನವೇ ಆಯಿನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಆರಾಧನ ಪದ್ಧತಿಲೆನ್ ಸೆಂಪು ಮಲ್ಪೊನಿಯರೆ ಒಂಜಿ ವೇದಿಕೆ ಬೋಡು, ಒಂಜಿ ಸಂಘಟನೆ ಬೋಡುಂದು ಮಲೆಕುಡಿಯರೆ ಸಂಘದ ಸಂಚಾಲಕೆ ಗಣಪ ಮಲಿಕುಡಿಯೆರ್ ಕರೆ ಕೊರ್ಯೆರ್. ಬೋಳ್ತೆರ್‌ದ ನೆರಿಯಾ ಗ್ರಾಮೊಡು, ಆಲಂಗಾಯಿ ಆಶ್ರಮೊಡು ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳುಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರಕಾರದ ಕನ್ನಡ ಬೊಕ್ಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯದ ಗಿರಿಜನ ಉಪಯೋಜನೆಡ್ ನಡಪಾಯಿ ಕುಡಿಯೆರೆ ಕನ ಉತ್ಸವದ ಉದಿಪನ ಕೂಟೊಡು ಆರ್ ಇಂಚ ಪಂಡೆರ್.

ಮಲೆ ಕುಡಿಯರೆ ಸಂಘದ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆ ಕೆ. ನಾರಾಯಣ ಮಲೆಕುಡಿಯ, ನೆರಿಯ ಪಂಚಾಯತು ಅಧ್ಯಕ್ಷೆದಿ ಮೀನಾಕ್ಷಿ, ಪಂಚಾಯತ್ ಸದಸ್ಯೆ ನಂದಕುಮಾರ್ ಮಲ್ಲ ಬಿನ್ನರಾದ್ ಪಾಲ್ ಪಡೆಯೆರ್.

ಅಕಾಡೆಮಿದ ಗುರ್ಕಾರ್ ಸಮಾರಂಭದ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಡ್ ಕುಡಿಯೆರೆ ಕನ ಪೊಸ ಕಾಲದ ಬದ್‌ಕ್‌ಡ್ ಮಲೆ ಕುಡಿಯೆರ್ ಪರಂಪರೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿನ್ ಸೆಂಪು ಮಲ್ಪೊನ್ನಂಚಿತ್ತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಂದ್ ಪಂಡೊಂಡೆರ್. ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಸಂಯೋಜಕೆ ಯದುಪದಿ ಗೌಡೆರ್ ಎದಿಕೊಂಡೆರ್. ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್ ಸೊಲ್ಮೆ ಸಂದಾಯೆರ್. ರಾಜಕಿರಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಲ್ತೆರ್. ಅಕಾಡೆಮಿದ ಸದಸ್ಯೆ ಕುದ್ಕಾಡಿ ವಿಶ್ವನಾಥ ರೈ ಬೊಕ್ಕ ಅಲಂಗಾಯಿ ಶಾಲೆದ ಮುಖ್ಯೋಪಾಧ್ಯಾಯೆರ್ ವೇದಿಕೆಡ್ ಇತ್ತೆರ್.

ಒಂಜಿ ದಿನತ್ತ ಈ ಕೂಟೊಡು ಮಲೆಕುಡಿಯೆರೆ ಪೊಣ್ಣುಲು ಸಂದಿ ಪಂಡೆರ್. ಕವಿತೆ ಪಂಡೆರ್. ಆಣ್ಣನಕಲು ಪಾರಿ ಪಂಡೆರ್. ಮಾಪೊರಿ ವಾದ್ಯಬಾರಿಸಾಯೆರ್. ಜೋಕುಲು ಕೋಲಾಟ ಗೊಬ್ಯೆರ್. ನಲ್ತೆರ್ ಕರಕುಶಲ ವಸ್ತುಲಾಯಿ ಬಲಟ್ಟಿ, ಬಟ್ಟಿ, ಕುರ್ವೆ ಇಂಚಿತ್ತಿ ವಸ್ತುಲೆ ಪ್ರದರ್ಶನ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಉತ್ಸವೊಡು 'ಕುಡಿ ಕವನ ಕೂಟ' ಬೊಕ್ಕ 'ಕುಡಿ ಕಥನ ಕೂಟ' ದುಂಬುನಡತ್ತ್‌ಜಿ ಪನ್ಪಿ ರೀತಿಡ್ ಮೂಡ್ಪು ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ರಂಗ ತಜ್ಞೆರಾಯಿ ಡಾ. ನಾ. ದಾಮೋದರ ಶೆಟ್ಟಿ, ಐ. ಕೆ. ಬೋಳುವಾರು ಕುಡಿಯರೆ ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ರಂಗ-ತಾಲೀಮು ಕಲ್ಪಾದ್ ಕೊರ್ಯೆರ್.

ಕೊರಗ ರಂಗ

ಕೊರಗೆರೆ ಜೋಕುಳೆಗ್ ರಂಗ ತರಬೇತಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪ್ರೇರಣ ಕಮ್ಮಟ :

10 ಬೊಕ್ಕ 11, ಫೆ. 1997

ಕನ್ನಡ ಬೊಕ್ಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ ಬೆಂಗಳೂರು ಬೊಕ್ಕ ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಸಂಯುಕ್ತಾಶ್ರಯೊಡು ಗಿರಿಜನ ಉಪಯೋಜನೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅಡಿಟ್ ಹೆಬ್ರಿದ ಬಡಾಗುಡ್ಡೆ ಕೊರಗ ಸಭಾಭವನೊಡು 'ಕೊರಗ ರಂಗ: ಕೊರಗೆರೆ ಜೋಕುಲೆಗ್ ರಂಗ ತರಬೇತಿ ಬೊಕ್ಕ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪ್ರೇರಣೆ ಕಮ್ಮಟ ನಡತ್ತ್ಂಡ್.

ಕಮ್ಮಟೊನು ದೀಪ ಪೊತ್ತದ್ ಉದಿಪನ ಮಲ್ತಿ ಮಾಜಿ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿ ಬೊಕ್ಕ ಶಾಸಕೆರ್ ಎಂ. ವೀರಪ್ಪ ಮೊಯ್ಲಿ. "ಒವ್ವೆ ಒಂಜಿ ಸಮುದಾಯದ ಏಳಿಗೆ ಆವೊಡುಂಡಾಂಡ ಬಜೀ ಉಣ್ಪೆರೆ ತಿನ್ಪೆರೆ ತಿಕ್ಕುಂಡ ಯಾರಾಂದ್. ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಂಪರೆಲಾ ಬೋಡು" ಪಂಡೆರ್. ಕೊರಗೆರ್ ಇನಿ ಶೋಷಣೆಲೆಡ್ದ್ ಬುಡುಗಡೆ ಆತೆರ್. ಅಕ್ಲೆಗ್ ಇತ್ತೆ ಏರೆನಲಾ ಅನುಕಂಪದ ಅಗತ್ಯ ಇಜ್ಜಿ. ಹಕ್ಕ್‌ಡ್ದ್ ಸಮಾಜದ ಪುನರುತ್ಥಾನದ ಶಕ್ತಿಯಾದ್ ಬರೊಡುಂದು ಆರ್ ಬಯಕಿಯೆರ್. ಕೊರಗೆರೆ ಬೆಂಗ್‌ಬೇನೆಲೆನ್ ಆರ್ 'ಕೊಟ್ಟ' ಕಾದಂಬರಿಡ್ ಬರೆಯಿನ ಸಂದರ್ಭೊನು ನೆನೆತೊಂಡೆರ್.

ಮಲ್ಲ ಬಿನ್ನೆರ್ ಆದ್ ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್ ಸದಸ್ಯೆ ಎಚ್. ಗೋಪಾಲ ಭಂಡಾರಿ, ಹೆಬ್ರಿ ಜೇಸಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆ ಯೋಗೀಶ್ ಭಟ್, ಕೊರಗ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂಘದ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆ ಉದಯೆರ್ ಬತ್ತ್‌ದಿತ್ತೆರ್. ಹೆಬ್ರಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆ ನರಸಿಂಹ ನಾಯಕ್, ಕುಚ್ಚೂರು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆ ರಮಾನಂದ ಹೆಗ್ಡೆ, ಶೇಖರ ಮಡಿವಾಳ, ತಾ. ಪಂ. ಅಧ್ಯಕ್ಷೆ ಕರುಣಾಕರ ಹೆಗ್ಡೆ ವೇದಿಕೆಡ್ ಇತ್ತೆರ್. ಕೂಟದ ಗುರಿಕಾರ್ಮೆನ್ ಜಿ. ಪಂ. ಸದಸ್ಯೆ ಪ್ರಸನ್ನ ಬಲ್ಲಾಳ್ ವಹಿಸ್‌ದಿತ್ತೆರ್. ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಸಂಯೋಜಕೆ ಶ್ರೀ ಅಂಬಾತನಯ ಮುದ್ರಾಡಿ ಎದಿಕೊಂಡೆರ್. ತುಳು ಅಕಾಡೆಮಿದ ಗುರ್ಕಾರ್ರ್ ಪ್ರೊ. ಬಿ. ಎ. ವಿವೇಕ ರೈ ಪ್ರಾಸ್ತಾವಿಕ ಭಾಷಣ ಮಲ್ತೆರ್. ಕೊರಗೆರೆ ಪ್ರತಿನಿಧಿಕುಲು ಅಕ್ಲೆ ಕೋರಿಕೆಲೆನ್ ದುಂಬು ದೀಯೆರ್. ಅಕಾಡೆಮಿದ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಿರೂಪಣೆ ಮಲ್ತೆರ್.

ಕಮ್ಮಟದ ನಿರ್ದೇಶಕೆರಾದ್ ಗೋಪಾಡ್ಕರ್, ಐ. ಕೆ. ಬೊಳುವಾರು, ಚರಣಕುಮಾರ್ ಬೊಕ್ಕ ಶ್ರೀ ಮುದ್ರಾಡಿ ಆದಿತ್ತೆರರ್. ಕುಡ್ಲ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗದ ರೀಡರ್ ಡಾ. ಮಹಮ್ಮದ್ ಪೀರ್ ಸಮಾರೋಪ ಭಾಷಣ ಮಲ್ತೆರ್. ಹೆಬ್ರಿ ಜೂನಿಯರ್ ಚೇಂಬರ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಲ್ತ್‌ದಿತ್ತ್ಂಡ್.

ತುಳುನಾಡ್ ಪರಪೋಕು ಊರ್ಬಲಿ

16 ಜನವರಿ 1997

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರಕಾರದ ವಿಶೇಷ ಘಟಕ ಯೋಜನೆಡ್ ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಬೊಕ್ಕ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಮತಾ ಸೈನಿಕ ದಳ, ಕುಡ್ಲ ಬಂಟ್ವಾಳ ತಾಲೂಕುದ ರಾಮೊಟ್ಟು ದಲಿತ ಕಾಲೊನಿಡ್ ತುಳು ಜನಪದ ಕುಣಿತೊಲೆ ಬೊಕ್ಕ ತುಳು ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರದರ್ಶನ ಕೂಟ ನಡಪ್ಪಾಂಡ್. ಮಡಿಸಲಿಕೆ, ಕರಂಗೋಲು ನಲಿಕೆ, ವಾದ್ಯ ಮೇಲ, ಕಾನವಕಟದ ಆಟ ಬೊಕ್ಕ ಪಾಡ್ದನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಡತ್ತ್ಂಡ್.

ಜನಪದ ಪರಿಕರೊಲೆ ಪಟ್‌ವಾಡೆ

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರಕಾರದ ವಿಶೇಷ ಘಟಕ ಯೋಜನೆಡ್ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿದ ಪತ್ತ್ ಜನ ಕಾಲವಿದೆರೆಗ್ ಹಾರ್ಮೊನಿಯಂ, ವಾಲಗ, ಶ್ರುತಿ, ಟಂಕಿವಾದ್ಯೊಲೆನ್ ಪಟ್‌ವಾಡೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ಂಡ್.

ಗ್ರಂಥೊ ಪ್ರಕಟಣೆ

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರಕಾರದ ವಿಶೇಷ ಘಟಕ ಯೋಜನೆದ ಧನಸಹಾಯೊಡು ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳುಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ 1996-1997ನೆದ ವರ್ಸೊಡು ಮೂಜಿ ಗ್ರಂಥೊಲೆನ್ ಪ್ರಕಟ ಮಲ್ತ್‌ದ್ಂಡ್

1. ಮುಗೇರರು-ಜನಾಂಗ ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನ - ಡಾ. ಅಭಯ ಕುಮಾರ್ ಕೌಕ್ರಾಡಿ
2. ಡಾ. ಬಾಬಾ ಸಾಯೇಬ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ - ಪಿ. ಡೀಕಯ್ಯ
3. ನಿಲೆ (ತುಳು ದಲಿತ ಕಾದಂಬರಿ) - ಮಾಧವ ಪೆರಾಜೆ

ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು

ದುಡಿ ಸಡಗರ:

ದುಡಿ ಕುಣಿತಗಳ ಪ್ರದರ್ಶನ, ವಿಚಾರಗೋಷ್ಠಿ ಮತ್ತು ಸಂವಾದ
28, 29 ದಶಂಬರ 1996

ತುಳುನಾಡಿನ ವಿವಿಧ ಜನಪದ ಕುಣಿತ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಪ್ರಮುಖವಾದ ದುಡಿ ಕುಣಿತವನ್ನು ಪುನಶ್ಚೇತನಗೊಳಿಸಲು 'ದುಡಿ ಸಡಗರ' ಎಂಬ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ದಶಂಬರ 28 ಮತ್ತು 29 ರಂದು ಬಂಟ್ವಾಳ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಬಾಳೆಪುಣಿ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿತು.

ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯದ ವಿಶೇಷ ಘಟಕ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾದ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ದುಡಿ ಕುಣಿತದ ವಿವಿಧ ಪ್ರಕಾರಗಳ ಪ್ರದರ್ಶನ ಕಲಾವಿದರೊಂದಿಗೆ ಸಂವಾದ ಮತ್ತು ವಿಚಾರಗೋಷ್ಠಿಗಳು ನಡೆದುವು. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಗೆ ಸೇರಿದ ಮೊಗೇರ ಜನಾಂಗ ಮತ್ತು ಇತರ ದಲಿತ ಜನಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಕಲೆ ಜೀವಂತವಾಗಿದ್ದು ಜಿಲ್ಲಾ ಮೊಗೇರರ ಸಂಘ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಸಹಕಾರ ನೀಡಿದೆ.

ಬಾಳೆಪುಣಿ ಗ್ರಾಮದ ಮುದುಂಗಾರುಕಟ್ಟೆ ಹಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ 'ದುಡಿ ಸಡಗರ' ಮೇಳವನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಮುಖ್ಯ ಸಚೇತಕರಾದ ವಸಂತ ಬಂಗೇರ ಅವರು ಉದ್ಘಾಟಿಸಿದರು. ಜಿ.ಪಂ ಸದಸ್ಯರಾದ ಎಚ್. ರಾಮಯ್ಯ ನಾಯ್ಕ್, ಶಾಲಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಮಿತಿಯ ವೇಣುಗೋಪಾಲ ನಾಯ್ಕ್, ಬಾಳೆಪುಣಿ ಗ್ರಾ.ಪಂ. ಅಧ್ಯಕ್ಷೆ ರತ್ನಾವತಿ ಅತಿಥಿಗಳಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದರು. ಈ ಸಭೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಅಕಾಡೆಮಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಪ್ರೊ ಬಿ. ಎ. ವಿವೇಕ ರೈ ಅವರು ವಹಿಸಿದ್ದರು.

ದುಡಿ ಕುಣಿತದ ವಿವಿಧ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳನ್ನು ಜಿಲ್ಲೆಯ ವಿವಿಧ ಕಡೆಗಳಿಂದ ಬಂದ ಏಳು ತಂಡಗಳು ನಡೆಸಿಕೊಟ್ಟವು. ದುಡಿ ಕುಣಿತದ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರೊ. ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ವಿಚಾರಗೋಷ್ಠಿಯಲ್ಲಿ ಡಾ. ಕೆ. ಚಿನ್ನಪ್ಪ ಗೌಡ, ಡಿ. ಯದುಪತಿ ಗೌಡ ಮತ್ತು ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್ ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದರು.

ಶಾಸಕ ಎ. ರುಕ್ಮಯ ಪೂಜಾರಿ ಅವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಮಾರೋಪ ಸಮಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಡಾ. ಅಭಯ ಕುಮಾರ್ ಸಮಾರೋಪ ಭಾಷಣ ಮಾಡಿದರು. ಪಿ. ಕಮಲಾಕ್ಷ ಜಿ.ಪಂ. ಸದಸ್ಯರಾದ ಎಂ. ಫಕೀರ ಮತ್ತು ಭಾರತಿ ಅವರು ಮುಖ್ಯ ಅತಿಥಿಗಳಾಗಿದ್ದರು.

ನಲಿಕೆ ಕಲಿಕೆ

ತುಳುಜನಪದ ಕುಣಿತಗಳ ತರಬೇತಿ ಕಮ್ಮಟ

ಜನವರಿ 12 ರಿಂದ ಜನವರಿ 18ರ ವರೆಗೆ

"ತುಳುನಾಡಿನ ಕುಣಿತ ಪ್ರಕಾರಗಳು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ನಶಿಸದೆ ಉಳಿದಿರಬೇಕಿದ್ದರೆ ಅವು ಈ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಆಗಿರುವ ಯಾವುದೇ ಆಕ್ರಮಣ, ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಗಳಿಗೆ ಜಗ್ಗದೆ ಉಳಿದಿರುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟ. ಅವು ಇನ್ನೂ ಉಳಿಯುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಈ ಕುಣಿತಗಳು ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಜನಾಂಗದ ಸೊತ್ತು ಮಾತ್ರವಾಗದೆ ಅವು ಈ ನೆಲದ ಸರ್ವರ ಕಲೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಬರಬೇಕು. ಇಂದು ನಲಿಕೆ-ಕಲಿಕೆ ತರಬೇತಿ ಕಮ್ಮಟದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಪೀಳಿಗೆಯ ಶಿಕ್ಷಕರು ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದು ಸಂತೋಷದ ಸಂಗತಿ. ಅವರೆಲ್ಲ ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗಗೆ ಈ ಕಲಾಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನು ಕಲಿಸಿಕೊಡುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇದೆ. ಇವನ್ನು ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಕಲಿತುಕೊಳ್ಳುವ ಕಾಲ ಬರಬೇಕು" ಎಂಬುದಾಗಿ ಖ್ಯಾತ ಹಿರಿಯ ಜಾನಪದ ವಿದ್ವಾಂಸ ಶ್ರೀ ಏರ್ಯ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ಆಳ್ವರು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರಕಾರದ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ವಿಶೇಷ ಘಟಕ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಜ. 12 ರಿಂದ 18ರ ವರೆಗೆ ಮೂಡಬಿದಿರೆಯ ಶ್ರೀ ನಾರಾಯಣ ಗುರು ಸಭಾಭವನದಲ್ಲಿ ದಲಿತ ಜನಾಂಗದ ಯುವಕ ಯುವತಿಯರಿಗಾಗಿ ನಡೆಸಲಾದ ನಲಿಕೆ-ಕಲಿಕೆ ತರಬೇತಿ ಕಮ್ಮಟದ ಉದ್ಘಾಟನಾ ಸಮಾರಂಭದ ಅಧ್ಯಕ್ಷೀಯ ಭಾಷಣ ಮಾಡುತ್ತಾ ಕರೆ ನೀಡಿದರು.

"ತುಳುವರ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಅವರ ಭಾಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅನೇಕ ಸಂಗತಿಗಳು ಇಂದು ಕಣ್ಮರೆಯಾಗುತ್ತಿವೆ. ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಉಳಿದು ಬಂದಿರುವ ಕುಣಿತಗಳು, ಕಲಾತ್ಮಕ ವಸ್ತುಗಳು ಅನ್ಯ ಪ್ರಭಾವಗಳಿಂದಾಗಿ ಸ್ವಂತಿಕೆಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ಜನಪದ ಕಲಾವಿದರನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಉಳಿದವರ ಹಾಗೆ ಸರಕಾರದಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಸನ್ಮಾನ-ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಧನಸಹಾಯ ದೊರೆಯುವಂತೆ ನಾವು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಕು. ಶಾಸಕನಾಗಿ ನನ್ನಿಂದಾಗುವ ಸಹಾಯವನ್ನು ನಾನು ಮಾಡಲು ಸಿದ್ಧನಿದ್ದೇನೆ" ಎಂಬುದಾಗಿ ನಲಿಕೆ-ಕಲಿಕೆ ಕಮ್ಮಟವನ್ನು ಉದ್ಘಾಟಿಸುತ್ತಾ ಶಾಸಕ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಅಮರನಾಥ ಶೆಟ್ಟಿಯವರು ಆಶ್ವಾಸನೆಯಿತ್ತರು.

ತುಳುವರ ಬದುಕಿನ ಪರಂಪರೆಯ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಮುಖ್ಯ ಅತಿಥಿಯಾಗಿದ್ದ ಮಾಜಿ ಶಾಸಕರೂ ಈಗಿನ ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಸದಸ್ಯರೂ ಆಗಿರುವ ಶ್ರೀ ಮಂಜಪ್ಪ ಉಳ್ಳಾಲ್ ಜನಪದ ಕುಣಿತಗಳಂತಹ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕಲಾಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿಕೊಂಡು ಅವುಗಳನ್ನು ಹೊಸ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ಕಲಿಸಿಕೊಡುವ ತುಳು ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಶ್ಲಾಘಿಸಿದರು.

ಇನ್ನೋರ್ವ ಮುಖ್ಯ ಅತಿಥಿಯಾಗಿದ್ದ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆಯ ದ.ಕ. ಜಿಲ್ಲಾ ಸಹನಿರ್ದೇಶಕ ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಸ್. ಚಂದ್ರಪ್ಪ "ಆಧುನಿಕತೆಯ ಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ಕೊಚ್ಚಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಸ ತಲೆಮಾರು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವ ಇಂತಹ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಸಾಕಷ್ಟು ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿವೆ" ಎನ್ನುತ್ತ ತುಳು ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ತನ್ನ ಪೂರ್ಣ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು. ಮೂಡಬಿದಿರೆಯ ಪುರಸಭಾಸದಸ್ಯ ಶ್ರೀ ಎಂ. ಶೀನಪ್ಪ ಅವರು ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾದುದಕ್ಕೆ ಸಂತೋಷ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು.

"ದಲಿತ ಜನಾಂಗದ ಯುವ ಪೀಳಿಗೆ ವಿದ್ಯಾವಂತರಾದರೆ ಹೇಗೆ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಸಿಗುವುದೋ ಹಾಗೆ ದಲಿತ ಕಲಾವಿದರು ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಮನ್ನಣೆ ಪಡೆಯುವಂತೆ ಇಂದಿನ ಈ ಯುವಪೀಳಿಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕು. ಶಾಲೆಯ ವಿದ್ಯೆಯ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಕಲಿತು ಆ ಮೂಲಕ ಅವರು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಬೆಳಕು ನೀಡುವ ದೀವಿಗೆಗಳಾಗಬೇಕು" ಎಂದು ಉದ್ಘಾಟನಾ ಸಮಾರಂಭಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತಾ ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಪ್ರೊ. ಬಿ. ಎ ವಿವೇಕ ರೈಯವರು ಕರೆನೀಡಿದರು.

ಶ್ರೀ ಧನಕೀರ್ತಿ ಬಲಿಪ ಮತ್ತು ಬಳಗದವರಿಂದ ತೆಂಬರೆ ವಾದ್ಯ ಪಾಡ್ದನ ಗಾಯನದ ಸ್ವಾಗತ ನಡೆಯಿತು. ಆಮೇಲೆ ಮಾಂಕಾಳಿ ನಲಿಕೆ ಪ್ರದರ್ಶನ ನಡೆಯಿತು. ಕಮ್ಮಟದ ನಿರ್ದೇಶಕ ಹಾಗೂ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಸದಸ್ಯ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಗುಣಪಾಲ ಕಡಂಬ ಪ್ರಾಸ್ತಾವಿಕ ಭಾಷಣ ಮಾಡಿದರು. ಅಕಾಡೆಮಿಯ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್ ವಂದನಾರ್ಪಣೆ ಗೈದರು. ಶ್ರೀ ಯಾದವ್ ಸಸಿಹಿತ್ಲು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಿರ್ವಹಿಸಿದರು.

ಪಾಣಾರ ನಲಿಕೆ

ವಸ್ತು ಪ್ರದರ್ಶನ ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣ – ಸಂವಾದ 8, ಫೆ. 1997

ತುಳು ಜನಪದ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳಾದ ಪಾಡ್ದನಗಳ ಸೃಷ್ಟಿ ಕರ್ತರೂ, ಪ್ರಸಾರಕರೂ ಆದ ಪಾಣಾರ ನಲಿಕೆ ಜನಾಂಗದ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಕುಣಿತಗಳ, ಕರಕುಶಲ ವಸ್ತುಗಳ, ನಾಟಿ ವೈದ್ಯರ ಪ್ರದರ್ಶನ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಕುರಿತ ವಿಚಾರಸಂಕಿರಣ ಹಾಗೂ ಸಂವಾದದ ಒಂದು ಅಪೂರ್ವ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಉತ್ಸವ ಬಿ. ಸಿ. ರೋಡಿನ ರಕ್ತೇಶ್ವರಿ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಸಭಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ಜರುಗಿತು.

ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ, ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಇವು ವಿಶೇಷ ಘಟಕ ಯೋಜನೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದನ್ವಯ ಜೋಡುಮಾರ್ಗ ನೇತ್ರಾವತಿ ಜೂ. ಚೇಂಬರ್ ಅವರ ಸಹಕಾರದೊಂದಿಗೆ ಸಂಘಟಿಸಿದ 'ಪಾಣಾರ-ನಲಿಕೆ' ಹಬ್ಬವನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಬಂದರು ಸಚಿವ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಜಯಪ್ರಕಾಶ ಹೆಗ್ಡೆ ಅವರು ದೀಪ ಬೆಳಗಿಸಿ ಕಂಗಿನ ಸಿಂಗಾರವನ್ನು ಅರಳಿಸಿ ಹಂಚುವ ಮೂಲಕ ಉದ್ಘಾಟಿಸಿದರು.

ಪಾಣಾರ ಜನಾಂಗದವರ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕಲಾರೂಪಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿಕೊಂಡು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸಂಘಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸಹಕಾರದಿಂದ ಈ ಹಿಂದುಳಿದ ಜನಾಂಗದ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವ ಕೆಲಸಗಳು ಆಗಬೇಕು. ಸಮಾಜ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆಸಕ್ತಿ ವಹಿಸಬೇಕು. ಸರಕಾರದಿಂದ ದೊರೆಯುವ ಎಲ್ಲಾ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುವುದಾಗಿ ಶ್ರೀ ಹೆಗ್ಡೆ ಅವರು ತಮ್ಮ ಉದ್ಘಾಟನಾ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದರು. ಪಾಣಾರ ಜನಾಂಗದವರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ಬೇರೆ ಅಕಾಡಮಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ತುಳು ಅಕಾಡೆಮಿಯನ್ನು ಅವರು ಅಭಿನಂದಿಸಿದರು.

ಸಮಾರಂಭದ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸಿದ್ದ ಬಂಟ್ವಾಳ ಶಾಸಕ ಶ್ರೀ ಬಿ. ರಮಾನಾಥ ರೈ ಅವರು ಈ ಜನಪದ ಕಲಾವಿದರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸವಲತ್ತು ಕೊಡುವಲ್ಲಿ ಸರಕಾರ ಗಮನ ಕೊಡಬೇಕು. ಈ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಂಪರೆಯ ಉಳಿಕೆಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನಮ್ಮಲ್ಲಿದೆ ಎಂದರು.

ಮೂಡಬಿದಿರೆ ಪಾಣಾರ ಸಂಘದ ನಿರ್ದೇಶಕ ಶ್ರೀ ಕಾಂತು ಮಾಸ್ತರ್, ನೇತ್ರಾವತಿ ಜೂ. ಚೇಂಬರ್‌ನ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಶ್ರೀ ಎಂ. ನವೀನಚಂದ್ರ ಶೆಟ್ಟಿ ಅವರು ಮುಖ್ಯ ಅತಿಥಿಗಳಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು.

ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪಾಣಾರ ಸಂಘದ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷ ಶ್ರೀ ಎಂ. ಡಿ. ವೆಂಕಪ್ಪ ಅವರು ಸಚಿವರಿಗೆ ಮತ್ತು ಶಾಸಕರಿಗೆ ಮನವಿಯೊಂದನ್ನು ನೀಡಿದರು. ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಪ್ರೊ ಬಿ. ಎ. ವಿವೇಕ ರೈ ಅವರು ಸ್ವಾಗತಿಸಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಂಪರೆಯ ಕುಣಿತದ ಜಾತಿಯವರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪಕ್ಕೊತ್ತಾಯ ಈ ಉತ್ಸವದ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ ಎಂದರು. ಅಕಾಡೆಮಿ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್ ವಂದಿಸಿದರು. ಶ್ರೀ ಎಂ. ಡಿ. ಮಾಯಿಲ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಿರ್ವಹಿಸಿದರು.

ಕುಣಿತಗಳ ಪ್ರದರ್ಶನ

ಪಾಣಾರ ನಲಿಕೆಯವರ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕಲಾರೂಪಗಳ ಕುಣಿತಗಳ ಪ್ರದರ್ಶನ ಮತ್ತು ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ವಿಶೇಷ ಆಕರ್ಷಣೆಯಾಗಿತ್ತು.

ಶ್ರೀಮತಿ ಪಾಚು ನಲಿಕೆ ಮತ್ತು ತಂಡ ಮಂಚಿ ಇವರಿಂದ ಸಿರಿಪಾಡ್ದನ; ಹೆಬ್ರಿಯ ನೋಣಯ್ಯ ಬಂಗೇರ ಮತ್ತು ತಂಡದವರಿಂದ 'ಮಾಯಿದ ಪುರುಷ, ಕೊಕ್ಕಪುಣೆಯ ಶ್ರೀ ಶಿವಪ್ಪ ಮತ್ತು ತಂಡದವರಿಂದ ಭೂತ ಕುಣಿತ, ಮಂಚಿಯ ಶ್ರೀ ಎಂ. ಡಿ. ಜೋಮ ಮತ್ತು ತಂಡದವರಿಂದ ಆಟಿ ಕಳಂಜ, ಕಾಸರಗೋಡಿನ ಶ್ರೀಮತಿ ಸೀತಮ್ಮ ಮತ್ತು ತಂಡದವರಿಂದ ಮಾದಿರ; ಕಾಸರಗೋಡು ಸುಂದರ ಮತ್ತು ತಂಡದವರಿಂದ ಕನ್ಯಾಪು, ಹೆಬ್ರಿಯ ಶ್ರೀ ನೋಣಯ್ಯ ಬಂಗೇರ ಮತ್ತು ತಂಡದವರಿಂದ 'ಮಾಂಕಾಳಿ' ಕುಣಿತದ ಪ್ರದರ್ಶನ ನಡೆಯಿತು.

ವಿಚಾರಗೋಷ್ಠಿ

ಈ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಮಾರಂಭದಲ್ಲಿ ನಲಿಕೆ ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ, ಆ ಜನಾಂಗದವರಿಂದಲೇ ಮಂಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ನಾಲ್ಕು ಪ್ರಬಂಧಗಳ ವಿಚಾರಗೋಷ್ಠಿ ಜರಗಿತು.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಡಿ. ಮಾಯಿಲ ಅವರು ನಲಿಕೆ ಜನಾಂಗ ಮತ್ತು ಕುಣಿತ; ಶ್ರೀ ಚೆನ್ನಪ್ಪ ಅಳಿಕೆ ಅವರು ನಲಿಕೆ ಜನಾಂಗ ಮತ್ತು ಆರಾಧನಾ ಕಲೆ; ಶ್ರೀ ನೋಣಯ್ಯ ಬಂಗೇರ ಅವರು ನಲಿಕೆ ಜನಾಂಗ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ; ಶ್ರೀ ದಾ. ನ ಉಮಣ್ಣ ಅವರು ನಲಿಕೆ ಜನಾಂಗ ಮತ್ತು ನಾಟಿ ವೈದ್ಯ ಕುರಿತು ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದರು. ನಲಿಕೆ ಜನಾಂಗದ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶೇಷ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಿದ ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್ ಅವರು ಗೋಷ್ಠಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸಿದ್ದರು.

ತುಳು ಕೂಟದ ಮಾಜಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಶ್ರೀ ಎ. ಸಿ. ಭಂಡಾರಿ ಅವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಜರಗಿದ ಸಮಾರೋಪ ಸಮಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಸದಸ್ಯರಾದ ಶ್ರೀಮತಿ ಲೀಲಾವತಿ ಶ್ರೀ ಪಿ. ಎಸ್. ರೈ ಜಾನಪದ ಕಲಾವಿದ ಶ್ರೀ ಜೋಮ, ಪಾಣಾರ ಸಂಘದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಶ್ರೀ ವೆಂಕಪ್ಪ ಅವರು ಮುಖ್ಯ ಅತಿಥಿಗಳಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು. ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಪದ್ಮನಾಭ ಮತ್ತು ಬಳಗದವರಿಂದ ತುಳು ಯಕ್ಷಗಾನ 'ನಾಗನಂದಿನಿ' ಜರಗಿತು.

ಕುಡಿಯರ ಕನಸು:

ಮಲೆ ಕುಡಿಯರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಉತ್ಸವ 5, ಫೆಬ್ರವರಿ, 1997

"ಮಲೆಕುಡಿಯರ ಬದುಕು ಒಂದು ಸೆರೆಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದಂತೆ ಇತ್ತು. ಆಳುವವರ ಧರ್ಮವೇ ತಮ್ಮ ಧರ್ಮವೆಂದು ಅವರು ಭಾವಿಸಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಅವರಿಗೆ ಅವರದ್ದೇ ಆದ ಕತೆ, ಆಚಾರ-ವಿಚಾರಗಳಿವೆ, ಆರಾಧನಾ ಪದ್ಧತಿಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಮತ್ತೆ ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಮಲೆಕುಡಿಯರ ಸಂಘಟನೆ ಆಗಬೇಕು" ಎಂದು ಮಲೆಕುಡಿಯರ ಸಂಘದ ಸಂಚಾಲಕರಾದ ಗಣಪ ಮಲೆಕುಡಿಯರು ಕರೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಯು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರಕಾರದ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯದ ಗಿರಿಜನ ಉಪಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ನೆರಿಯ ಗ್ರಾಮದ ಆಲಂಗಾಯಿ ಆಶ್ರಮ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿದ 'ಕುಡಿಯರ ಕನಸು' ಎಂಬ ಮಲೆಕುಡಿಯರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಉತ್ಸವವನ್ನು ಅವರು ಉದ್ಘಾಟನೆ ಮಾಡುತ್ತಾ 'ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಯು ಸಂಯೋಜಿಸಿರುವ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ನಮಗಾಗಿ ಇರುವಂತಹದ್ದು. ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವವರು ಬೆಳಕಿಗೆ ಬರಲು ಇದೊಂದು ಅವಕಾಶ' ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

ಮಲೆಕುಡಿಯರ ಸಂಘದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಕೆ. ನಾರಾಯಣ ಮಲೆಕುಡಿಯ, ನೆರಿಯ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆ ಮೀನಾಕ್ಷಿ, ಪಂಚಾಯತ್ ಸದಸ್ಯ ನಂದಕುಮಾರ್ ಅವರು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಅತಿಥಿಗಳಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು.

ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಪ್ರೊ. ಬಿ. ಎ. ವಿವೇಕ ರೈ ಸಮಾರಂಭದ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ 'ಕುಡಿಯರ ಕನಸು ಎಂಬ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ಮಲೆಕುಡಿಯರ ಪರಂಪರಾಗತ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಆಧುನಿಕ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಪುನಶ್ಚೇತನಗೊಳಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ' ಎಂದರು.

ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಸಂಯೋಜಕ ಯದುಪತಿ ಗೌಡ ಸ್ವಾಗತಿಸಿದರು. ಅಕಾಡೆಮಿಯ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್ ಧನ್ಯವಾದವಿತ್ತರು. ರಾಜಕಿರಣ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಿರ್ವಹಿಸಿದರು. ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಸದಸ್ಯ ಕುದ್ಕಾಡಿ ವಿಶ್ವನಾಥ ರೈ ಮತ್ತು ಆಲಂಗಾಯಿ ಆಶ್ರಮ ಶಾಲೆಯ ಮುಖ್ಯೋಪಾಧ್ಯಾಯ ಬೂಚನಾಯ್ಕ ವೇದಿಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದರು.

ದಿನವಿಡೀ ನಡೆದ ಈ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಉತ್ಸವದಲ್ಲಿ ಮಲೆಕುಡಿಯ ಹೆಂಗಸರು ಸಂದಿ ಹೇಳಿದರು. ಕವಿತೆ ಹಾಡಿದರು, ಜೋಗುಳ ಹಾಡಿದರು, ಕೊಳಲು ಬಾರಿಸಿದರು, ತಾಸೆ ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬದುಕಿನ ಆರು ಭಿನ್ನ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಬಾರಿಸುವ ವೈವಿಧ್ಯಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿದರು. ಕುಡಿಯರ ಅಪೂರ್ವವಾದ ವಾದ್ಯ ಮಾವೊರಿ ಎಲ್ಲರ ವಿಶೇಷ ಗಮನ ಸೆಳೆಯಿತು. ಮಲೆಕುಡಿಯರ ಪರಂಪರಾಗತ ಮದುವೆಯನ್ನು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಅದರ ಎಲ್ಲಾ

ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿ ತೋರಿಸಿದರು. ಮಲೆಕುಡಿಯ ಶಾಲಾ ಮಕ್ಕಳಿಂದ ಕೋಲಾಟ, ಬಗೆ ಬಗೆಯ ಕುಣಿತಗಳ ಪ್ರದರ್ಶನವೂ ನಡೆಯಿತು.

ಮಲೆಕುಡಿಯರ ಕರಕುಶಲ ವಸ್ತುಗಳಾದ ಬಲಟ್ಟಿ, ಬಟ್ಟಿ, ಬೆತ್ತದ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ವಿದ್ಯಾವಂತ ತರುಣ ಮಲೆಕುಡಿಯರು ತಾವೇ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಉತ್ಸವದುದ್ದಕ್ಕೂ ನಡೆಯಿತು.

ಮಲೆಕುಡಿಯರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಉತ್ಸವದಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳೆಂದರೆ 'ಕುಡಿ ಕವನಕೂಟ' ಮತ್ತು 'ಕುಡಿಕಥನಕೂಟ' ಮಲೆಕುಡಿಯರ ವಿದ್ಯಾವಂತ ಹುಡುಗ-ಹುಡುಗಿಯರು ಮೊತ್ತಮೊದಲಬಾರಿ ತುಳು ಕವನ ರಚಿಸಿ ಕವಿಗೋಷ್ಠಿಯೊಂದನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಟ್ಟದ್ದು ಕವಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಕೇಳುಗರಿಗೆ ಒಂದು ಹೊಸ ಅನುಭವ. ಕುಡಿಯರ ಬದುಕಿನ ಐತಿಹ್ಯಗಳನ್ನು, ಜನಪದ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಕಥನದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವ ಕಥನ ಕೂಟವು ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿತ್ತು. ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಗತಿಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕುಡಿಯರ ಕವನ, ಕಥೆಗಳ ವಾಚನ ಆಶಾದಾಯಕವಾದ ಒಂದು ಬೆಳವಣಿಗೆ.

ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಉತ್ಸವದ ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಮಲೆಕುಡಿಯರ ಶಾಲಾ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ರಂಗತಜ್ಞರಾದ ಡಾ. ನಾ. ದಾಮೋದರ ಶೆಟ್ಟಿ ಮತ್ತು ಐ. ಕೆ. ಬೊಳುವಾರು ರಂಗತಾಲೀಮನ್ನು ಕಲಿಸಿ, ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹೊಸ ಅನುಭವವನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟರು.

ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ, ಪುತ್ತೂರು, ಸುಳ್ಯ, ಕಾರ್ಕಳ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಅನೇಕ ಮಲೆಗಳ ಕುಡಿಯರು ಅಧಿಕ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ 'ಕುಡಿಯರ ಕನಸು' ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಉತ್ಸವದಲ್ಲಿ ದಿನವಿಡೀ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು. ಮಲೆಕುಡಿಯರ ಸಂಘದ ಗಣಪ ಮಲೆಕುಡಿಯ, ನಾರಾಯಣ ಮಲೆಕುಡಿಯ, ರಾಜಕಿರಣ್, ಮೀನಾಕ್ಷಿ, ಶಾಲಾ ಮುಖ್ಯೋಪಾಧ್ಯಾಯ ಬೂಚನಾಯ್ಕ ಮತ್ತು ಪರಿಸರದ ಯುವಕರು ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಯಶಸ್ಸಿಗಾಗಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸಿದ್ದರು.

ಕೊರಗರ ರಂಗ
ಕೊರಗ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ರಂಗತರಬೇತಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪ್ರೇರಣ ಕಮ್ಮಟ : 10 ಮತ್ತು 11 ಫೆ. 1997

ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ ಬೆಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಸಂಯುಕ್ತಾಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಗಿರಿಜನ ಉಪಯೋಜನೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಡಿ ಇಲ್ಲಿನ ಬಡಾಗುಡ್ಡೆ ಕೊರಗ ಸಭಾಭವನದಲ್ಲಿ 'ಕೊರಗ ರಂಗ ಕೊರಗ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ರಂಗ ತರಬೇತಿ ಹಾಗೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪ್ರೇರಣಾ ಕಮ್ಮಟವೊಂದು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ನಡೆಯಿತು.

ಕಮ್ಮಟವನ್ನು ಜ್ಯೋತಿ ಪ್ರಜ್ವಲನಗೈದು ಉದ್ಘಾಟಿಸಿದ ರಾಜ್ಯದ ಮಾಜಿ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಹಾಗೂ ಶಾಸಕ ಎಂ. ವೀರಪ್ಪ ಮೊಯ್ಲಿ, ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಸಮುದಾಯದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಲು ಕೇವಲ ಉಣ್ಣಲು-ತಿನ್ನಲು ಇದ್ದರೆ ಸಾಲದು; ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಂಪರೆಯೂ ಇರಬೇಕಾಗಿದೆ ಎಂದರು. 'ಹುಬಶಿಕ' ಎಂಬ ಕೊರಗ ವೀರ ಇಡೀ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಗೆದ್ದವನು ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಮೊಯ್ಲಿ, ಕೊರಗರು ಇಂದು ಶೋಷಣೆಗಳಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿದ್ದಾರೆ, ಅವರಿಗೆ ಅನುಕಂಪದ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಪಕ್ಕಿನಿಂದ ಸಮಾಜದ ಪುನರುತ್ಥಾನದ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಬರಲಿ ಎಂದು ಆಶಿಸಿದರು. ಕೊರಗ ಸಮುದಾಯದ ಬೇಗುದಿಯನ್ನು ತನ್ನ 'ಕೊಟ್ಟ' ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿರುವುದನ್ನು ಮೊಯ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿದರು. ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಮುಖ್ಯ ಅತಿಥಿಗಳಾಗಿ ಜಿ. ಪಂ. ಸದಸ್ಯ ಎಚ್. ಗೋಪಾಲ ಭಂಡಾರಿ, ಹೆಬ್ರಿ ಜೇಸಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಯೋಗೀಶ್ ಭಟ್, ಕೊರಗ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂಘದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಉದಯ ಆಗಮಿಸಿದ್ದರು. ವೇದಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಬ್ರಿ ಗ್ರಾಂ. ಪಂ. ಅಧ್ಯಕ್ಷ ನರಸಿಂಹ ನಾಯಕ್, ಕುಚ್ಚೂರು ಗ್ರಾ.ಪಂ. ಅಧ್ಯಕ್ಷ ರಮಾನಂದ ಹೆಗ್ಡೆ, ಶೇಖರ ಮಡಿವಾಳ್, ತಾ.ಪಂ. ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಕರುಣಾಕರ ಹೆಗ್ಡೆ ಉಪಸ್ಥಿತರಿದ್ದರು. ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಜಿ. ಪಂ. ಸದಸ್ಯ ಪ್ರಸನ್ನ ಬಲ್ಲಾಳ್ ವಹಿಸಿದ್ದರು.

ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಸಂಯೋಜಕ ಅಂಬಾತನಯ ಮುದ್ರಾಡಿ ಸ್ವಾಗತಿಸಿದರು. ತುಳು ಅಕಾಡೆಮಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಬಿ. ಎ. ವಿವೇಕ ರೈ ಪ್ರಾಸ್ತಾವಿಕ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದರು. ಕೊರಗ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ತಮ್ಮ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳ ಬೇಡಿಕೆ ಮುಂದಿಟ್ಟರು. ಅಕಾಡೆಮಿ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಿರೂಪಿಸಿದರು.

ಕಮ್ಮಟದ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿ ಗೋಪಾಡ್ಕರ್, ಐ. ಕೆ. ಬೊಳುವಾರು, ಚರಣ ಕುಮಾರ್ ಹಾಗೂ ಮುದ್ರಾಡಿ ಸಹಕರಿಸಿದರು. ಮಂಗಳೂರು ವಿ. ವಿ. ಸಮಾಜ ಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗದ ರೀಡರ್ ಮಹಮ್ಮದ್ ಫೀರ್ ಸಮಾರೋಪ ಭಾಷಣ ಮಾಡಿದರು. ಹೆಬ್ರಿ ಜೂನಿಯರ್ ಚೇಂಬರ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿತ್ತು.

ತುಳುನಾಡು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಜಾತಾ

16, ಜನವರಿ 1997

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರಕಾರದ ವಿಶೇಷ ಘಟಕ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತ ಇಲಾಖೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳುಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ಸಮತಾ ಸೈನಿಕ ದಳ ಮಂಗಳೂರು ಇವರ ಜಂಟಿ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಬಂಟ್ವಾಳ ತಾಲೂಕಿನ ರಾಮೊಟ್ಟು ದಲಿತ ಕಾಲನಿಯಲ್ಲಿ ತುಳು ಜನಪದ ಕುಣಿತಗಳ ಮತ್ತು ತುಳು ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರದರ್ಶನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಏರ್ಪಡಿಸಲಾಗಿತ್ತು, 'ಕಾನದ ಕಟದ ಯಕ್ಷಗಾನ' ಬಯಲಾಟ ಪ್ರದರ್ಶನ ನಡೆಯಿತು.

ಜನಪದ ಪರಿಕರಗಳ ವಿತರಣೆ

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರಕಾರದ ವಿಶೇಷ ಘಟಕ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಯ 10 ಮಂದಿ ಕಲಾವಿದರಿಗೆ ಕರ್ನನಾಟಕ ಸರಕಾರದ ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯದ ವಿಶೇಷ ಘಟಕ ಯೋಜನೆಯ ಸಹಾಯ ಧನದಿಂದ ಹಾರ್ಮೋನಿಯಂ ವಾಲಗ ಶ್ರುತಿ, ಟಂಕಿವಾದನಗಳನ್ನು ವಿತರಣೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಗ್ರಂಥಗಳ ಪ್ರಕಟಣೆ

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರಕಾರದ ವಿಶೇಷ ಘಟಕ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ 1996-97ನೆಯ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ.

1. ಮುಗೇರರು-ಜನಾಂಗ ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನ-ಡಾ. ಅಭಯ ಕುಮಾರ್ ಕೌಕ್ರಾಡಿ
2. ಡಾ. ಬಾಬಾ ಸಾಯೆಬ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ - ಪಿ. ಡೀಕಯ್ಯ
3. ನಿಲೆ (ತುಳು ದಲಿತ ಕಾದಂಬರಿ) - ಮಾಧವ ಪೆರಾಜೆ

ಮದಿಪುದ ಲೇಖಕೆರ್

ಉಮಾಣ್ಣ ದಾ. ನ. ಕೊಕ್ಕಪುಣಿ
ಬೋಳಂತೂರು, ಬಂಟ್ವಾಳ ತಾಲೂಕು 574 222

ಕಮಾಲಾಕ್ಷ ಪಿ.
ಸೂಟರ್ ಪೇಟೆ, ಮಂಗಳೂರು 575 002

ಕುಡಿಯ ಎಸ್. ಸಿ.
ಕೌಕ್ರಾಡಿ, ಕೊಕ್ಕಡ, ಪುತ್ತೂರು ತಾಲೂಕು

ಕೊಯಿರಾ ಎಸ್.
ಉಪ ತಹಶೀಲ್ದಾರ್,
ಕುಂದಾಪುರ ತಾಲೂಕು, ಕುಂದಾಪುರ 576 201

ಗಣಪ ಮಲೆಕುಡಿಯ
ಆಲಂಗಾಯಿ, ನೆರಿಯ ಗ್ರಾಮ, ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ

ಡೀಕಯ್ಯ ಪಿ.
ಟೆಲಿಫೋನ್ ಎಕ್ಸ್‌ಚೇಂಜ್, ಉಪ್ಪಿನಂಗಡಿ. ದ. ಕ.

ಚೆನ್ನಪ್ಪ ಅಳಿಕೆ, ಪುಳಿಂಚಾರು,
ಅಂಚೆ ಅಳಕೆ, ಬಂಟ್ವಾಳ ತಾಲೂಕು - 574 251

ಪ್ರಕೃತಿ ಪ್ರಿಯ ಬಾಳೆಪುಣಿ
ನಾರ್ಯ ತಚ್ಚಮಜಲ್, ಬಂಟ್ವಾಳ ತಾಲೂಕು-575 153
ಬೊಳುವಾರು ಐ.ಕೆ., ಪುತ್ತೂರು. ದ.ಕ.

ಮೀನಾಕ್ಷಿ ಟಿ, ಅಂತಿಮ ಎಂ. ಎ.
ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ ಮಂಗಳಗಂಗೋತ್ರಿ, ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ

ರಾಜಕಿರಣ್
ಎಸ್. ಎಂ. ಪಿ. ಟಿ., ಪಣಂಬೂರು 575 010

ವಾಮನ ನಂದಾವರ (ಡಾ.)
ದೃಶ್ಯ, ಗೊಲ್ಲಚ್ಚಿಲ್, ದೇರೆಬೈಲು, ಮಂಗಳೂರು 575 006

ವಿಮಲಾ ಕೆ.
ಕಲ್ಲಡ್ಕ, ಕೊಕ್ಕಡ ಅಂಚೆ, ಪುತ್ತೂರು ತಾಲೂಕು

ಸಂಕಪ್ಪ ಕಾಂಚನ್ ಎಂ.
ಮಳವೂರು ಪದವು, ಕೆಂಜಾರು-574 142
ಮಂಗಳೂರು ತಾಲೂಕು

ಸಂಜೀವ ಸೋಮೇಶ್ವರ
ಬೀರಿ, ಕೋಟೆಕಾರು 574 152

ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ
ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ
ವಿಶೇಷ ಘಟಕ ಯೋಜನೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ
ನಲಿಕೆ-ಕಲಿಕೆ